

Türkiye'de Bir Alt Kültür Olarak Manga: Bir Giriş Denemesi

Proje Öğrencileri:
Umut Çavdar
Göktuğ Korkmaz

Danışman Öğretmen:
Serkan Parlak

PROJE PLANI

Projenin Adı:

Türkiye'de Bir Alt Kültür¹ Olarak Manga: Bir Giriş Denemesi

Projenin Konusu:

Manga Japonya kökenli bir çizgi roman sanatıdır. Manganın hayranlar ve yayınevi temsilcilerinin gözünden İstanbul özelindeki durumu nedir?

Projenin Amacı:

Giriş düzeyinde manga ve manga temelli yeni bir kültürün İstanbul özelindeki durumuna dair saptayıcı bir çalışma ortaya koymayı amaçladık. Ekip olarak manga hayranlarıyız. Manga hayatımızın içinde olan bir konu. Türkiye'de manganın anlamı ve bir kültürel pratik olarak yerini anlamak için kafamızda oluşan sorulardan yola çıktık. Türkiye'de bir gençlik alt kültürü olarak mangayı anlamak, küreselleşmeyle gelişen yeni kültürler ve yaşam biçimlerini düşünmek, Japon kültürünün önemli bir parçası olan manganın Türkiye'de nasıl deneyimlendiğini ve anlamlandırıldığını anlamak istiyorduk.

Yöntem ve Süreç:

Türkiye'de manga ve manga üzerinden gelişen kültürün neyi ve kimi çalışarak anlaşılabilirliği sorusu önemliydi. Bu sorudan hareketle ilk olarak manga hayranlarının bu kültüre bakış açılarını ve anlam dünyalarını, ikincisi ise hayranların mangaya erişim yollarını araştırmak gerekiyordu. Geniş ve çok boyutlu bir perspektif için, konuyla ilgili sınırlı sayıda kaynaktan bilgi üreten uzmanlara değil, bire bir hayranlara giderek anlama çabası gerekiyor. Mangaya erişim yolları olarak yayınevleri ve İnternet ortamı ön plana çıktı. Burada İnternet siteleri üzerinden geliştirilecek analizin geniş çaplı bir araştırmayla mümkün olabileceğini belirtmek gerekiyor. Mangayla ilgili temel saptamaların ortaya konması için araştırmamızda iki yöntem uyguladık: Manga hayranlarıyla yapılan odak grup görüşmesi ve yayınevi temsilcileriyle yapılan derinlikli yüz yüze görüşmeler.

- Manga hayranlarıyla yapılan odak grup görüşmesine 4 kişi katıldı. Bu dört kişinin ikisi bizim arkadaşlarımızdı, diğer iki kişiye ise forumlara yazdığımız ilanlar yoluyla ulaştık. Biz de manga hayranları olduğumuz için tartışma içerisinde yer aldık. Görüşmeye katılan hayranlara 32 soru sorduk. Görüşme 75 dakika sürdü.
- Daha önceden manga basmış olan üç farklı yayınevi temsilcisiyle görüştük. Bu yayınevlerinden Arunas Yayıncılık'ı amerimanga² yayınlayan ve en çok çeşide sahip yayınevi olduğu için, Tudem Yayınları'nı Türkiye'deki ilk Japon mangalarından Yalınayak Gen'i bastığı için, Gerekl Şeyler Yayınları'nı ise Amerikan yayınevleri tarafından basılan mangaları orijinal formatında ve İngilizce olarak sattığı için seçtik. Görüşmeye katılan yayınevi temsilcilerine 20 soru sorduk. Bu görüşmeler toplamda 77 dakika sürdü.

1 Alt-Kültür: Geniş ve genel bir kapsamında kullanılan alt kültür kuramının özündeki fikir, alt kültürlerin, üyelerinin gerçekleşmesi engellenmiş olan özelemleri ya da kendilerinden daha geniş sınırları olan toplumdaki konumlarının mulaklığından kaynaklanan problemlere kolektif bir çözüm olarak ya da bu problemlerin halledilmesi şeklinde oluşmasıdır. Alt kültürler daha geniş nitelikteki kültürden ayrıdır, yalnız o kültürün sembolleri, değerleri ve inançlarını ödünç alırlar (ve genellikle çarpıtır, abartır veya tersine çevirirler). Alt kültür kavramı, gençlik kültürü ile ilgili araştırmalarda geniş çaplı olarak kullanılmaktadır.

2 Amerimanga: Japon mangalarından esinlenerek, Japon çizim tekniklerini öğrenen Amerikalı çizerlerin ürettiği mangalardır.

Çalışmamızda hayranlar ve yayınevi temsilcilerine teorik metinlerden hareketle oluşturduğumuz açık uçlu sorular sorduk. Bu soruların bazıları ortak, bazıları ise tamamen o gruba özel olarak hazırladığımız sorulardı. Çünkü konunun daha önceki yayınlarda ele alınan yönlerinden çok katılımcıların sorulara bağlı olarak hangi konuları gündeme getirmek istediklerine önem verdik. Konuyu ancak bu şekilde temel aktörler olan hayranlar ve yayınevi temsilcilerinin gözünden ele alabilirdik. Ses kayıtlarını söktük. Ortaya çıkan metinleri yorumlayarak çalışmamızın amacına ulaşmamızı sağlayacak genellemeler yaptık.

Kaynakça:

- Binark, Mutlu, (2004), Neden Japon Popüler Kültürü? Neden Manga?, Çizgili Hayat Kılavuzu, sayfa 429-452
- Çavaş, Raşit-Akman, Deniz-Cevahir, İpek-Aydın, Burak-Tellan, Bülent-Ölek, Tuğberk, (2007), Manga ve Anime Üzerine Bir Tartışma, Sanat Dünyamız, sayı 105, sayfa 117-135
- Gravett, Paul, (2004), Manga: Japon Çizgi Romanın Tarihi, Türkçesi: Rüstem Baksoy, Plan B Yayıncılık
- Marshall, Gordon, (1999), Sosyoloji Sözlüğü, Türkçesi: Osman Akınhay-Derya Kömürcü
- MANGA Terimleri Sözlüğü, Sanat Dünyamız, sayı 105, (2007), sayfa 30-33
- Öztekin, Mehmet Korkut, (2008), Bir Kültürel Direniş Aracı Olarak Japon Çizgi Romanı (Manga)'nın İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Tellan, Bülent, (2007), Gon'dan Gen'e Türkiye'de Manga, Sanat Dünyamız, sayı 105, sayfa 35-41

PROJE ÖZETİ

Giriş düzeyinde manga ve manga temelli yeni bir kültürün İstanbul özelindeki durumuna dair saptayıcı bir çalışma ortaya koymayı amaçladık. Türkiye'de manganın anlamı ve bir kültürel pratik olarak yerini anlamak için kafamızda oluşan sorulardan yola çıktık. Manganın nasıl tanımlandığı, kimlerin manga okuduğu, manganın gündelik yaşamadaki karşılığı, manga üzerinden nasıl sosyalleşildiği, İnternet'in manga üretim ve tüketimine etkileri bu soruların genel hatlarını oluşturuyordu.

Öncelikle manganın Türkiye'deki genel durumu hakkında bilgi edinmek, yapılan araştırmalarla ilgili fikir sahibi olmak için konuyla ilgili teorik yazıları okuduk. Bulabildiğimiz kısıtlı sayıdaki kaynağı inceledikten sonra bu alan üzerine yapılan araştırmaların genellikle uzmanların gözünden manganın Türkiye'ye ilk nasıl girdiğiyle ilgili olduğunu fark ettik. Biz ise bu çalışmalardan farklı olarak durumu hayranların ve yayınevi temsilcilerinin bakış açısından inceleyerek, manganın İstanbul özelindeki görünümünü tarif etmeyi amaçladık. Amaçlarımız temelinde çalışmayı iki yöntemle ilerletmeye karar verdik: Manga hayranlarıyla odak grup görüşmesi, yayınevi temsilcileriyle derinlikli yüz yüze görüşme yapmak.

Hayranlar ve yayınevi temsilcileriyle görüşmelerimizi yaptık. Ses kayıtlarımızı sökerek metne dönüştürdük. Metin okumalarımızdan hareketle genellemeler yaparak temel sorunlarımızla ilgili şu sonuçlara ulaştık:

- Manga Japon çizgi roman sanatıdır. Okuyucu kitlesi 14-20 yaş arası gençlerden oluşuyor. İnternet ve arkadaş çevresi mangalara ulaşmak için en temel yol. Manga okurluğu henüz bir yaşam tarzına dönüşmemiş. Forumlar aracılığıyla sosyalleşiliyor.
- Manga yayıncılığı konusunda henüz bir sektör oluşmamış. İnternet'in varlığı, yayınların tanıtımı açısından olumlu, ancak internet üzerinden yapılan korsan yayınlar nedeniyle satışlar düşüyor. Hayranların görüşlerine bağlı olarak amerimanga yerine orijinal mangalar yayınlamak yeni oluşmakta olan bu kültürün sağlam temellere oturmasını sağlayabilir.

PROJE RAPORU

Giriş:

Manga, kökeni Japonya'ya dayanan bir çizgi roman sanatıdır. Batılı çizgi roman anlayışının aksine mangada belirli çizim kalıpları mevcuttur. Bu çizim kalıpları nedeniyle mangalar birbirilerine benzerdir. Bu kalıplar basit olarak; gerçekçi anatomik ve çevresel çizimler, uzun boy, iri gözler gibi mangayı diğer çizgi romanlardan farklı kılan ayrıntılardır.

Manganın ilk atası 12. yüzyıla kadar dayanan, kağıt rulolara basılan ve çoğu zaman akan bir hikaye anlatan resimlerdir. Bu resimler konularını efsaneler, savaşlar ve günlük hayattan alabilmektedir. Bazen komik konular da kullanılmaktadır. Rulonun açılması ile hikaye akarak ilerlemektedir.

Mangaların kökeni 16-17. yüzyıllara kadar dayanan Ukiyo-e adlı ağaç baskı sanatıdır. Bu baskılar halk tarafından kolayca satın alınır. Bunlar konularını genellikle samuray hikayeleri ve günlük hayattan alan ayrıca her türlü dünyevi meselenin işlendiği resimlerdir. Bu ağaç baskılarda gerçekçi bir insan anatomi kullanılmaktadır. Ancak ayrıntılar günümüz çizimlerinden çok daha azdır, pek çok kalıbı barındırmaz. Günümüzde kullanılan yöntem olan panelden panele değişen kamera açısı yerine tüm hikaye, sanki bir tiyatro sahnesini izliyormuş gibi değişmeyen bir kamera açısından gösterilmektedir. Günümüzdeki mangalarda bu sanatın esintileri bulunmaktadır. Korku türündeki eserlerin o dönemin çizimlerinden esinlenen yaratıklar barındırması, günlük hayatı ele alışıta çabucak geçen anları içermesi gibi pek çok ayrıntı o dönemden kalmıştır.

Japonya'nın sınırları dışına açılmaya başladığı dönemlerde batılı çizgi roman ve karikatür sanatının etkisine giren karikatürler oluşmaya başladı. Bu dönem çizimlerine ponchi-e çizimleri denmektedir. Gene bu dönemlerde manga kavramı ortaya çıkmaya, çeşitli gazete ve dergilerde dört karelik bantlar, yaklaşık iki sayfalık günlük ya da haftalık seriler çıkmaya başladı. Bunlar bir süre sonra manga kavramıyla anılmaya başlanmıştır. Ancak bu dönem çizimlerinde sinematik teknikler diye anılan değişen kamera açıları gibi teknikler Japon çizerler tarafından kullanılmıyordu. Bu kullanım, manganın günümüzdeki hâlini aldığı dönem olan 2. Dünya Savaşı ve sonrasındaki yıllarda oldu.

Günümüzde kullanılan çizim kalıpları, sinematik teknikler ve bunun gibi pek çok unsur manga kültürüne 1946 yılıyla birlikte girmiştir. “Modern manganın babası” olarak anılan Tezuka Osamu bu unsurları mangaya yerleştiren ilk mangakadır³. Tezuka Osamu herkes tarafından kendini işine adanmış bir mangaka olarak kabul edilmektedir. 600 manga serisi için 150.000 sayfa çizmek gibi bir rekoru vardır. Tıp mezunu olan Osamu, çoğu zaman çalışmaya daha fazla zaman ayırmak için tıp bilgisini de kullanıp vücudunun sınırlarını zorlayarak kimi zaman günde sadece dört saat uyumuştur. Ergenlik döneminde Osaka'nın bombalanmasının korkunç sonuçlarına tanık olmuştur. Bundan ötürü barışçıl ve her canlının yaşam hakkına saygı duyan bir insana dönüşmüştür. Bu düşüncelerini daha az maliyetli bir yöntem olan çizgi roman ile anlatma yoluna gitmiştir. Ayrıca manganın Japon kültürünün önemli bir parçası olduğuna dair inancı sayesinde kendini işine adanmış biri olmuştur. En derin kişisel konuları işlemekten çekinmeyerek, sürükleyici hikayelere verdiği önem ile manganın temel işleyiş şeklini de günümüzdeki haline getirmiştir. Hikayeleri genellikle çocuklara yönelik olmasına rağmen her yaşa hitap edecek şekilde tasarlanmıştır. Tezuka Osamu sayesinde, öncesinde batı çizgi romanlarının gerisinde olan manga, artık onlarda bile kullanılmayan pek çok tekniğe

3 Mangaka: Manga sanatçısı.

sahiptir. Hızlı hareketlerde görüntünün bulanıklaşması, hareket çizgileri, ses efektleri, ter damlaları gibi pek çok çizim tekniğinin mucididir. Kendi kurgularının yanı sıra “Suç ve Ceza”, “Faust”, “Buda'nın Hayatı” gibi pek çok eseri de mangaya uyarlamıştır.

Modern manga kendi içerisinde alt türlere ayrılmıştır. Bu türler hitap ettiği okuyucu kitlesine göre belirlenmiştir. Çocuklar için yapılmış mangalara “Kodomo” denmektedir. Bu türde kullanılan dil basit; konular eğlendirici, karakterler çoğunlukla çocuk ya da gençtir. Çocukların öğrenmesi gereken bazı bilgiler anlatım içerisinde serpiştirilmiştir. “Pokemon”, “Heidi”, “Digimon” gibi seriler bu türe örnektir. Shounen tarzını genellikle 14-20 yaş arası erkekler okumaktadır. Shounen kelime anlamı olarak “Genç Erkek” demektir. Hem Japonya, hem de diğer ülkelerde en popüler tarzıdır. Bu tarzın başlangıcı Tezuka Osamu'nun “Beyaz Aslan Kimba” eseridir. Genellikle dostluk, zafer, cesaret gibi temalar kullanılmaktadır. Genellikle dişi karakterler erkek okuyucunun gözüne hoş görünecek şekilde çizilmiştir ve pasif bir konumdadır. Karakter ayrıntılarından çok olay ayrıntılarına özenilir. “Naruto”, “Bleach”, “One Piece”, “Dragon Ball”, “Captain Tsubasa” gibi seriler bu türe örnektir. Shoujo tarzı genellikle 14-20 yaş arası kızlar için üretilmektedir. Kelime anlamı olarak “Genç Kız” demektir. İşlenen temalar genellikle aşk, okul yaşamı gibi konulardır. Bu tarzın başlangıcı Tezuka Osamu'nun “Ribbon no Kishi” adlı mangası olarak kabul edilir. Erkek karakterler kız okuyuculara çekici gelecek şekilde çizilir ve aktif bir konumdadır. Kurguda olaydan çok karakterlerin özellikleri ve düşüncelerine odaklanır. “Candy Candy (Şeker Kız Candy)”, “Sailor Moon (Ay Savaşçısı)” gibi seriler bu türe örnektir. Seinen türü 16-30 yaş arası erkekler için üretilmektedir. Shounen türünden daha ciddi bir anlatıma sahiptir. Bunun yanı sıra daha fazla şiddet, kan, siyaset, cinsellik içerir. Dil kullanımı daha alt yaş için yapılan mangalara göre daha ağırdır. Aksiyon, psikolojik çözümler, felsefi içeriği daha fazladır. “Ghost in the Shell”, “Hellsing”, “Akira” gibi seriler bu türe örnektir. Josei türü 18-30 yaş arası kadınlar için üretilmektedir. Konu işleniş bakımından shoujonun abartılı ve şaşalı anlatımından çok seinenin gerçekçi anlatımına yakındır. Kusursuz sevgili gibi öğelerin gerini gerçekçi ve kusurlu aşklar alır. “Honey & Clover”, “Gakusen” gibi seriler bu türe örnektir.

Japonya'da manga büyük çaplı bir endüstriye ve kültürel oluşuma dönüşmüştür. Sadece dergi satışlarının 250 milyar yenlik (yaklaşık 3 milyar dolar) kısmı manga dergilerine aittir. Pek çok caddede manga mağazalarına kolaylıkla rastlanabilmektedir. Manga kültürü Japon günlük yaşantısında önemli bir yer edinmiştir. Japon kökenli pek çok üründe de manga esintileri görülmektedir.

Manganın Amerika'da yayılması mangadan çok, manganın animasyona uyarlanmış hali olan anime ile olmuştur. Amerika'nın anime ile tanışması, Tezuka Osamu'nun Astro Boy mangasının anime uyarlaması sayesinde. Ancak bu animenin etkisi sınırlıdır. Asıl büyük etkiyi, uzun bir süre sonra çıkacak olan Miyazaki Hayao'nun anime filmleri yaratmıştır. Bu sayede Amerika'da animenin ne olduğu bilinci yerleşti. Hatta Miyazaki Hayao'nun “Spirit Away” adlı filmi en iyi animasyon dalında Oscar ödülü aldı. Ancak animenin gerçek yükselişi “Akira”, “Ghost in the Shell” gibi kült filmlerin Amerika'da yayınlanması sayesinde olmuştur. Yine bu dönemlerde Amerikan çizgi roman endüstrisi bir çöküş içinde olduğu için yayıncılar manga alanına yönelmeyi düşündüler. Bunun dışında televizyonda yayınlanan animeler de o dönem çocuklarının animeye ve beraberinde mangaya olan ilgisini arttırdı. Ancak ilk zamanlarında mangaların normal çizgi romanlar gibi soldan sağa değil, sağdan sola şekilde basılması nedeniyle pek çok sorun yaşandı. Eğer ayna görüntüsü kullanılırsa tüm karakterler solaklaşıyor, bazı ayrıntılar tersine dönüyordu. Karelerin yerleri değiştirildiği takdirde de konuşma sıralarının karışması riski oluşuyordu. Günümüzde Tokyopop, VIZ Media, Dark Horse gibi firmalar artık pek çok mangayı İngilizce'ye çevirerek yayınlamakta ve yurt dışına

pazarlamaktadır. Bunun yanı sıra Shounen Jump dergisi de VIZ Media tarafından aylık olarak Amerika'da yayınlanmaktadır. Mangalardan esinlenerek bu çizim tekniklerini öğrenen Amerikalı çizerler de kendi mangalarını yapmaya başlamıştır. Bunlara amerimanga denmektedir. Amerika'nın yanı sıra Fransa'da da oldukça yaygındır.

Türkiye'de pek fazla bilinmeyen manganın okuyucuları genellikle mangayı animelerden öğrendiler. Türkiye'de amerimangalar ve Amerikan yayınevleri tarafından basılarak ihraç edilen İngilizce mangalar da tüketilmektedir. Bazı mangalar ise İnternet üzerinden Türkçeye çevrilerek ya da İngilizce okunabilmektedir. Türkiye'de az sayıda yayınevi (Arunas, Tudem, Everest, İthaki, Gerekli Şeyler...) manga yayınlamaya başlamıştır. Türkiye'deki ilk manga, İthaki yayınlarının 1999 Eylül'ünde bastığı "Gon" olmuştur. 2003 yılında ATV'de televizyon serisi olatacak yayınlanmaya başlayan "Beyblade", 2004 Haziran ayından itibaren Super-J tarafından Orijinal ölçülerinde ve kalitede, Türkçe olarak, sadece 5 cilt yayınlandı. Batı dillerine çevrilen ilk mangalardan biri olan "Yalın Ayak Gen" ise Tudem tarafından Ağustos 2007'de Türkçe'ye çevrildi. Kitap evlerinde satışta olan bu yayınların birinci basımları için üst sınır 3000'dir.

Türkiye'de bu konuyu tartışan üç temel kaynak bulunmaktadır: 3 aylık kültür ve sanat dergisi Sanat Dünyamız'ın 105. sayısındaki "Uzak Doğudan Çizgiroman: MANGA!" dosyası, Levent Cantek'in Çizgili Hayat Kılavuzu adlı kitabındaki Mutlu Binark ve Onur "Alpin" Alparşlan'ın "Neden Japon Popüler Kültürü? Neden Manga?" makalesi ve Plan B Yayınlarının, Paul Gravett'in yazdığı, Rüstem Baksoy'un çevirdiği "Manga: Japon Çizgi Romanı'nın Tarihi" adlı kitaptır. Bu kitap ve makalelerde genel olarak manganın tarihi, dünyada yayılma süreci ve popüler kültür içerisindeki yeri ele alınmıştır. Özellikle hayranların bu kültürü alımlanış biçimleri bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Biz bu çalışmamızda sınırlı da olsa hayranların ve yayınevlerinin bu kültür içindeki yerlerini tespit etmeye çalıştık.

Türkiye'de üretici olarak yayınevi temsilcileri, tüketici olarak ise hayranlar manga kültürüyle ilgili görüşlerini şu şekilde dile getiriyorlar:

Hayranlar ile yapılan odak grup görüşmesi:

Umut Çavdar: Evet, manga ile ilgili tartışma programımıza hoş geldiniz. Öncelikle formalite olarak "Sizce manga nedir?" diye başlayalım.

Semiha Özaltın: Çizgi roman.

U.Ç.: İşte çizgi roman mı acaba, yani şöyle sormak istiyorum şimdi, acaba manga okuyan biri genel olarak hani bir çizgi roman hayranı mı oluyor? Çünkü hani diyelim bir adam hani Red Kit okuyorsa...

S.Ö.:Yok şöyle, biraz daha Japon kültürüne hayran olmuş oluyor.

U.Ç: Evet, şöyle diyelim Amerika'da işte bir adam Marvel'ı takip ediyor, bu adam aynı zamanda Red Kit ya da işte Teksas, Tommiks falan gibi farklı ülkelerin yapıtlarını da takip ediyor. Amerika'ya özgü mangaları okuyan biri, Fransız, manga demişim, çizgi roman okuyan biri Fransız çizgi romanlarını da okuyor işte Belçika çizgi romanı da okuyor, ama manga okuyan biri genellikle sadece manga içinde kapalı oluyor. Hani manga okuyan biri genel olarak diğer çizgi roman alanlarına yönelmiyor.

S.Ö.: Ya, o kişiye göre değişir. Mesela benim Amerika'nın iki tane takip ettiğim çizgi romanı var. Biri Grunge'in romanı, yeni çıkan, biri de Kara Kitap, şey, Kara Kule, pardon. Bunları da okuyorum. Bu bir tamamen şeye bağlıdır, okuyucuya bağlı bir şey. Ama dediğim gibi Japon kültürüne hayran bir insansan mangayı daha çok takip ediyorsun. Amerikan çizimlerini beğenmiyorsun çünkü Amerikan çizimleri ile Japon çizimleri arasında ciddi fark var. Gözler daha ağırlıklı, mesela gözler daha iridir. Daha böyle kendi esprileri daha farklıdır. Yani bir Amerika'nın esprileri ile bir Japon esprilerini karşılaştıramazsınız. Tamamen hayal dünyaları farklı. Fantastik dünyaları farklı. Çünkü Japon kültürünün barındırdığı hikaye sayısı daha çok, fantastik hikayeleri daha çok, canavarlarıydı, işte efsaneleriydi, tanrılarıydı, e ne oldu, okuyucuya daha çok hitap ediyor.

U.Ç.: Peki, bu biraz okuyucuya daha çok hitap ediyor ama, diyelim Japon kültürü ile ilgili hiç bir fikri olmayan, hani mangayı yeni öğrenmiş...

S.Ö.: Cazip geliyor o yüzden işte.

Kerim Sepet: Açılıştan mesela ben çizgi romanlarla başladım. Neydi ilk okuduklarım, işte X-Men serisi falan, Teksas Tommiksleri saymıyorum. Küçükken onları okuyorduk. Benim hâlâ babamın böyle bir arşivi vardır mesela. Babam bile okurdu ama işte anime kültürü ile tanıştıktan sonra mangaya geçiş yapıyor çoğu kişi. Keza benim de öyle olmuştu.

U.Ç.: Siz çoğunuz mangaya animeden, animelerden mi öğrendiniz? Ya da varlığı ile nasıl tanıştınız?

K.S.: Ben nasıl tanıştım mesela, ben başlayayım. Ben ilk Ghost in The Shell'i izlemiştim. Animenin ne olduğunu onunla öğrenmiştim. Sonra Ghost in The Shell ile ilgili araştırma yaparken mangasına rastlamıştım. Yani olay o şekilde başlamıştı. Sonra baktım manga diye bir şey varmış. Anlatım şekli, anlatım hâli animelerden daha şeydi çünkü, animelerde bazı şeyleri üstü kapalı geçilirken mangalarda rahat olarak anlatabilirlerdi. Sonra mangaya sardım ve manga olarak gitti. Anime izlemeye de devam ettim ama yoğunluk hep manga oldu.

U.Ç.: Anladım. Peki siz mangayı animelerden mi öğrendiniz?

Altay Altan: Evet animelerden.

U.Ç.: Animelerden mi? Peki şöyle diyeyim, size genel olarak ne için çekici geliyor?

A.A.: Manga mı?

U.Ç.: Evet, yani.

Murad Mollaoğlu: Filler⁴ yok.

A.A.: Evet filler yok ilk başta yani biz daha çok anime izleyen insanlara olduğumuz için manga okuduğumuzda hani filler diye bir şeyin olmaması...

K.S.: Daha orijinal.

4 Filler: Mangada olmayan ancak animede olan bölümler.

S.Ö.: Yani animede tüm detayları bulamazsın ama mangada tüm detayları bulabilirsin. 200 chapter⁵lık bir mangayı 23 bölüme sığdırmak biraz saçma geliyor bana. Manga okuyan hiç bir insan anime beğenmez. Ben izlediğim hiç bir animeyi, mangasını okuduğum hâlde sevmiyorum. Sadece bir tane seri var, hani animesi mangasından kesinlikle daha iyi ki 200 seri, 200 manga okumuş insanım. Ama 100 tane anime izledim. "Eskafulome". Mangasından daha iyiydi mesela. Tektir ama. Ya da "Ghost in The Shell". O da bir kült yani.

U.Ç.: Görüntü şeyi olarak...

S.Ö.: Kült ama yani çünkü anime ile popüler oldu ve mangası hani çok daha basit kaldı.

K.S.: Bizim Türkiye'ye yani Türklere böyle animeyi tanıtan "Akira" olmuştur. "Ninja Scroll" falan olmuştur.

S.Ö.: "Sailor Moon"lar falan olmuştur.

K.S.: "Sailor Moon"u falan kimse anime olarak bilmiyor daha.

S.Ö.: Yani öğrendikten sonra a ilk ben bunu izlemiştim diyorsun.

K.S.: Mesela "Sailor Moon" öncesinde o "Candy Candy"ler falan var yani.

U.Ç.: Evet ama onlar çizgi film olarak aslında biraz.

K.S.: Biz hep çizgi film olarak gördük onları.

S.Ö.: Diyorum ya manga kültürü çok az biliniyordu.

K.S.: Ama mesela bir Amerikan çizgi filmi ile bir Japon çizgi filmi olarak, tabi biz onu Japon olarak bilmiyoruz çizgi film olarak söylüyorum, çok farkları vardı anlatım olarak. Hani biri çok dramatik gelir, çok gerçekçi gelirdi bize konusu, çünkü şey yapmazdı hani belli bir yaş kitlesine göre yapmıyordu adam. Kendi konusunu yapıyor, kim okursa okusun. Ama Amerikanlarda bu yok.

U.Ç.: Doğru, yani genelde çocuklara göre yapılmış.

K.S.: Belli bir yaş kitlesine.

U.Ç.: Peki mangaya nasıl erişiyorsunuz? Yani alım olarak.

K.S.: Şimdi aradığım bazı ilgi duyduğun mangaları hiç bir zaman Türkiye'de bulamıyorsun. Öyle bir sorun var.

S.Ö.: Türkçe zaten bulamıyorsun.

Göktuğ Korkmaz: Çoğunlukla İnternet'ten ulaşıyor.

5 Chapter: Bölüm.

K.S.: O yüzden yani netten İngilizce olarak okuyorum. Online olarak okuyorum. Çünkü başka türlü şeylere rastlayamıyorsun, çok ender olarak rastladıkların da öyle ahım şahım çok kaliteli mangalar olmuyor. Ya artık yayın firmaları ya alamıyor şeylerini, bir sorunları var illaki.

S.Ö.: Yani onları da genelde fansub⁶ gruplarından bulabiliyorsun.

U.Ç.: Genellikle İnternet'ten erişim oluyor yani.

S.Ö.: Yeani, çok özel bir seri değilse satın almama tabiki.

U.Ç.: Pekala, peki ne kadar vaktinizi mangaya ayırıyorsunuz?

M.M.: Çok değil.

A.A.: Çok değil, ya ben hani animeye de mangaya da çok fazla vakit ayırmıyorum. Benimki tutkudan ziyade, hani böyle şimdilik zaman geçirmek için...

U.Ç.: Aynen Türkiye'de böyle Japonya'daki gibi bir otakuluk⁷ oluşmuş, oluşmamış heralde. Söz konusu değil her hâlde.

S.Ö.: Kimileri için var.

G.K.: Ama Japonya'daki kadar sert bir otakuluk oluşması çok zor.

K.S.: Bizim karakterimize uymuyor.

G.K.: Hem aynı zamanda Türkiye'de bunun için yeterli altyapı da yok.

U.Ç.: Peki Murad sen ne kadarını ayırıyorsun mangaya?

M.M.: Ben de eskiden daha çok ayırsam da şu an azalttım bilmiyorum neden ama?

S.Ö.: Hayat koşulları.

M.M.: Evet belki ondandır.

K.S.: Kimi zaman günde 90 chapter okuduğum olurdu eskiden şimdi okumuyorum yani.

U.Ç.: Peki şöyle sorayım, manganın günlük yaşantınıza herhangi bir etkisi var mı, yani hayatınıza?

M.M.: Muhabbetler dışında pek yok.

A.A.: Ama onun muhabbeti başlayınca da sadece onun muhabbeti dönmeye başlıyor. Aynı şey, bilgisayar oyunu, 15 yaşında bir çocuğun bilgisayar oyunu konuşması gibi bir şey yani.

6 Fansub: Bir animenin Japonya dışındaki amatör meraklılar tarafından çevrilip alt yazı şeklinde hazırlanmış versiyonu.

7 Otaku: Bir konunun aşırı meraklısı; "fan" kavramının Japonca karşılığıdır.

Ona bağladığı için...

M.M.: Ya da bazı espriler ona dönüyor. Gerçek hayatla alakalı.

G.K.: Ya da yolda anime ya da mangayla alakalı en ufak bir şey görsen direkt dikkatini çekiyor.

M.M.: O da var.

U.Ç.: Peki bunun dışında mesela sizin hayatınıza böyle herhangi bir yansıması var mı?

S.Ö.: Yok, yani hikaye hikayedir, gerçek gerçektir.

U.Ç.: Öyle mi? Yani...

K.S.: Çevrende de zaten animeyle veya manga hakkında konuşabileceğin çok insan olmuyor, o senin sadece belirli insanlara arasındaki diyalogunda kalıyor manga ve anime muhabbeti.

S.Ö.: Benim etrafımda misal konuşabileceğim hiç kimse yok.

K.S.: Ona anlattığım bir espriyi orada başka biri hayatta anlayamaz.

S.Ö.: Anlamasına imkan yok.

K.S.: Keza iş yerinde bazen ne hikmetse böyle biri bir şey söylediği zaman ben teşekkür edeceğime “arigatou” diyorum. Adam anlamıyor tabiki, böyle değişik şeylerle karşılaşabiliyorsun. O ağız alışkanlığı yapıyor sana.

U.Ç.: Peki şöyle diyelim o zaman, hayatınıza etkisinden çok sizi yönelttiği bir ilgi alanı oldu mu? Hani manga okumaya başladıktan sonra şöyle bir yöne kaymaya başladım.

K.S.: He bu şey gibi Slam Dunk izleyip basketbola merak salmak gibi.

U.Ç.: Mesela aynen. Slam Dunk izleyip basketbola merak salmak. Var mı böyle bir şey?

G.K.: Beni kurgu yazmaya sevk etti.

S.Ö.: Yazmaya evet. Çünkü düşünsenize yani önünüzde 100 tane manga okuduğunuzda önünüzde bir sürü hikaye var yani ister istemez sizin de kafanızda bir şeyler çalışıyor. Ve de hani belli bir türü okuyan insansanız mesela ben seinen çok fazla okurum, seinenin dışında kitaplarım da okuduğum kitaplar da bu tarzda. E ister istemez kafamda hikayeler kuruyorum ben de, yazdım da yani. Ha beni bu açıdan biraz daha teşvik etti diyebilirim. Ya da mesela animesini izlemediğim kendi kafamda anime senaryosunu canlandırabiliyorum.

U.Ç.: Anladım, peki sizin var mı böyle bir ilgi alanına yönelmeniz.

A.A.: Efendim?

U.Ç.: Yöneldiğiniz bir ilgi alanı var mı, manganın sizi yönelttiği bir ilgi alanı? Ne bileyim, işte Japon kültürüne merak gibi olsun, animasyon alanı...

S.Ö.: Katana⁸ kullanmak gibi olsun.

G.K.: Ben kendoya⁹ gitmiştim.

U.Ç.: Kendoya!

A.A.: Yani bende pek bir etki yaratmadı ya ben zaten hani çok fanatik takip eden bir insan değilim. Hani boş zamanlarımda vakit buldukça...

U.Ç.: Daha çok zaman geçirmek...

A.A.: Evet evet, bende şimdilik çok bir şey bir etki etmedi.

U.Ç.: Anladım. Yani Türkiye'de henüz böyle bir kültür tam oturmamış gibi diyebilir miyiz yani?

A.A.: Evet.

K.S.: Kesinlikle oturmamış.

U.Ç.: Hiç oturmamış.

G.K.: Hiç oturmamış.

M.M.: Evet.

S.Ö.: Yani Manga deyince müzik grubu mu diye soruyorlar.

G.K.: Of, o soruya kıl oluyorum.

S.Ö.: Hani bilen bir insan olduğu zaman, evet arkadaşım dediği gibi kıl oluyorsun bu soruya. Yani ben insanlara manga okuyorum dediğin zaman işte o ne, e çizgi roman olduğunu söylüyorsun, sonra çizgi romandan daha farklı bir şey olduğunu söylüyorsun, ama anlamıyorlar. Ne yapıyorsun, çizgi roman.

U.Ç.: Biz bunu denemek için etrafımıza sorduk ve %90 civarı manga müzik grubu, bir kaç tanesi orduda manga olarak anladı.

S.Ö.: Ki manga grubu da aslında ki ismini mangadan alıyor yani.

G.K.: Ki kapaklarında da manga çizimleri kullanıyorlar.

S.Ö.: Evet kendilerine has bir yaptırıldılar ve özellikle bunu onlarda açıkladığı hâlde insanlar hâlâ sadece manga deyince, yani çok zor bir şey, ayrıca bizden iki kuşak sonra falan manganın ne olduğunu her hâlde gençler artık müzik grubu değil bu bir çizgi roman diyecek.

8 Katana: Geleneksel Japon kılıcı. Samuraylarla özdeşleşmiştir.

9 Kendo: Samuray tekniklerinin uyarlanması ile oluşan kılıç sporu.

U.Ç.: Çizgi roman...

K.S.: Bir de şey yapmıyor hani, çok güzel animasyon, animeleri sinemada da izleyebilme şansları var mesela Asya'daki insanların, Japonya'daki insanların. Bizim böyle bir ihtimalimiz yok.

M.M.: Biz hep pokemon bildik.

S.Ö.: Yok akira akira. "Akira" Türkiye'ye geldi.

U.Ç.: "Spirit Away" gelmişti.

K.S.: Miyazaki'den bir kaç tane gelmişti.

G.K.: DVD olarak Miyazaki eserleri satılıyor.

S.Ö.: Yok yok sinemada da oynadı.

U.Ç.: "Spirit Away" sinemada oynamıştı.

K.S.: Ben hatta askerdeydim, çok iyi hatırlıyorum.

S.Ö.: İki taneydi yanlış hatırlamıyorsam.

K.S.: Yok yani, şey de yok mesela eskiden TRT'de çizgi film kuşağı vardı hep anime falan oynatırlardı tabii o zaman biz animenin gene ne olduğunu bilmezdik ama.

M.M.: "One Piece".

A.A.: Stardaydı o. Biz ilk okuldaykendi o. Onu da korsan çocuk diye mi gösteriliyordu?

Herkes: Lastik Çocuk.

K.S.: Bir de bizim RTÜK'e çok takıldı animeler.

S.Ö.: "Sailor Moon" gibi basit bir mangayı, şey, animeyi bile yasakladıktan sonra...

U.Ç.: Ne bileyim böyle "One Piece" gibi bir shounen değil de çocuk şeyi gibi göstermek...

G.K.: Yani.

S.Ö.: Ama bir de şöyle düşünün, mesela MTV'nin pardon, müzik kanalı MTV miydi? MTV'nin yaptığı "Hellsing" serisini mesela onlar yayınlamıştı ama gece kuşağında yayınlamışlardı, neden, yetişkinler de çizgi...

U.Ç.: "Basilisk" ve "Hellsing" akşam yayınlanmıştı.

G.K.: Zaten "Hellsing" gibi bir şeyi çocuğa göstersen herhâlde ortaya bir katil çıkar.

S.Ö.: O konuda hem fikirim sizinle yani, sabah kuşağında ya da öğle kuşağında ya da akşam

kuşağında değil, gece kuşağında yayınlıyorlardı. Ve çok da mantıklı yapıyorlardı, neden, yetişkinler de çizgi izleyebilir. Yani çizgi film değil burada.

K.S.: Japonlar mangaları sadece anime için kullanmıyorlar.

S.Ö.: Yetişkinlere yönelik yapıyorlar zaten.

U.Ç.: Peki şöyle bir sonuç çıkarabilir miyiz? Yani Türkiye'de mangaya ve animeye karşı bir önyargı var hani, çocuk işi...

S.Ö.: Önyargı diyemeyiz.

K.S.: Önyargı değil. Ne olduklarını bilmedikleri için kendi kafalarına göre yorumluyorlar.

S.Ö.: Yani en basitinden, geçen hafta benim patronum çocuklarına şey demiş, aa Semiha ablanız da işte çizgi film izliyor, dedim ki yani benim izlediklerimi çocuklara izletmeniz mümkün değil. Siz bile izleyemezsiniz dedim.

U.Ç.: Evet ben de ailemden bazı tepkiler alıyorum.

S.Ö.: Bilmiyorlar, kalıbın ne olduğunu bilmiyorlar. Ne kadar esnek olabileceğini ya da o sahnelerin ne olduğunu ya da neyi anlattıklarını bilmediklerinden kaynaklı sadece. Tanıtım yok.

U.Ç.: Peki şöyle diyelim, manga okurken tercih ettiğiniz dil desek?

M.M.: İngilizce.

A.A.: Yani Japonca anlamadığım için İngilizce. Türkçe çevirilere asla güvenmedim.

G.K.: Çocuk mangalarında Japonca, geri kalanlarında fark etmiyor.

K.S.: İngilizce kesinlikle, çünkü Türkçe çevirilerde okurken, niyeyse artık, alışkanlıktan dolayı mı, sana çok yapmacık geliyor.

M.M.: Yapmacık olduklarındandır.

S.Ö.: Yapmacıklıktan ziyade, zaten Japonca'dan çevrilirken bir asimile oluyor, ondan sonra bir daha oluyor.

A.A.: Normalde İngilizce bir filmi Türkçe çevirirken bile çok fazla saçmalıklar olduğu için Japonca – İngilizce – Türkçe doğrultusunda... Ya sırf o da değil mesela, ben çok komik bir şeyden bahsedeyim biraz alakasız ama, neydi o adamın adı, Sylvester Stallone bir film çıkartmıştı, bütün aksiyon oyuncularını (Semiha: Expendables) Orada mesela hani "Let's call it a tie!" diyor, "Berabere diyelim!" anlamında, altta "Hadi kravat diyelim!" yazıyordu.

S.Ö.: Yani onun etkisi var ama, İngilizler biraz daha şey çeviriyorlar, hani onların günlük dillerinde küfür kalıpları bile artık günlük ağız alışkanlığı olduğu için. Çok daha rahat çeviriyorlar.

K.S.: Sinemadan ziyade, televizyonda yayınlanan dizileri bile çok değişik çeviriyorlar. Döneme göre film çeviriyorlar. Ben çok iyi hatırlıyorum "Mortal Combat" filmi ilk çıktığında bilmem ne Keng'in kardeşi giderken "Selametle kardeşim." demişlerdi.

U.Ç.: Peki şöyle diyelim, manganın yerelleştirilmesi yaygınlığı arttırır mı Türkiye'de? Yani Türkçe çevirinin yanında aynı zamanda karakterlerin Türkleştirilmesi.

S.Ö.: Hayır, özünü kaybeder.

K.S.: Yok o kesinlikle bizim kültürümüze zaten uymuyor.

S.Ö.: Özünü de kaybeder yani.

K.S.: Bir de şeyleri tanımadığımızdan oluyor, Japonları hiç tanımıyoruz aslında biz. İçine kapanık olarak bize şey yapmışlar. İçine kapanık, böyle sessiz sakın insanlar olarak bize hep adapte etmişler onları ama öyle değil.

M.M.: Aslında Çinliler öyle daha çok. Japonlar onlara benzedikleri için...

S.Ö.: İnanılmaz bir baskı yaşadıklarından dolayı. Tarzları da zaten farklı onların.

K.S.: Mesela hani dışarıdan bakıldığında çok güzel görünür ama içine girdiğin zaman her türlü şey vardır yani. Bu her toplum için geçerlidir ama işte Japonların bize hep böyle çok böyle şey Samuray ruhlu insanlar falan öyle tarif etmişlerdi. Biz hâlâ çoğu kişi kafasında o samuray zamanında o asil savaşçılar falan gibisinden düşünüyor, alakası yok.

U.Ç.: Peki siz ister misiniz karakterlerin Türkleştirilmesini?

M.M.: Yok, cık.

S.Ö.: Türkleşmemesi daha iyi.

G.K.: Evet, Türkleşmemesi kesinlikle...

M.M.: Yani tespih sallayan bir Onizuka...

A.A.: Ama ya ona uyabilirdi biraz.

G.K.: Mesela "Naruto" yayınlansa birileri türban takabilir. Yalnız şey, "DMC"nin bir Türkçe çevirisinde konuşmayı gayet güzel çevirmişlerdi. Gayet Türk küfürleriyle çevirmişlerdi.

S.Ö.: Evet bazı gruplar çok özel çeviriyorlar, mesela, çok güzel çeviren gruplar var. Hakkını veriyorlar ama.

U.Ç.: "DMC"nin çevirisine bayılmıştım, Türk ağzına göre çevrilmiş.

S.Ö.: Ya şimdi onu tamamen yaygınlaştığı zaman bire bir yayınevi onu bu şekilde çevirmez. O yüzden İngilizce olarak kalması daha mantıklı.

K.S.: Bizde şey var, aile çok RTÜK olmak, RTÜK ile ilgili bir sorunumuz var, ne yazık ki

RTÜK her şeyi...

S.Ö.: Yasağın bir kere başı başladı mı ne olursa olsun devamında muhakkak sizin ilgi alanınızdaki bir şeye de dokunuyor. O yüzden yasağa bir şekilde karşı çıkmak gerekiyor. Hani etik kurallarınıza aykırı bir konudan başlar, evet desteklersiniz ama bir bakmışsınız sizin sevdiğiniz şeylere de gelmiş aynı mantık işte, yani o yüzden İngilizce kalması çok daha hayırlı olur.

A.A.: Zaten şey, kötü repitasyonu (ünü) kazandı bile zaten anime manga bu "Pokemon" döneminde atlayan çocuklar mocuklar derken...

S.Ö.: Yani ki çok saçma bir şey.

A.A.: Wooohoo diye atlıyor adam camdan yani.

S.Ö.: Ona bakarsanız "Testere" serisini Amerika'da izlemiş bir adam karısını onu ne kadar sevdiğini merak ettiği için aynı şekilde karısına işkence yapmış yani. Bunu yapan adam 30 yaşını geçmiş bir adam yani. Akıllı baki dediğimiz bir adam yani. Çocuk hadi tamam çocuk dersin de çok saçma bunun buna dayandırılması.

U.Ç.: Peki o zaman şöyle soralım, manga satın alıyor musunuz?

M.M.: İnternet.

A.A.: Sadece İnternet.

S.Ö.: Ben satın alıyorum.

G.K.: Baba yiğit serileri.

S.Ö.: Yani çok uzun bir dönem alıyor çünkü Türkiye'de getirtmek çok kolay bir şey değil.

U.Ç.: Peki nereden alıyorsunuz, nasıl temin ediyorsunuz?

S.Ö.: Robinson Crouse'dan sipariş veriyorum.

U.Ç.: Robinson Crouse'dan sipariş veriyorsunuz. Aynı şekilde mi? (Gökтуğ'u göstererek)

G.K.: Evet aynı şekilde.

U.Ç.: Siz?

K.S.: Ben genellikle İnternet'ten, çok eskiden manga satın alırdım ama artık nerelerden aldığımı bile hatırlamıyorum yani. Beşiktaş'ta bir yerlerde vardı, sonra hep kapandı onlar, kalmadı şimdi.

G.K.: Şu an Taksim'de Galata taraflarında bir yer var.

A.A.: İşte Robinson Crouse orada.

G.K.: Bir de Nişantaşı'nda var.

A.A.: Gerekli Şeyler var Teşvikiye'de.

S.Ö.: Bir de Beşiktaş'ta bir yer varmış ama ben bilmiyorum nerede olduğunu.

M.M.: Gerekli Şeyler kapandı, açıldı mı bir daha?

A.A.: Abi Gerekli Şeyler aynı sokak içerisinde 8 yerde birden var. Son 8 yılda 8 yere taşındı.

K.S.: Geziniyor oralarda...

M.M.: Ama Gerekli Şeyler çok daha çok Amerikan ağırlıklı...

A.A.: Kadıköy'de şey var, Oyun Mühendisi diye bir yer var, orada satılıyor.

K.S.: Bak Kadıköy'de eskiden şey vardı, ben lisedeyken...

S.Ö.: Oyun Mühendisi şu bibloları satan yer mi diyorsunuz?

K.S.: Bar gibi bir yerdi, daha doğrusu içeri girdiğinde koskoca bir "Mokoto Sanaki" heykeli vardı. Ya animecilerin takıldığı bir yer vardı eskiden şimdi yok galiba.

A.A.: FRP¹⁰ kafe normalde ama anime, manga, çizgi roman... manga çizgi roman falan satıyor galiba.

S.Ö.: Satmıyor benim bildiğim. Sadece oyunları falan getiriyor orası.

U.Ç.: Bi de şey var benim bildiğim, Remzi Kitabevi. Yok "Naruto", "Bleach" falan getiriyor.

K.S.: Yok yok, Onlar hikaye...

S.Ö.: Yok yok.. Şöyle ya, yayınevi ile konuşursanız özel, ben çünkü, ilk mesela şu amerimangaları getiren kitabevi ile konuştum, Kadıköy'deydi bunun yeri, neden bunu getiriyorsunuz, neden manga getirmiyorsunuz dedim. Çünkü onun hani daha fazla talep ve satışı olabileceğinden sormuştum. "Talep olmuyor ki getireyim." dedi kadın bana.

U.Ç.: Yani normal mangaya olmuyor ama amerimangaya talep oluyor muymuş?

S.Ö.: Ya şöyle, çizgi roman olarak oluyor. Çünkü onları çizgi roman olarak biliyorlar hani manga kültürüne dediğim gibi Türkiye'de çok fazla yaygın olmadığı için çok fazla bilinmiyor.

U.Ç.: Peki yani çizgi roman olarak peki şey olmuyormu mesela diyelim Arunas mesela amerimanga getiriyor ama amerimanga dediğimiz şey de manga kültürüyle birleşik değil mi?

S.Ö.: Ya şöyle söyleyeyim şimdi "Kara Kule" dediğimiz zaman "Kara Kule"nin çizgi romanı olduğunu sen çok iyi bilebilirsin, Texas Tommiks'leri zaten söylemiyorum bile, "Buffy"nin mesela yeni serisi var ya da Jean Cristof Grunge'ın yeni bir "Sible" diye bir seri çıkardı. Bu

10 FRP: Fantasy Role Playing (Fantastik Rol Yapma Oyunu).

adamların isimleri dünya çapında duyulmuş bi adam ama ben işte Ken Shin dediğim zaman bunu kim bilebilir? Sadece anime manga ile ilgilenmiş insanlar ve Japon kültürünü yakından tanıyan insanlardır. Anladın mı? Yani o ikisinin arasındaki fark bu. Biri dünya çapında bilinen bir değer, diğeri sadece belli bir kesim tarafından bilinen bir değer. Sen, ben bilebiliriz ama tabi ki yayınevi mesela bilmiyordu. Ken Shin dediğin zaman suratına bakar.

K.S.: Bu yine Japonlarla alakalı, yani tam pek de hani benim kültürümü bilmiyor ama benim kültürümü bilmeselerde benim umrumda değil. Bir de böyle bir şey var.

U.Ç.: Ama mesela şöyle Amerika'da özellikle son 10 yıldır falan manga ve anime bayağı bir şey olmuş durumda...

S.Ö.: bayağı popüler.

U.Ç.: Yani bu Amerika'da nasıl, Türkiye'de de olmaz mı?

S.Ö.: Yani olabilir ama zamana dayalı bir şey. Türkiye'de açılması gereken çok fazla şey var, yani anime, mangaya sıra gelmez.

U.Ç.: Peki şöyle soralım manga üzerinden İnternet kullanımınız ne kadar? Yani manga üzerinden İnternet kullanımınız derken işte forumlar olsun, çeviri grupları olsun, manga okumak olsun...

S.Ö.: Ben bayağı kullanıyorum çünkü edit yapıyorum¹¹.

U.Ç.: Edit yapıyorsunuz.

K.S.: Okuduğum için sürekli. Yani İnternet sürekli açık bende, sürekli boş her vaktimde bilgisayarın başında duruyorum evdeyken.

U.Ç.: Yani İnternet üzerinde herhangi bir aktif grup tarzında falan.

K.S.: Var.

U.Ç.: Var mı?

K.S.: Arkadaşlar falan yani muhabbeti oluyor, yani tavsiye bulunorsunuz, biri sana bir şey soruyoor hani şu nasıl bir manga falan gibisinden.

U.Ç.: Senin var mı herhangi bir grup?

G.K.: Şu an sadece takip şeklinde, eskiden bayağı anime, manga forumlarında yöneticilik yapmışlığım oldu fakat onun dışında pek bir şeyim yok.

U.Ç.: Sizin var mı?

A.A.: İzlemek okumak dışında, birde Murad arada çeviri yapıyordu animeler için.

11 Edit Yapmak: Fansub yapımında kullanılan altyazıyı ya da manga çevirisini göze hoş görünecek şekilde orijinal malzemeye yapıştırmak.

M.M.: Dört bölüm yaptım, sıkıldım, bıraktım.

A.A.: Dört bölüm mü yapmıştın?

M.M.: Anime değil manga idi.

S.Ö.: Dört bölümde bıraktın mı, kulakların çok çınlamıştır. Zaten çok kızıyorum ben yarım bırakanlara. Hangi seri?

M.M.: "Hitman Reborn".

S.Ö.: Ayy okumamışımıdır kesinlikle. Shounenlere karşı bir alerjim var benim.

K.S.: Altı bölüm okudum sanırsam.

S.Ö.: Yok ben bir bölüm dayanabildim.

K.S.: Yok Shounen bir noktadan sonra şey oluyor, ilgi Seinen benim mesela, science fiction (bilim-kurgu) olsun, mecha¹² olsun, onlar olduğu için kafadan yani "Ghost in the Shell" ile başlayınca yapacağın hiç bir şey yok. O zamanlar anime olarak mesela TRT 1'de yok HBC'de idi heralde, "Legends of Galactic Heroes" vardı mesela. Onları falan izledikten sonra şey gitti, çizgi film diye bir şey kalmadı.

U.Ç.: Peki şöyle manga türleri üzerinde bir şey yapmak isterseniz, bir alalım hangi manga türleri nelerdir falan gibi.

S.Ö.: Seinen.

U.Ç.: Seinen.

K.S.: Mesela benim içinde Seinen'dir. Ama ben Josei de severim, yeri geldiğinde Shoujo da okurum.

S.Ö.: Aynen.

K.S.: Shounen de okurum. Ehm, benim için her tür aynı.

S.Ö.: Yani hikayenin sana ne verdiği ile alakalı bir şey. Mesela "Seven Sisters", gelirken biz çok tartışmıştık onu, seinendir ama inanılmaz hoş da bir shoujodur. Yani size ne verdiği ile yani hikayenin ne kadar kaliteli olduğu ile, "Berserk" mesela yani seinendir ama içinde shoujoluk sahnelerde var.

K.S.: "Berserk" bambaşka bir şey.

S.Ö.: Evet, çizim olarak tek şu anda.

¹² Mecha: Asıl olarak mekanik özelliklere sahip her türden araç, robot, silah, gemi ve benzeri nesnelere verilen genel isim.

G.K.: Ben genelde seinen tercih ediyorum fakat Japonca pratik için bazen kodomo mangaları okuyorum bazen de, bazen değil onu bayağı bir okuyorum, "Gintama". Bildiğimiz shounen.

S.Ö.: Aynen, aynen.

G.K.: Bildiğimiz shounen "Gintama" ve gülmekten şey yapıyorsunuz...

S.Ö.: Ama o biraz şey direk parodi ve bütün anime ve mangaları dalga geçmek için kullanan bir şey.

G.: Bir de "Bleach" takip eden bir kardeşim var, "Bleach" in animesini takip eden bir kardeşim var, onu sinir etmek için "Bleach" in mangasını takip ediyorum.

K.S.: Shounen deyince aklıma hep şeyler geliyor "Rumiko Takahashi'nin mangaları geliyor. "Ranma" Rumiko Takahashi nin mangalarında ben en şeyim...

S.Ö.: "Ranma" mesela kültür bu konuda.

K.S.: "Ranma" dan ziyade "Urusei Yatsura" var mesela daha öncesinde.

S.Ö.: Daha öncesinde var ama ben o kadar eski değilim, "Ranma" ile başladım.

K.S.: "Ranma" dan sonra işte "Inuyasha" olsun bunlar hep eğlenceli shounenlerdir yani.

S.Ö.: Ki "Ranma" hani bir çok türü de genişleten bir şey, çünkü denenmemiş bir çok şeyi denemişti o yanlış hatırlamıyorsam.

K.S.: Asıl bomba "Urusei Yatsura", ilki yani ecchi¹³ kültürü de oradan gelme.

S.Ö.: Bir şeylerin kapılarını açan seriler.

K.S.: Herşeyiyle dalga geçmiş insan, farklı bir espri anlayışı var.

U.Ç.: Anladım peki senin en çok tercih ettiğin, tür olarak?

A.A.: Yani...

S.Ö.: Ayırt etmiyorum hepsini okuyorum.

A.A.: Ya yok hani biz çok isim bilen işte terim bilen falan değiliz biz.

K.S.: Mesela ne okuyorsun, mesela yani?

S.Ö.: Okuduklarını say.

A.A.: Ya ben izliyorum, ben öyle bir şey var.

13 Ecchi: İçinde belli bir düzeye kadar erotizm olan ama genelde aşırı pornografi içermeyen genelde yetişkin erkeklere yönelik hazırlanmış mangalar.

S.Ö.: Aa pardon sen animeciydin değil mi özür dilerim.

U.Ç.: Ne olabilir anime, izlediklerinden?

A.A.: Ya şey neye göre söy neye göre söyleyeyim en izlediğimi?

U.Ç.: İzlediğin, en sevdiğin...

K.S.: Tarzını en sevdiğin anime mesela.

A.A.: Ya şey "Seto no Hanayome"yi çok seviyorum mesela bayağı komikti, çok güldürüyor.

K.S.: Shounen, komedi shounen.

G.K.: Komedi, bayağı komik o.

A.A.: Ya da bir tane daha vardı onu da bayağı beğenmişim, on üç, on dört bölümlük bir şeydi. Amerikan filmleriyle dalga geçiyordu, parodisini yapıyordu. bayağı bir bölümde "Titanik" ile dalga geçiyor, bir bölümde Bruce Lee'nin filmleriyle dalga geçiyor. Adını unuttum.

K.S.: Şey olabilir...

A.A.: Bruce Lee kostümü giydiriyor mesela adama, bak diyor bununla hareket yaptığın zaman ses çıkıyor diyor, böyle yapıyor (yumruk atarak) "hoçik" diye bir ses çıkıyor. Öyle komik şeyler vardı yani, bayağı gülmekten...

S.Ö.: Yok ben izlememişim onu.

G.K.: İzlemeliyim.

K.S.: ...olabilir, o da çünkü her şeyle dalga geçen, parodi olarak yani.

A.A.: Gülmekten geçirmişti beni, evet parodi serisi, her bölüm farklı.

S.Ö.: Komedi senin tarzın o zaman.

A.A.: Ama şey, mesela "Hellsing Ultimate"a taptım mesela ama yani.

S.Ö.: Seinen.

U.Ç.: Seinen.

G.K.: O tapılası bir şey zaten.

A.A.: Bu arada ben 7. bölümü izlemişim, izlemedin dediniz ya bana...

U.Ç.: Peki manganın Türkiye'deki yaygınlığı hakkında... Yaygın mı?

K.S.: Manga satışı olmadığı sürece yaygın olamaz yani.

U.Ç.: Yaygın değil.

G.K.: Sadece kısıtlı kesim tarafından biliniyor ve takip ediliyor.

K.S.: Forumlarla, zaten onlar da forumlardan takip ediyor. Onun dışında başka bir şey yok.

S.Ö.: Yani çizgi film izlmenin çocukluk olmadığını bilen insanların bilebileceği bir şey.

U.Ç.: Buradaki insanlar gibi.

S.Ö.: Aynen öyle ya. Yani ben 31 yaşındayım ve hala çizgi film izliyorum, benim babam 60 kusura yaşında ve hala çizgi film izliyor, yani bu merak bana babamdan bulaştı.

U.Ç.: Ben 18 yaşındayım ve hala çizgi film izliyorum ve babam bana kızıyor. "Ne bu yaşta bu böyle." diyorlar, kızıyorlar, evde böyle küçük görülüyorum yani, küçümseniyorum kardeşim tarafından.

S.Ö.: Ya ben babamla oturup izliyorum, abimle oturup izliyorum. Bizde alışkanlık bu.

M.M.: Ben bir kere otur dedim, kanları manları görünce kalktılar.

S.Ö.: Sen kötü bir seriden başlatmışsın.

G.K.: Hangi seriden başlattın?

S.Ö.: Biz "Tsubasa" ile başlamıştık babamla.

K.S.: "Tsubasa" zaten insanlara böyle dünyanın yuvarlak olduğunu öğreten animelerden yani.

G.K.: Ya bak fizik kurallarına uymuşlar.

K.S.: Uymuş işte ondan beğendim.

G.K.: Altı üstü adam 10 metre zıplıyor o kadar, öyle bir sapma var.

K.S.: Yok topun böyle hani 15 dakika. Kaleye gitmesi falan...

S.Ö.: Bir gol atması 4 bölüm sürüyor.

K.S.: "Slam Dunk"da öyleydi ama ya bir basket atana kadar...

S.Ö.: Ama "Slam Dunk" daha farklı.

K.S.: "Slam Dunk" komediydi.

S.Ö.: Evet parodiyi çok fazla, daha fazla kullanmıştı, mesela onu real (gerçek) mangasında o yok. Tamamen daha şey, dramatik ve taban tabana iki tane zıt manga yapmış. Bu kadar başarılı olması gerçekten şaşırtıcı.

U.Ç.: Burda daha çok parodi seriler takip ediliyor gibi geldi şu anda.

K.S.: Parodileri herkez izliyor.

G.K.: Parodileri izlemeyen yok.

S.Ö.: Herkezin geçmiştir hani parode hayatında.

U.Ç.: Benim parodi çok sevdiğim "Sayonara Zetsubou Sensei" var.

K.S.: O biraz karmaşık o herkesin böyle şey yapacağı, herkesin takip edeceği bir şey değil.

U.Ç.: Evet aşırı felsefi.

K.S.: Onun çevirisini yapan da yok zaten.

U.Ç.: Zaten yok, ben İngilizce takip ettim, İngilizcem muhteşem olmasına rağmen %70 falan anlayabildim yani. O kadar felsefik.

K.S.: Çok hızlı.

U.Ç.: Ve çok hızlı aynen.

S.Ö.: Ben bulaşmayayım o seriye.

K.S.: Onun fansubını yapan gruplar bile herşeyini çevirmemişler.

U.Ç.: Aynen. En çok tat aldığım serilerden biridir.

K.S.: Arkaya bir pano vermiş dünya yazı var asıl muhabbet orda geçiyor...

U.Ç.: İki saniye duruyor ekranda.

S.Ö.: Senin durdurup izlemen gerekiyor ve hani animeyi belki de izleyemememin tek sebebi o. Durdurup devam etmek.

K.S.: Şimdi şöyle yapmışlar onu hani bir bölümde beş, altı farklı konuyu işleyince ordan oraya, ordan oraya atlıyor, sen ikinci bölümü izlediğin zaman ilk bölümün ne olduğunu tamaen unutmuş oluyorsun.

G.K.: Ha bir de şey, orada bir de bir bölümde iki farklı altyazı vardı.

U.Ç.: Haa evet, bir üstte bir altyazı, bir de altta bir altyazı, iki altyazı farklı. Üstteki altyazıyı animenin kendisi koymuş, yani hem normal konuşmalar var hem altyazı var, falan gibi fantastik deneyler...

S.Ö.: O da güzelmiş.

U.Ç.: Peki şöyle soralım sizce manga yaygınlaşmalı mı? Yaygınlaşsın ister miydiniz?

S.Ö.: Ben isterim.

U.Ç.: İster misiniz?

S.Ö.: Tabiki.

K.S.: Herkes ister, yani manga okuyan herkes ister.

G.K.: Aşırı olmadığı sürece yaygınlaşsın.

K.S.: Ortak konuşacak bir konu olur insanlara.

S.Ö.: Ya, evet aslında bir yerde haklısın çünkü manganın ucu çok fazla açık bir şey yani hayal dünyası, yaratıcılığı... Kesinlikle sınırı yok yani ne şiddetinde, ne cinselliğinde, ne hikaye kurgularında herhangi bir sınırlaması yok.

U.Ç.: Anladım. Tabu yok yani.

S.Ö.: Evet, yani o açıdan baktığım zaman Türk kalıplarına, Türk örf ve adetlerine biraz şey aykırı kalıyor.

G.K.: Ha bir de bunu dışında ben hâlâ bu konuda bilgi sahibi olan elit kesimden kalmayı tercih ederim, o yüzden ben öyle fazla yaygınlaşmasını hiç istemem. Ama rahat ulaşabileceği düzeye kadar yaygınlaşsın.

U.Ç.: Sen? Yaygınlaşsın mı?

A.A.: Yani yaygınlaşsın da...

U.Ç.: Yani her gazete bayiiinde bir "Shounen Jump" satılsa falan böyle...

A.A.: Yani hani onlar tabii olsun da hani mesela şeye dönüşmesin yani, mesela anime için konuşayım mesela hani şimdiki kitlede bile mesela hani ben animeciyim diyor ne izliyorsun? Ben "Naruto" izliyorum.

S.Ö.: Bitti.

A.: Bitti.

G.K.: Bu kadar.

A.A.: Hani aynı şey müzikte de var, adam diyor ben metalciyim, ne dinliyorsun diyorsun, Metallica.

G.K.: Özet.

S.Ö.: Ya aslında bir şeyciyim ekinden hani ben çok fazla hoşlanmıyorum.

A.A.: İşte hani sen animeci değilsin, "Naruto"cusun ozaman ya da metalci değilsin, Metallica'cısın. Ona bağlanıyor genel başlık altında evet...

S.Ö.: Bir şeyciyim, hani ille bu kalıba ihtiyaç yok.

U.Ç.: Ben de metal müzik dinlerim, anime izlerim, hiç bir zaman Metallic'acıyım, metalciyim demedim, hiç bir zaman mangacıyım yada otakuyum gibi bir şey de demem. Peki Murad senin... Yani yaygınlaştın mı?

M.M.: Yaygın... Hani bence yaygınlaşmamalı hani isterim aslında biraz daha yaygın olmasını, isterim ama...

S.Ö.: Biraz daha rahat ulaşılabilir olmasını isterim.

G.K.: Rahat ulaşabilecek seviyeye kadar yaygınlaştın da ordan sonrası dursun.

S.Ö.: Birkaç kitabevi daha getirsin ama hani herkes bilmesin.

M.M.: Evet.

U.Ç.: Hani alt kültür olarak kalsın istiyorsunuz

G.K.: Hâlâ o elit kesim olarak kalalım.

S.Ö.: Ya Türkiye mangaya hazır bir ülke değil bence. Manga kalıplarına hazır değil yani Amerika bunu çok rahat empoze edebilir. Fransa, İtalya, İngiltere herhangi bir ülke de yani empoze edebilir.

K.S.: Fransız mesela, anime kelimesi Fransızlardan geliyor.

S.Ö.: Ya öyle de hani Fransa daha rahat empoze edebilir.

K.S.: Fransa'nın çünkü yaptığı çizgi filmleri Japon kültürüne çok yakın, çok daha sert, çok daha dramatik şeyler yapıyorlar ama mesela İngilizler'den Amerikalılardan bunu bekleyemezsin.

S.Ö.: Yani Türk kültürü veya bu tarz ülkelerde yani kesinlikle hazır değiller. Bir on yıl on beş yıl daha sonra belki.

U.Ç.: Ama bir yaygınlaşma, bir yayılma var gibi gözüküyor, peki bu yayılma yolları...

K.S.: Daha popüler.

S.Ö.: Daha yeni bir nesil tarafından ama, yani benim jenerasyonumda çok fazla yok. Benim jenerasyonumda yüz kişiden sadece birisi biliyorken bir alt jenerasyonun altındaki jenerasyonda ki 80, 90 kuşağından bahsediyorum ben, hani biraz daha fazla yüzde elli, yüz kişiden yüzde ellisi bilebiliyor.

M.M.: Sanmıyorum o kadar bildiklerini. On diyelim ona bence.

S.Ö.: Gene daha şey, yaygın yani mesela benim forumlarda konuştuğum benim yaşımda çok fazla insan yok, yaşıma yakın insan var. Kerim mesela benden iki yaş küçük. Ya da bütün

anime camiasında tanıştığım insanların yüzde sekseni küçük. En fazla üç kişi var benim yaşıtım.

U.Ç.: Peki bu temel yayılma yolları nelerdir? Yani nasıl yayılıyor şu anda manga ve anime diyelim.

M.M.: Arkadaştan arkadaşına bence.

G.K.: İnternet ve arkadaş çevresi. Bir de şey MTV gibi bazı kanalların arada yayınladığı animeler.

M.M.: Evet, MTV son, bayağı yayılmasına katkısı oldu yani.

G.K.: Hele "Hellsing"i yayınlaması bomba oldu.

S.Ö.: Ama onda da şöyle bir avantajı var sen "Hellsing"i bildiğin için MTV'de izledin hani MTV'de yayınlanması bence çok fazla bir etki etmedi. Bilmeyen yine bilmiyor yani. Aa bak diyor çizgi film yayınlıyor, MTV ne için çizgi film yayınlıyor deyip şak diye kapatabiliyor yani. Ama internet çok daha avantajlı bu konuda.

G.K.: Aslında bence en avantajlısı arkadaş çevresi.

M.M.: Evet arkadaş çevresi.

S.Ö.: Fansub grupları, arkadaş çevresi, fansub grupları özellikle, yani altyazısına ulaşabiliyor olman en azından, o da bir avantaj. Çevriliyor olması, "Divx Planet" gibi, isim vermeyeyim aslında, çok da doğru değil, şey bu tarz şeylerin olması bir bakıyorsunuz bu adamlar anime çevirmişler, niye çevirmişler diyorsunuz.

U.Ç.: Peki okuyacağınız mangayı seçerken nelere dikkat ediyorsunuz?

K.S.: Eskiden türüne bakardım artık hiçbir şeyine bakmıyorum.

U.Ç.: Manga mı, alıyorsun...

K.S.: İlk chapterı okuyorum mesela, tabi bazı chapterlar ilk sayfasından belli olur. Ben bunu okumam diyorsun.

S.Ö.: Kapağından bile belli eder.

K.S.: Hani bakıyorum biraz çizimleri güzel, kurgu biraz seni etkilerse devam ediyorsun, yoksa devam etmiyorsun. Genelde öyle oluyor.

G.K.: Ama bazı yanıltıcı seriler de var. Mesela "School Rumble".

K.S.: Finali çok kötü biten serilerden.

U.Ç.: "School Rumble".

G.K.: "School Rumble"ın girişinde sanki normal, sıradan bir aşk serisiymiş gibi başlıyor fakat

ikinci sahnede direkt gülmekten yerlere seriyor. Öyle bir durum da var.

S.Ö.: Ben mesela okumadım.

U.Ç.: "School Rumble"ı ben okudum yani şöyle ben onu "fag" gibi adlandırdım. Böyle hiç sevmem hani yivış yivış, yani okumaktan, biri beni gördüğünde, utanırım ama gülmekten ölmüştüm yani "School Rumble"da.

K.S.: Ben mesela tarihileri çok severim, bu hiç sevmez.

S.Ö.: Ben evet çok nadir tarihi manga okurum.

G.K.: Tarihileri severim.

S.Ö.: Ki bir tane tarihi manga editliyorum şu an. O da komik yani.

K.S.: Şey çok kötü oluyor, özellik Kore yapımlarını pek okumak mantıklı olmuyor. Dram yapıyor ama içine o kadar çok yaoi¹⁴ katıyor.

S.Ö.: Uçlarda. Yani orada kimin, hangi ülkenin mangasını bulduğunuz çok önemli. Tayvan yapımı mı, Amerikalı mı, mesela ben mangaka takip ediyorum, çok fazla. Yani türünün ne olduğu benim için çok fazla önemli değil. Yeter ki hikayesi çok tutsun, yani beni tutsun, sarsın, bir hikayesi olsun, boşu boşuna hani bir şey okumam ben. Olay olmuş a bu mu, ecchi diye bir şey okumam ben, sadece ecchi. Ya da sadece seinen olduğu için onu söylemeye çalışıyorum. Muhakkak bir hikayesi olmak zorunda, bir kurgusu olmak zorunda, kurgusu yoksa biter benim için.

U.Ç.: Siz neye göre seçiyorsunuz? Yani okuyacağınız zaman neye göre seçiyorsunuz, rastgele mi?

M.M.: Yani, bizde arkadaş çevremiz çok geniş, manga ve anime olsun, hani en az arayıp konuşabileceğimiz 20 kişi var, en basitinden, hani çok yakın olduğumuz insanlar, sürekli birbirlerimizin evlerine gittiğimiz insanlar. O yüzden hani biri yeni bir manga ya da anime buluyor işte, o başkasına söylüyor, o ona söylüyor, hani sürekli bir yeni şeyler döndüğü için, hani aramıyorsun bir yerden, o sana zaten geliyor.

U.Ç.: Aynı durumda galiba Altay da.

M.M.: E yani aynı.

G.K.: Ben de yakın durumdayım ancak, şey, izleyeceğim şeyin ya ilk bölümüne bakarım ya da izleyeceğim ya da okuyacağım şeyin ya ilk bölümüne bakarım ya da incelemelerine falan bakarım.

S.Ö.: Çok aldatıcı olabiliyor bu dikkat et...

G.K.: Fark..., biliyorum. Öyle hayal kırıklığına uğradığım seriler... Bir de şey, yorumları çok

14 Yaoi: Baş rollerde erkek karakterlerin olduğu romantik aşk hikayesi. Cinsel içerik olursa bariz şekilde gösterilir.

kötü olmasına rağmen...

S.Ö.: Çok süper seriler...

G.K.: Evet...

S.Ö.: Benim vardı öyle bir tane one....

G.K.: "Evangelion" hakkında pek fazla iyi yorum göremiyorum ben.

K.S.: "Evangelion" niye, "Evangelion" çok fazla Hıristiyanlıkla alakalı

S.Ö.: Evet, inanç yani...

G.K.: Evet

G.K.: Bir de psikolojiyi abartmışlar. Fakat ben "Evangelion"u severim mesela.

K.S.: Onu izleyip de şey yapanlar var, açıp İncil'i inceleyen tipler var yani, çok fazla...

S.Ö.: Diyorum ya, hikayeyi hikaye olarak bırakamayacak insanlar var.

U.Ç.: Robotların adı meleklerin isimleri zaten incildeki.

K.S.: Hepsi öyle.

U.Ç.: Yaratıklar saldırıyor, haç oluyor saldırıları.

K.S.: 12 melek falan.

U.Ç.: Aynen

K.S.: Yani çok gönderme var onda.

U.Ç.: Peki şöyle diyeyim, sizce basılı yayınlar, manganın yayılmasında etkili mi, şu an Türkiye'de? Herhangi bir şey takip eden falan var mı?

K.S.: Şu ankiler mi?

U.Ç.: Evet, mesela "Shounen Jump" geliyor diyoruz.

K.S.: "Shounen Jump".

S.Ö.: Ya çok az.

K.S.: Etkiler, ama çok da değil.

U.Ç.: Ya acaba adamın biri girip de dükkana "Aaa Shounen Jump!" deyip alır mı yani?

G.K.: Bilmeyen almaz.

S.Ö.: Ben almam, ki bildiğim halde almam.

U.Ç.: Ha bilmeyen alır mı?

K.S.: Bilmeyenin almaya hiç ihtimali yok.

U.Ç.: Hiç almaz değil mi?

S.Ö.: Ya zaten kitap kültürü bir kere Türkiye'de yok. Kitap okuma alışkanlığımız yok. Hem eski nesilden, hem yeni nesliden bahsediyorum, hani eskiye göre biraz daha iyi neden en azından ben kitapçıya girdiğim zaman kitap kurdu görebiliyorum. Hani okuma alışkanlığı olmadığı için manganın yayılma olasılığı animeden çok daha düşük. Hani ancak ne etkiler, ben mesela manga okumaya nasıl başladım, bir animenin beni tatmin etmediğini anladığımda mangasını açıp okumuştum, ve böyle başladı benim hastalığım. Vay, bu hikaye aslında böyle daha iyi, yani "Berserk"i izleyip de mangasından daha çok beğenen bir insan yoktur herhâlde. İmkânı yok çünkü hikaye mangada aslında. Daha güzel, mesela "Claymore". Manga muhteşem bir şekilde ilerliyor ama animesine bakıyorum hiçbir şey yok, bana göre yok.

U.Ç.: Evet, ben "Death Note"un mangasını severim, ayrıntıları...

S.Ö.: Animesi onun mesela, o başarılıydı, biraz daha başarılıydı.

U.Ç.: Animesi çok iyiydi, çok başarılıydı, ama aynı zamanda mangasında en ufak düşünce kırıntıların bile verilmesi herkesin bir zihninde....

G.K.: Mesela Raito'nun çips tercihi gibi.

S.Ö.: Okuma kültürünün gelişmesinin ardından mangalara merak olması lazım.

K.S.: Mangada şey de oluyor, okurken kendin karaktere kendin bir ses kafanda belirleyebiliyorsun mesela.

S.Ö.: Hayal gücünü çalıştırıyor.

K.S.: Örneğin, shounen olarak "Fairy Tail" idi en son dönemde izledim, düşün üç bölüm izleyebildim mesela. Çünkü seslendirmeye dayanamadım. Ama mangayı okurken o karaktere kendi kafandan ses, seviyorsun, o şekilde gidiyor.

S.Ö.: Her şey senin elinde, ışık, müzik, ses, hatta hareket bile yani.

G.K.: Ancak, bazı "Samurai Champloo" gibi animesi daha zevkli oluyor. Onlar da şey, çok fazla aksiyon içeren seriler.

S.Ö.: Çok istisna işte. Benim şey... kesinlikle ben bir tane oldu dedim ya, hani çok nadir, istisna. Hani "Death Note"u da mesela çok beğendim. Veya işte...

K.S.: "Code Geass"ı hiç izlemedin hatta mesela...

U.Ç.: "Code Geass" bence güzel yani.

G.K.: Güzel...

S.Ö.: Ya ben bazı çizimlere tahammül edemiyorum.

U.Ç.: Evet, "Code Geass"ın çizimlerinde ben de böyle bayağı uyuz olarak başladım, sonra alıştım. Shoujo çizilmiş bir şey olduğu için...

S.Ö.: Bishounen¹⁵ karakterleri çok sevebiliyorlar, hani bazıları bana da çok estetik geliyor mesela Kenshin'in bishounen çizimlerini de gördüm ben, hani çok estetikti, ona yakışmıştı ama hepsine de katlanılmıyor, ne yapayım. Çok fazla böyle...erkek dediğin biraz erkeksi olmalı çok da kadınsı olmasa olur yani.

K.S.: Ben diyorum mesela, kahraman dediğin eline iki buçuk metre kılıcı alıcak olan adam, "Berserk" gibi bir karakter olması lazım. Küçük çocğun elinde iki buçuk metre kılıç...

S.Ö.: Çok da saçma yani. O yüzden sevemiyorum bir türlü.

U.Ç.: Anladım. Peki sizin mesela, içerik sizin için önemli mi? Yani şimdi manga dediğimiz gibi diğer çizgi ya da çizgi romanlara göre içerik olarak daha farklı öğeler barındırabiliyor. Mesela dediğimiz gibi tabuların olmaması, sizin için önemli mi?

A.A.: Ya, hani bu, tamam mangada herhangi bir sınır, limit yok da hani, mesela Amerikan çizgi romanlarıyla falan da bayağı ilgilenen bir insan olduğum için hani mesela Frank Miller okuyan bir insan, Frank Miller'ın da limiti olmadığını bilir yani, herif Amerikalı sonuçta. Hani, mesela, o yüzden hani o değişebilen bir şey ama tabii öyle olması güzel tabii yani.

U.Ç.: Yani tabuların olmaması...

A.A.: Olmaması lazım, yani.

S.Ö.: Kimse sonuçta hiç bir şeyi kimseye zorla okutmuyor. Hani bu bir tercih meselesi ister gider yaoi okursun, ister yuri¹⁶ okursun yani, bu sana kalmış. Zevk alıyorsan okursun. Ama eğer bununla başlarsa yasak, "Berserk"i de yasaklarlar, "Claymore"u da yasaklarlar. Çünkü bunlarda da şiddet var.

G.K.: "Hellsing" zaten direkt gider.

S.Ö.: "Hellsing" kafadan zaten RTÜK'lenir.

G.K.: İlk sahne direkt kanlı.

S.Ö.: Ona bakarsanız "Death Note" gibi basit bir seri bile RTÜK'lenir. Neden, "Pokemon"u izleyip de uçan bir çocuk onu izleyip herhâlde psikopat olur yani. "Hellsing" ile kıyaslandığında "Death Note" çok basit kalıyor.

15 Bishounen: Direkt çeviri ile "güzel genç erkek". Bu tür karakterler genellek androjen veya feminen görünümü olarak çizilir.

16 Yuri: Baş rolde kadın karakterlerin olduğu romantik aşk hikayesi. Cinsel içerik olursa bariz şekilde gösterilir.

U.Ç.: "Death Note"un bazı şeyleri var, "Death Note"u yapıp içine isimleri falan yazınca bunun için tutuklanıp götürülen adamlar bile var, Almanya'da. Cidden var, defterin aynısını yapmış, içine yazmış isimleri, bunun için tutuklandı.

S.Ö.: Bir seri var ya, bayağı bir eleştirmiştim animesini, "Gantz" (hep bir ağızdan Gantz), en basiti, direkt kafadan RTÜK'lenir yani.

U.Ç.: Mangasını okurum, yani...

S.Ö.: Ben okumuyorum, ben animesini, açık söylüyorum, animesini izledikten sonra nefret ettim, o kadar nefret ettim ki mangasını bile okumadım ki bilimkurguda çok kültmüş.

U.Ç.: "Gantz", yani şöyle diyeyim, "Gantz" mesela, şiddet ve cinsellik şimdi hani insanlara yayılması için acaba şey mi yani, bir artı puan mıdır şiddet ve cinsellik? Yani şöyle bakın şimdi, Amerika'da en çok izlenen anime "Gantz", en çok takip edilen manga, "Gantz" arasında.

S.Ö.: Ya bu tamamen şeyle alakalı, diyorum ya hani sizin nasıl hikaye okuduğunuzla alakalı. Hikayeyi hayatınızdan bir kere ayrı tutacaksınız, hikayeler hikayedir, onu güzel yapan gerçek olmaması. Gerçek olmadığını bir kere bilincinize yerleştirirseniz her şeyden zevk alırsınız, şiddetten de zevk alabilirsiniz, işte aşırı cinsellik içeren sahnelerden de zevk alabilirsiniz, yani onu nereye koyduğunuzla alakalı bir şey bu. Ben okuyorum, ben bir bayan olarak ... bile okuyabiliyorum yani, ki çok da uç noktalarda bir mangadan bahsediyorum, ben yaoi de okudum, yuri de okudum, hatta değişiklik olsun diye hentai¹⁷'ye bile baktım ha hentai bana hitap etmiyor çünkü hikaye yok içinde.

U.Ç.: Hikayelisi de var... Evet... Peki sizin için hani cinsellik, şiddet, şu an en uç sınır şeyler manga ve animede cinsellik ve şiddet. Ve mesela Türkiye'de bu kadar yasak ve tepki görmesinin sebeplerinden bazıları da bunlar. Yani siz bunun hakkında herhangi bir...

A.A.: Ya gerçi cinsellik konusunda bir şey diyemem de şiddet konusunda herhangi bir engele rastlaması çok normal gelmiyor bana bu ülkede yani.

U.Ç.: "Testere" yayınlandıysa...

A.A.: Ya yok, "Testere" yayınlanıyorsa değil, şimdi mesela yani ben en son, 5-6 yıl önce mesela RTÜK'e kayıtlı dizi sayısı Türkiye'de yayınlanan, Türk dizisi olarak 86'mıydı, 96 mıydı öyle bir şeydi, şimdi daha da arttı. "Arka Sıradakiler" in devamı niteliğinde "Öğretmen Kemal" diye bir şey başladı, hani benim babam artık boş gezenin boş kalfası triplerine bağladığı için oturup bunları izliyor. Ve bir beş dakika baktım, ya hangi liseli öyle şeyler yapabilir ya bunlara...

G.K.: Ya da hangi liselinin o kadar sakalı var?

A.A.: Sakal makal, onlar hani basit basit noktalar abi.

K.S.: Sakalı geç zaten, çünkü 30 yaşındaki adamı lise öğrencisi diye çok yutturmaya çalıştılar yani.

17 Hentai: Pornografik içerikli manga veya heteroseksüel tercihli erkeklere yönelik hazırlanmış manga türü.

A.A.: Ya hâlâ öyle tabi de tabi de hani mesela ya ne bileyim, mesela teşkilatlanıyorlar falan böyle yani mafya örgütü falan gibi, okul formasıyla mafyalık falan yapıyorlar, ya da ne biliyim, "Kurtlar Vadisi" rekor kırdı, işte metre kare başına düşen kurşun sayısında rekoru kırmış dizi yani. Hani cidden gazeteye çıktı bu ya "Metre kareye bilmem kaç yüz tane kurşun düştü". Aferim.

S.Ö.: İzlemediğim için...

A.A.: Yok ben de izlemiyorum, ben o gazetelerden, haberlerden, bilmem nelerden okuyorum. Tabii artık Türkiye'de medya dizi muhabbetine döndüğü için, "Ay Fatmagül'e ne oldu, Fatmagül'e ne oldu" diye gazeteyi açınca olmuyor yani bir saatten sonra. "Beren Saat'in seks yapmadan önce giydiği t-shirt" diye -t-shirt satıyorlardı ya yolda gördüm ben bunu.

S.Ö.: Böyle bir Türkiye'nin manga okumasını, anime izlemesini bekliyoruz yani.

A.A.: Yok yok, hayır yani, bunlara bir şey denmiyorken onlara nasıl bir şey denebiliyor asıl olay o.

G.K.: Yani, daha ileri seviyedeler aslında.

A.A.: Zaten bunları izleyip bunlara, bütün hayatını buna etnegre ediyorsan zaten senin akıl sağlığın bozuk, senin bir şeyleri yasaklaman yasak olmalı zaten.

M.M.: Ya aslında bu biraz da hani mangaları, animeleri çocuk işi görmelerinden de kaynaklı. Çocukların böyle şeyleri görmesi kötü diye düşünüyorlar.

U.Ç.: "Hellsing" bir film olsa...

M.M.: "Hellsing" film olsa izlenebilir mesela ya daha doğrusu Türkiye'ye getirebilirler.

K.S.: Mümkünse film olmasın da.

M.M.: Ama çizgi film olduğu zaman "Bunu çocuklara yapmışlar, neden böyle yapmışlar, şiddet var?" deyip engelliyorlar.

S.Ö.: Onlar kısıtlı düşünüyorlar.

K.S.: Çocuklara yapılmış fikrinden kaynaklanıyor yani. Çocuk işi...

U.Ç.: Yani şimdi kimse çıkıp "Bu çocuklar için değil, görmüyor musun kardeşim?"...

S.Ö.: Aslında filmdense çizgi film olması hayal gücünü daha sınırsız tutuyor yani.

K.S.: Bakma biz İnternet'ten falan takip ettiğimiz için aslında, Japonya'da yayınlarken o DVD'lerin üzerinde mutlaka yaş sınırı falan oluyor.

U.Ç.: Ha tabi. Mesela "Gantz"ın üzerinde koskocaman 18+ koymuşlar.

K.S.: Biz hep İnternet'ten alıyoruz mesela bunları şu anda, aldıklarımız da zaten şey değil,

çok fazla şiddet içerenleriz zaten Türkiye'de bulamıyorsun.

S.Ö.: Torrentten¹⁸ falan bulursun.

K.S.: İndirmek için demiyorum, satın almak için..

S.Ö.: Ha satın almak için yok canım nerede...

U.Ç.: "Gantz" var.

G.K.: "Hellsing" de var.

K.S.: "Hellsing" in mangası daha serttir mesela.

G.K.: Onu biliyorum.

U.Ç.: Evet.

G.K.: Hatta ben bir ara onun mangasına parodi yapmıştım, "Cehennem Türküsü" diye. Alucard'ın adı Ali Kurt olmuştu orada.

S.Ö.: Ay ben onu görmemişim.

G.K.: Zaten sadece 5 bölüm çıktı. 5 bölümde bitti, en sonunda şey, Anderson, Ali Kurt'un oğlu çıktı ve birbirlerini öldürdüler.

S.Ö.: Orijinal chapterın üzerinden mi düzenleme yaptın?

G.K.: Orijinal chapterın üzerinden. Öyle bir çizim yeteneğim yok.

U.Ç.: Türkiye'de doujinshi¹⁹ çizen falan var mı, biliyor musunuz herhangi bir böyle çalışma var mı?

S.Ö.: Yok, benim bilgim yok onunla ilgili.

M.M.: Ne yapan?

U.Ç.: Doujinshi..

S.Ö.: O zaten Japon kültüründe bile biraz şey, uç noktada bir yer.

U.Ç.: Evet, ama bayağı var. hani...

S.Ö.: Ya şimdi iki çeşit doujinshi var, biri orijinal serilerin işte şey farklı tercihleri olan insanlara yöneltmiş var, bir de farklı serileri farklı şekillerde yorumlayan mangakalar var.

¹⁸ Torrent: Bir P2P, yani kaynaktan kaynağa veri aktarım yöntemidir.

¹⁹ Doujinshi: Amatör çizgi romanlar. Bu türden manganın çizerleri ya orijinal bir manganın karakterlerini kullanarak yeni bir hikaye yaratırlar veya özgün hikaye ve karakterler oluştururlar. Doujinshi mangaların önemli bir bölümü erotik içeriklidir.

Yani çünkü artık douji dediğin zaman aklına insanın direkt şey geliyor, ya yaoi ya yuridir, hayır böyle bir şey yok, bunun dışında bir tane daha türü var bunun...

U.Ç.: Evet zaten doujinshi'yi biz şey olarak tanımladık işte, manganın temel konusu, temel şeyi üzerine farklı mangakalar tarafından ele alınmışı...

G.K.: Mesela şey, "Code Geass"ın orijinal mangası yoktur fakat birkaç tane doujinshika tarafından yapılmış...

S.Ö.: Birkaç tane serinin de var mesela çok güzel serilerden de farklı mesela benim sevdiğim mangakaların da ele aldığı doujiler var ve hepsi de hani çok da güzel yani, orijinallerinden daha güzeldi.

U.Ç.: Peki şöyle dedik, Türkiye'de bu kadar, nasıl diyeyim, dışlanmış bir şey gibi duruyor manga, peki kimler manga okuyor yani?

S.Ö.: Animededen zevk almayanlar, benim gibi...

M.M.: Rastlayanlar denebilir yani.

S.Ö.: Benim için, fazlasını arayanlar diyebilirim yani. Daha fazlasını arayanlar, animeden tatmin olmuş, daha fazlasını ne sağlar...

U.Ç.: Valla söyle diyeyim, benim manga okumadaki genel şeyin yani, hiç bir sınır yok, yani hayal gücünü istediğiniz gibi yansıtabilirsiniz. Bir filmde gösteremeyeceğiniz şeyler vardır, orayı yansıtamazsınız ne kadar teknoloji gelişmiş bile olsa...

S.Ö.: Bir de izlemeyi okumaktan, ya, okumayı izlemekten daha çok seven insanlar vardır.

U.Ç.: Manga o yüzden benim için şey, herhangi bir sınır yok. Hayal gücünü istediğiniz gibi yansıtabilirsiniz.

M.M.: Belki filmde de yapabilirsin ama uzun sürer, hani her haltı çıkartamazsın.

U.Ç.: Anladım, tabii bir dizi gibi olamaz.

S.Ö.: Tabii ben buradan çıkıp sinemaya gideceğim, çok fazla kitap okuyan bir insanım, inanılmaz kitap okurum, ama hani dediğim gibi mangayı okumayı, anime izlemeye tercih ediyorum çünkü dediğim gibi mangada çok daha fazla şey bulabiliyorsun.

G.K.: O ayrı bir durum. Özellikle zaten zeka oyunlarının çok fazla bulunduğu bir seride direkt mangasını okuyacaksın. Öbür türlü o kadar zevk vermiyor.

S.Ö.: Aynen öyle. Özellikle oyunlarında.

U.Ç.: Peki, siz genellikle mangayı internetten okuyorum demiştiniz değil mi?

S.Ö.: Ben satın da alırım. Ama hani internetten okuduğum bir seriyi çok sevmişsem orijinalini satın alırım.

U.Ç.: Bence İnternet'ten manganın, ya manganın şu an Türkiye'de İnternet'ten yayılması aslında benim için bir dezavantaj gibi çünkü İnternet'ten ben manga hiç okumam çünkü hiç bir zevk alamıyorum.

S.Ö.: Ben indiririm direkt.

U.Ç.: Şimdi elde okurken muhteşem bir zevk ama İnternet'ten en ufak bir zevk almıyorum mangadan.

S.Ö.: Bak, şöyle söyleyeyim, bir şeye para vereceksem onu hak etmesi lazım. Ya da şöyle düşünmeliyim, ben buna bu parayı verdim ama neden, daha fazla yapabilirsin diye. Takdir gibi bir şey bu benim için. O yüzden okuduğum bir serinin muhakkak orijinalini alırım. "Berserk"i almayı düşünüyorum şu anda, "Vagabond" gelecek, yurt dışından getireceğim çünkü Türkiye'de bulamadım, Robinson Crouse'la defalarca konuştuğum hâlde. "Enternal Sabath"ın mesela siparişini verdim. Yolda şu anda, büyük ihtimalle inşallah bir ay sonra falan ancak gelebilir. Yani okumadığın bir şeyin kaliteli olup olmadığını bilemezsin, öyle herhangi bir seri de satın alamazsın. Orada internet sana avantaj. En azından incelemek açısından.

U.Ç.: Anladım. Peki şöyle bir şey de soralım, Türkiye genelinde konuşursak, mangaları daha çok hangi yaş grubu ya da cinsiyet okuyor, Türkiye'de?

K.S.: Türüne göre değişiyor.

U.Ç.: Türüne göre değişiyor ama ben genel olarak manga olarak şey yapıyorum.

K.S.: Genelde 16 yaşından falan başlıyor.

U.Ç.: Türüne göre, şöyle dediğimiz zaman, shoujoyu kızlar okur, shouneni erkekler okur gibi. Şimdi ben o yüzden genellikle şimdi o daha çok Japonya ve Amerika gibi manganın içinde olan ülkelerle alakalı olduğu için ben şu an mangayı hangi cinsiyet okuyor daha çok?

S.Ö.: Erkekler daha çok.

U.Ç.: Erkekler daha mı çok? Peki yaş grubu dersek?

S.Ö.: Ya şöyle mesela, shoujoda ben 30 yaşındayım, oturup shoujo okumam. Bana hitap etmiyordur. Ama 16 ve 20 yaş arasındaki kızların %80'i shoujo okur. Hani o yüzden dedim ya kesin bir şey söyleyemezsin onunla ilgili, türüne göre, kime hitap ettiğine göre değişiyor.

U.Ç.: Anladım. Peki size, çevreniz geniş dediniz, çevreniz erkekler mi?

M.M.: %80-85-90 erkek.

U.Ç.: Yaş grubu olarak?

M.M.: Yaş grubu olarak, yaşlılarımız hepsi. 18, işte 17 ile 22 arası.

G.K.: Yalnız şey, bazı kızlar bayağı bayağı shounen takip eden tipler de oluyor.

U.Ç.: Yani Türkiye'de pek bir tür ayrımı henüz tam belirgin değil gibi...

S.Ö.: Ya bayanlar genellikle, ağırlık olarak erkekler ...

U.Ç.: Türkiye'de ben çıkıp da josei okuyan kimse görmedim henüz. (Semiha el kaldırır) ha işte sizi gördüm ilk, hani çıkıp da Türkiye'de manga okucusu olup bir, bir de josei okuyan kimse pek görmedim yani.

K.S.: Niye, shoujodan işte beklentim artık bir noktadan sonra bir yerde kalıyor, bunların hepsi birbirinin aynısı, ben de josei okuyorum daha iyi....

S.Ö.:...Shoujonun mesela hayal gücü bana göre çok sınırlı. Yani özellikle bayan bir mangakanın o kızları o şekilde kullanmasına sinir oluyorum. Erkeklerle zaten alıştım, yani erkek mangakalara zaten alıştım, aşığılamalarına. Ama bayanlar da yapınca bıkiyorsunuz.

G.K.: Evet, pek fazla güçlü bayan karakter yok.

S.Ö.: Yani, çok nadir. Onlar da çizen zaten erkek mangaka.

U.Ç.: Mangada bir erkek dominasyonu mu var yani?

S.Ö.: Kesinlikle var.

G.K.: Yalnız, güçlü bayan karakterler de bayağı güçlü oluyor.

S.Ö.: "Claymore" gibi...

G.K.: "Kara no Kyoukai"...

K.S.: "Kara no Kyoukai"deki Shiki karakteri olsun yani.

S.Ö.: "Ranma".

K.S.: Şey var mesela, neydi, en son dönemde ne vardı,

S.Ö.: "Skeap Beat" de öyle, güçlü bir karakter aslında.

K.S.: Yok, "Skeap Beat"teki şey bir karakter, yani herkesin seveceği bir karakter yapmışlar onu.

S.Ö.: Komik ama güçlü bir karakter.

G.K.: Ya da "Hellsing"deki Integra.

S.Ö.: Integra ama çok güçlü bir karakter değil, sonradan güçlü oluyor.

G.K.: Erkeksileşiyor o.

S.Ö.: Evet, bir erkeğin bir de müdahalesi var orada yani. Direkt kendisi ile alakalı bir durum değil onunki.

G.K.: Ki Alucard'da aşırı karizmatik biri...

U.Ç.: Ama mangada şöyle bir şey var, dişi karakter ister seinen olsun, ister hentai, ister kodomo olsun, dişi karakterler sürekli erkeğin gözüne güzel gözükecek şekilde yapılmış, çizilmiş yani.

S.Ö.: Ama o Japon kültüründen kaynaklanıyor işte. Yani Japon kültüründe kadının çok fazla bir değeri yok, kadın bir meta, bu kadar yani o şeyden daha sıyrılmış değiller hikaye olarak, kafa yapısı olarak daha sıyrılmış değiller. Eski Osmanlı'nın mantığı var biraz da onlarda şu anda ikinci planda, daha çok erkekler ön planda, samuray olmaları, güçlü olmaları...

U.Ç.: Erkek karakterler karakter olarak, kişisel karakter olsun değişir ama dişi karakterler hep, %90 hep böyle airhead, hani, işte salak kız modunda hani, "Death Note" gibi aşırı ciddi bir seriye bile Amame Misa gibi bir karakterin konması yani.

M.M.: Ney gibi?

U.Ç.: "Death Note"a Misa gibi bir karakterin konması, hani, sonuçta dişi karakter hiç değişmiyor yani bi "Death Note" gibi orijinal bir seride bile.

S.Ö.: Ya çok nadir, nasıl diyim, belli mangakalar o kalıpları kırabiliyorlar ama genelde hep dediğim gibi hep Japon kültüründe kadınların ikinci planda olmasıyla alakalı bir durum, yani kendi kültürlerini çok fazla...

K.S.: Otomo'nun eserlerinde mesela, hiç kadınlara önem vermez, hep erkek karakterler önde gider. "Akira" mesela, "Akira"nın animesiyle mangası çok farklıdır. "Akira"nın mangasını okuyan var mı mesela aranızda? "Akira"nın mangasını okuyun siz, animeyi mesela siz, neymiş ya, nasıl bir şeymiş bu, biz boşuna izlemişiz bunu falan dersiniz.

U.Ç.: Peki şöyle diyeyim, Türkiye'de hangi manga türü daha çok okunuyor ve neden acaba?

G.K.: Benim gözlemim, genelde shounen...

S.Ö.: Shounen.

K.S.: Shounen.

U.Ç.: Shounen.

G.K.: Çünkü çoğunlukla okuyan kesim biraz daha genç ve biraz daha gaza getiren şeyler istiyor.

U.Ç.: Jetix'te "Shaman King" in gösterilmesi gibi.

G.K.: Yani.

S.Ö.: Yani. 16-20 yaş arası erkek, ve kızlarda da var bu, mesela en fazla bu yaş grubu olduğu için en fazla shounen.

U.Ç.: Shounen değil mi? Sizce, sizin çevreniz genellikle, shounen mi okuyor?

M.M.: Yani...

A.A.: Ya her şeyi izliyorlar, her şeyi izliyorlar, ya bizde öyle şunu izlerim, bunu izlerim yok yani, ismini beğeniyor, başlıyor...

S.Ö.: "Naruto"yu kaç kişi izlemiştir, herkes izlemiştir...

A.A.: Bizimkiler boykot ediyor genellikle.

S.Ö.: Ben de aynı şekildeyim.

A.A.: 3 kişi izliyoruz

G.K.: Ben izledim, iki sezondan sonra direkt, salla gitsin...

U.Ç.: Ben başlamadım bile.

G.K.: Ben zaten sana sürekli kötöleyip durdum onu.

S.Ö.: ... Türkiye'de özellikle, bunları bilmeyen hiç kimse yoktur her hâlde. Ya da okumamış, ya da hiç izlememiş. O yüzden shounen demek...

U.Ç.: Çok ilginç bir şey var şu anda, buradaki herkes "Naruto", "Dragon Ball"a falan böyle bir tepkisi var.

Herkes: "Dragon Ball"a tepki yok.

S.Ö.: Çünkü "Dragon Ball"u bir yerde bitmiş bir şey.

K.S.: "Dragon Ball" için orijinali.

G.K.: Evet, işin kökü.

K.S.: "Dragon Ball"daki gibi o şey shounen kısmını almış, "Slam Dunk"tan esprileri almış, ondaki iki karakterin arasındaki rekabeti almış falan öyle bir gitmiş.

U.Ç.: Şöyle bir şey var burada "Naruto"ya herkes tepkili. Peki niye Türkiye'de en çok izlenen şey "Naruto" ama şimdi baktığın zaman.

M.M.: Ben değilim.

S.Ö.: Naruto değil, yanlış düşünüyorsun. "bilmem ne" tepki alabilir. Ama shounen, evet shounene tepki var biraz.

G.K.: Çünkü shounen'e çok fazla benzer kalıp kullanılıyor.

U.Ç.: Yani Türkiye için madem şöyle; Türkiye'de ne için en çok shounen okunuyor? Burada manga takip eden insanlar var. Shounen en çok takip edilen...

Herkes: Basit...

K.S.: Örneğin; "Bleach". İki dakikada okursun.

A.A.: "Mahallenin Muhtarları"na döndü zaten. O kadar çok karakter var ki...

S.Ö.: Hikaye gelişimi hiç yok. Hep aynı şey, yani bir olay oluyor.

G.K.: 30 bölümde bir kız kurtardılar, sen ne diyosun?

S.Ö.: Ondan sonra fillerlar giriyor araya, mangasını zaten geçtim, onu da bıraktım, izlemeyi de bıraktım. 100 bölümden sonra başka birinin başına aynı olaylar geliyor. Tekrar tekrar tekrar... bir süre sonra ne yapıyor, sizi sıkmaya başlıyor. Çünkü hep aynı şey, bir aksiyon yok, bir yaratıcılık yok, bir hayal gücünü kullanmadan sınırlı.

G.K.: "Bleach"te hoşuma giden tek bir karakter var, Kenpachi! Kenpachi, bir de Yachiru. O ikisi birleşince. Ve yön duyguları, hele yön duyguları...

S.Ö.: Ama dediğim gibi, iki bölümden sonra o bile sıkmaya başlıyor.

G.K.: "Bleach"e katlanmamın ikinci sebebi, kardeşimi sinir etmenin zevki...

U.Ç.: Şöyle bir soru sorayım, şu an bulunduğunuz grup dışında herhangi bir sosyal ortam var mı, mangayla ilgili.

K.S.: Var.

U.Ç.: Neler var?

K.S.: Bizim takıldığımız böyle kendi yaş çevremizde falan, mesela bir tanesi çeviri yapıyor, biri başka bir yerde çeviri yapıyor...

S.Ö.: Yani yaklaşık 11 kişi falan. Özel olarak da görüştüğümüz insanlar.

G.K.: Benim önceden kurduğum önceden forumlarda bulunan çevremden kurduğum çevrem var. Bunun dışında kardeşim ve bir iki kişi var arkadaşım.

S.Ö.: Ne güzel. Benim kardeşim oturup bana gülüyor "Aa sen hâlâ çizgi film mi izliyorsun?" diye.

U.Ç.: Benim kardeşim beni ezmekten bir hâl oldu yani. Sizin?

A.A.: Biz yani her şey beraber olduğu için, ya ben bir de şeye çok, ya benim bazı takıntılarım var bu konuda, mesela bu işte bizim arkadaşlarımızın bazıları bir forumlara falan üyeler, mesela iki haftada bir cosplay²⁰ partisi yapılıyor mesela. Hiç anlam veremiyorum bu işe. Hiç anlam veremiyorum. Kostüm yapıyorlar, ben bunu giyeceğim diyorlar...

K.S.: Cosplay için daha arada çok boşluk var o noktaya gelmek için.

20 Cosplay: Anime veya manga karakterlerinin kıyafetlerini hazırlayıp giyinme eylemi.

A.A.: Antisoyallerin diğer antisoyallerler buluştuğu antisoyal bir çevre yaratılıyor orada.

U.Ç.: Antisoyal sosyallik!

A.A.: Mesela diyelim adamın adı Orhan, adam Kenpachi kostumu giymiş, "Orhan ne haber?" denmiyor, "Kenpachi ne haber?" deniyor adama falan olmuyor o zaman işte.

S.Ö.: Onlara toplantılarda "Bleach" ile ilgili herhangi bir espriye, kesinlikle yasak yani bizde.

A.A.: Ya hiç anlam veremiyorum, hiç de sevmiyorum. Gitmiyorum, gitmemekten de mutluyum.

U.Ç.: Şöyle bir şey var şimdi, manganın kalbi Japonya'da cosplayden artık geçilmiyor. Sokakta cosplay yapan adam görme ihtimalin %80.

G.K.: Günlük kıyafeti cosplay olan insanlar var.

A.A.: Abi şimdi işin mendahı var, bi de Türkiye'de yapmak var. Cevahirin ortasında 30 tane kostümlü adam gördüğün zaman güzel kaçmıyor.

S.Ö.: Ya bak, 10 yıl sonra, 20 yıl sonra belki dediğin olabilir de şu anda zaten mangaya ve animeye tam hazır değil.

K.S.: Bizim kültürümüzde o olamaz.

S.Ö.: Osmanlı padişah kıyafetiyle gezerler.

K.S.: Anca mehter takımını bulursun.

M.M.: Ama bazıları çok güzel oluyor yani, bazı cosplayler, bu adam tam olmuş diyorsun yani.

K.S.: Profesyonel yapanlar var, çok profesyonel yapanlar var.

U.Ç.: Peki burdan mesela şey diyebilir miyiz, manga takipçileri arasında bir yakınlık, hani bu kadar kısıtlı kişi arasında herhangi bir yakınlık, paylaşım mevcut mu? Bu insanlar sürekli diyalog hâлиндeler mi?

S.Ö.: Ya ben mümkün olduğu kadar diyalog hâlindeyim. Yani mesela AMT'den (<http://www.animemangatr.com/>) tanışıyoruz. Benim kendi çevremde mangayla, animeyle alakalı kimse yok. AMT'deki arkadaşlarımı çok fazla görüşürüm. Ve benim için de çok önemliler yani.

U.Ç.: Ben böyle, hani bir sene oldu benim anime, manga okumaya başlayalı, bir sene içerisinde koptum yani ben ama herhangi bir şeyim yok, yani böyle girdiğim bir ortam.

S.Ö.: Yok biz sadece ama bak, bizim kendi grubumuzda şöyle bir şey var, bizim olayımız sadece oturup hani anime, manga konuşabileceğimiz bir ortam yaratmak değil, biz sinemadan da bahsedebiliyoruz, mesela biz iki hafta önce oturup "Tekken" oynadık hep beraber. Hepsini

yendim ben.

K.S.: Evet öyle oldu.

S.Ö.: Sözde bilmiyorum ben, ilk defa oynamıştım. Yani böyle şeylerimiz de var. Sinemaya gitmeyi düşünüyoruz. Yani benim ilerisi için mesela şey var projelerim var, hep beraber yapabileceğimiz, go-kart, işte ne bileyim, hep beraber karaokeye gitmeyi, sinema yapmayı düşünüyoruz, kendi çevirdiğimiz bir alt yazısı olan yeni bir seri ya da yeni bir film, özel bir film bulursak, öyle şeylerimiz var yani bizim sadece olayımız anime manga değil.

U.Ç.: Anladım, yani bir etkinlik söz konusu. Göktuğ, senin, çevren var, hani herhangi bir etkinlik...

G.K.: Eskiden tanışmış olduğum bir çevrem var, onlardan bazı kişilerle bayağı görüşüyorum, fakat çoğunlukla şehir dışında oldukları için yüz yüze görüşme çok nadir oluyor onlarla. Şehir içinde olanlar da pek adam akıllı tipler olmuyor genelde.

S.Ö.: Şanssızım yani diyorsun.

A.A.: O Kenpachi ne habercilerden mi?

G.K.: Evet, biraz öyle...

U.Ç.: Altay, sizde var mı böyle bir topluluk...

A.A.: Ya, biz, kalabalık buluşmuyoruz genelde. Bir gün üçüyle buluşuyorsak başka gün diğer üçüyle buluşuluyor falan genellikle öyle oluyor ama.. ya biz genel olarak sakin ortamlar için genelde hani bir yerde oturup muhabbet ediliyor bizde, genel olarak öyle çok, bir kere paintball'a gidelim demiştik, burnumdan geldi.

S.Ö.: Paintball bizde yok, ben onun acısını çok iyi biliyorum.

A.A.: Ya bir de iyice şimdi kilolu olunca bir de insan, o kostümü giyince iyice olur...

S.Ö.: Yok mermiyi, iki üç defa mermi yedim ondan.

A.A.: Yaz ortası, sözde bir tane karşıda ormanda varmış bir tane paintball, orayı ayarlayamadılar. Gittiler Beykoz'da bir yerin alt katına falan şey yapmışlar böyle, oraya götürdüler mesela. Şimdi hem gözlük, gözlüğü çıkarıp o gözlüğü takarsam bir şey görmüyorum, ikisini birden taksam iki kat daha hızlı buğulanıyor, hiç bir şey görmüyorsun. Bana sıkkan sıkkanaydı zaten. En son arkadaşım bileği burkulmuştu, ben de Ramboya bağlamıştım çift tüfek koşuyodum yani böyle ortada. "HİÇ BİR ŞEY BİLMİYORSUNUZ!!!" diye böyle...

S.Ö.: Evet gözlük buğulanıyor, hiç bir şey görmüyorsun, ben o açık alanda oynadım da.

A.A.: Ya bizim kalabalık olarak gittiğimiz tek ortam "Guitar Hero", onda da bir saatten fazla durulmuyor, çünkü orada da nefes alamamaya başlıyorsun, biz kilolu insanlarız hepimiz.

U.Ç.: Peki şöyle soralım, var şimdi, bu kadar manga ve Türkiye'de bu kadar gelişme var, peki

siz farklı ülkelerdeki manga fanlarından haberdar mısınız, manga alt kültürüyle...

S.Ö.: Ben bir kaç siteye üyeyim, yani. Ama çok fazla sohbet etmiyorum genelde...

K.S.: Bir dönem çok vardı benim böyle, çünkü Türkiye'de hiç yoktu o dönem tanıdığım. Yani bundan 10 yıl öncesinde kiminle manga konuşacağım, kimseyle konuşamayacağım.

A.A.: Türkiye'ye taşınmış bir Çinli arkadaşımız sayılır mı?

U.Ç.: Olur.

A.A.: Bir tane var.

M.M.: Ben aslında Rusya'da kaldım bundan önceki üç ay. Orada Çinliler çok fazla, çok fazla Çinli var. Ve Çinlilerin çoğu da animeye yatkın aslında. Onlar da okuyorlar ve anime kafeler var hem de bir sürü var, hani yolda var, bir sürü anime kafe görebiliyorsun.

S.Ö.: Düşünüyorum o kafelerden birini açmayı.

M.M.: İşte yani, hiç girmedim içlerine çünkü Çinlileri orada pek sevmiyorum ama yolda görebiliyorsun, işte anime kafeler, Ruslar da gidiyor, yani daha iyi buradan denebilir.

U.Ç.: Peki Göktuğ, senin var mı yurt dışında?

G.K.: Sadece Macaristan'da tanıştığım bir arkadaş var.

U.Ç.: Macaristan'da?

G.K.: E o kadar...

U.Ç.: Peki şöyle diyelim mangayla ilgili bu sene bir de Japon yılı idi, bazı etkinlikler oldu, katıldınız mı?

S.Ö.: Yani Pera'daki film gösterimlerine katıldık. Anime. Özellikle şey, "Gundam". Ama manga ile alakalı çok fazla hani...

U.Ç.: "Shounen Jump"ın...

S.Ö.: "Shounen Jump"ın şeyi vardı, ama o da çok fazla böyle aman aman değildi bana göre, kesinlikle değildi. Çünkü belirli, yani popüler olmuş çok fazla popüler olmuş serileri getirmiş, hani size hitap etmeyince çok fazla keyif almıyorsunuz. Shounen çok fazla okuyan insan bulursunuz ama, ama serinen okuyan bulamazsınız.

G.K.: Film gösterimi olarak bir tek "Evangelio" a gitmiştim, "Evangelion 1.11". II şey, bunun dışında Japon yılı etkinliklerinden bazılarını katıldım, fakat onun dışında pek bir şeye katılamadım.

U.Ç.: Murad senin var mı herhangi bir katıldığın, bu sene Japon yılı idi, herhangi bir etkinlik, manga ile ilgili, sergi falan vardı...

M.M.: Hayır.

U.Ç.: Peki var olandan farklı olarak herhangi bir etkinlik yapılmasını ister miydiniz? Şu olsa giderdim mesela falan gibi.

M.M.: Gereksiz yani, okursun ya da izlersin. Konuşursun, toplantı dışında...

U.Ç.: Japonya'da bunun bir kültür olmasının sebebi etkinlik sayısının mangadan daha çok olması.

A.A.: Ya mesela yani şöyle bir şey isterim mesela, nedir onun adı, "Blizzcon" gibi "E3" gibi hani o tarz böyle fuarvari..

U.Ç.: Japonya'da oluyor. Senede iki kere falan oluyor.

S.Ö.: Fuar olursa evet, mantıklı.

A.A.: Tüyap'ın yapıldığı yerde...

S.Ö.: Çok fazla da katılım olur yani.

A.A.: Olur yani, dolar orası. Hem sırf animeci mangacı değil şey de yani yoldan geçen de girmek istiyor yani, yani hani oralara. O kadar büyük bir organizasyon olunca...

G.K.: Ki bu yaygınlaşmasına da faydalı olur.

A.A.: Hım?

G.K.: Yaygınlaşmasına da...

U.Ç.: Bir manga fuarı açsak şeye, Tüyap'ın olduğu yere...

A.A.: Yani ya Tüyap'ı kitap fuarı, kitap fuarını açmak ne kadar tutuyorsa...

S.Ö.: Ya ille Tüyap Müyap değil, yani çok daha yakın ortak bir noktada da yapılabilir yani.

G.K.: Çalışanlar cosplay falan giyer.

S.Ö.: En azından belli bir işte shounen tarzını değil de onun dışındaki de alternatif olabilecek bütün serilerden böyle bölümler getirilirse insanları, herkes kendine hitap edeni bulur. En azından o ilgiyi arttırır diye düşünüyorum.

U.Ç.: Peki şöyle bir şey daha soralım, şu anda manganın yaygınlaşması için sizce gerekli olan şeyler ne? yayınevlerinden beklentileriniz olsun... Şimdi biz yayınevleriyle konuşcaz ve beklentilerinizi aktarmayı düşünüyoruz oradaki kişilere.

S.Ö.: Ya reklam yapmaları gerekiyor. Her seriye el atmaları gerekiyor. Sansüre karşı durabilmeleri gerekiyor. Çok fazla şey var...

U.Ç.: Ama yayınevlerinin de şöyle bir kaygısı var: satıcak mı?

S.Ö.: İlk kaygılarının olması çok normal, sonuçta manganın maliyeti animenin maliyetinden çok daha fazla. Ona ödedikleri bedel hani, Japonya'da da bu böyle, ha deyince manga çıkartamazsınız, satması lazım. Mesela belli türlerin çok fazla satmadığını düşünüyor insanlar ama inanılmaz bir satış geliri var onun yani bu kadar çok olmasının sebebi bu.

K.S.: Şeylerini bulamıyorsun bile, İnternet'ten bile bulamıyorsunuz.

S.Ö.: Bulamazsın. Hani çok iyi araştırmaları lazım, hangi seri acaba çok satar. Şimdi bana tutup da kalkıp "Bleach" serisini getiriğ de yayınevi satmaya kalkarsa satmaz.

U.Ç.: "Naruto" gelirse satar.

S.Ö.: Ya alacak kişi kaç kişidir Allah aşkına...

M.M.: Almaz zaten satın alacak kişi "Naruto" okumaz.

S.Ö.: Satın alacak olan kitle, çok açık söyleyeyim, 25 yaşın üstü, 25 yaşın altı almaz. Çünkü zaten ben adam diyor ki "Naruto"yu okudum, niye para vereyim, doğru mu, sen öğrencisin sonuçta, benim gibi gelirin, kendine ait gelirin yok. Her chapterı alamazsın ama ben her chapterı satın alabilirim.

U.Ç.: Ben de öğlen yemek yemiyorum, para biriktirip manga alıyorum.

S.Ö.: Yani sen bir istisnasın. Yanlış mıyım sen bir istisnasın. Ben her seriye para veren bir insan zaten değilim.

G.K.: Babayiğit bir seri olursa paraya değer.

S.Ö.: Yani beb Berserk'e para veririm. "Berserk"e vardığım paraya acımam.300 değil 500 olsa gene satın alırım. Ama gidip de işte "School Rumble"ı almam, niye aliyim, bana hitap etmiyor. Anladınız mı, yayınevlerinin bunu çok iyi araştırması lazım. Hangi kitle neyi okuyor.

U.Ç.: Peki sizin herhangi bir şeyiniz var mı? Hani manganın yaygınlaşması için gerekli olan şeyler?

A.A.: Yani bunlar zaten konuşuldu yani.

K.S.:Öncelikle bu animelerin televizyonda falan yayınlanması lazım.

S.Ö.: Manga ve animenin çok iyi tanıtılması lazım ki bununla ilgili sadece bir tane kitap var yani.

U.Ç.: Yani genel olarak bir şey olduğu anlaşılması lazım.

G.K.: Çizgi filminden farklı, özünde çocuklar için olmadığı, her yaş grubuna hitap ettiğinin türkiye tarafından o bilincin kazanılması lazım.

K.S.: Gazetelerde de yayınlamabilir sayfa sayfa, yani bir ara yapıyorlardı.

G.K.: Ya da sinemalarda filmler oynatılabilir.

U.Ç.: Evet, bizde yayınlanan anime film galiba "Spirit Away". "Howl's Mowing Castle" yayınlandı mı?

K.S.: "Spirit Away" de Oscar aldığı için yayınlandı, başka bir şeyden değil yani, Oscar almasıydı onun da ismini duymazdık biz.

M.M.: Ya "Pokemon" yayınlandı diye biliyorum.

K.S.: "Pokemon" da yayınlandı galiba.

A.A.: İki tane filmi yayınlanmadı mı onun?

M.M.: Evet iki tane.

A.A.: Normalde 8 yada 10 tane mi? bayağı var?

U.Ç.: Ya o film yayınlandığı zaman 10 yaşında falandım ve ben çizgi film olarak gittim. "Pokemon"a yani herhangi bir anime, yani anime tanıtımı olmadığı için ne pokemon, ben shaman kingin anime olduğunu daha geçen hafta öğrendim. Yani o kadar.

M.M.: OHA!

U.Ç.: Ya o değil abartı olarak da yani hani ben shaman kingi izlerken, çizgi film. Jetix de, kaç işte 10-12 yaşlarında anime alakam yok.

A.A.: Birde bir, "Eak the Cat"den sonra başlayan bir şeyi sen ansıl anime diye izleyeceksin?

K.S.: Bizim televizyonlarda hani böyle animeleri mesela seslendirmede hiç bir zaman önem verilmiyor.

U.Ç.: "Shaman King"ın seslendirmesi feci.

K.S.: Böyle bütün karakterleri aynı kişi seslendiriyormuş gibi geliyor sana, tuhaf duruyor.

M.M.: Ki büyük ihtimalle öyle

U.Ç.: Zaten öyle.

G.K.: Yanlış ben Türkçe seslendirmesine önem verilmiş bir kaç anime var, gördüm.

U.Ç.: "Hellsing".

G.K.: O özenilmiş biraz.

M.M.: Ben gerçi onu da sevmiyorum.

K.S.: Ben beğenmedim açıkçası.

G.K.: Yani diğerklerine göre kaliteli.

M.M.: Orjinal sesi her zaman daha iyi.

G.K.: Ama "Hellsing"ın İngilizce dublağı çok iyiydi.

M.M.: İngilizce bile bence gitmiyor.

G.K.: "Hellsing"ın İngilizce dublağı OVA²¹'sında çok iyiydi.

A.A.: "Hellsing"de, Türkçesinde Alucard ile Integra'nın sesi oturmuş ama bir tek onlarınki oturmuş ama yani.

G.K.: Onlar feci oturmuş zaten. Alucard işi götürüyor.

M.M.: Ama yine çevrili tam olmadığı için...

G.K.: Alucard daha çok şey, Kadir İnanır moduna geçmiş orda.

M.M.: Evet, biraz öyle. Ama o da öyle bir adam biraz.

G.K.: Evet, biraz. "Bırakın uleyn o kızını." modunda.

A.A.: MTV'de üç farklı şekilde yayınladılar değil mi; Japonca, İngilizce, Türkçe.

G.K.: İki farklı.

S.Ö.: İki farklı yayınlandı.

G.K.: Japonca ve Türkçe.

K.S.: Ben mesela Türkçe olarak izlemedim "Basilisk"i orada.

A.A.: Ha izlenmez zaten.

K.S.: Daha önce izlemiştim ama hani orda tekrar bir izleyeyim dedim Türkçe olarak. İzleyemedim.

G.K.: Bu arada ben "Basilisk"ın animesini hiç sevmem ancak mangası hoşuma gider. O mitoloji...

K.S.: "Basilisk"ın orjinal hikayesi mangasından, filminden önce yani. O 1950'li yıllara dayanıyor, çok daha eski bir hikayesi var onun. Zaten bildiğin şey, Romeo ve Julieti, yani Japon versiyonu sadece.

S.Ö.: Biraz daha şiddetli hali.

G.K.: Evet. Shinobiler²² giriyor işin içine, kan davası falan...

21 OVA: Televizyon için yapılmamış, genellikle CD-DVD olarak satılan anime bölümleri.

A.A.: Ama onun Türkçesi çok komik.

U.Ç.: Türkçe dublaj olmuyor jani sonuçta anime.

S.Ö.: Ya Türkçe dublaj mümkünse yapmasın.

U.Ç.: İngilizce de olmuyor zaten de.

S.Ö.: Çok açık bir şey söyleyeyim, ben İngilizcesini de dinledim, Türkçesini de dinledim, ben tahammül edemiyorum illa Japonca olacak, İngilizce altyazısı olacak. Ben bu şekilde izleyebiliyorum. Ya da Türkçe altyazılı olabilir. Seslendirme olmasın.

A.A.: Tenzen şey diyordu ya... Adını unuttum ya oldu izleyeli bayağı , de hani işte Türkçesinde "Bir ninjanın en önemli özelliği..." işte neydi...

S.Ö.: Çok kötü seslendirmeleri.

A.A.: Yok yok... Neydi? Ya cümleyi unuttum, ama çok komik. Şeye taciz ediyor gemide, O Genosuke'nin işte... adı neydi, kızın adı?

G.K.: Oboro.

A.A.: Oboro. İşte "Bir ninja'nın en önemli özelliği..."

U.Ç.: Evet yine unuttu...

A.A.: Ya şey tam ne diyor onu hatırlamıyorum da, hani şey yani "şşşşşte", şehvet mehvet falan, komik bir şey diyo. Çok güldüm ama. "Kadını elde edebilmesi" gibi bir şey diyordu.

G.K.: Zaten Tenzen'in akli hep aşağıya çalışıyor. Ölümsüz olması kötü bir durum onun.

U.Ç.: Peki, o zaman şöyle bir sonuç sorusu sorayım; bu kültürün Türkiye'deki geleceği hakkında düşüncelerinizi alabilir miyim? Nedir düşünceleriniz?

M.M.: Parlak.

A.A.: Yani, yaygınlaşacak, yaygınlaşacak, yaygınlaşacak sonra saçmalamaya başlayacak.

M.M.: Saçmalayacak, bayağı saçmalayacak bence.

A.A.: Şeye bağlayacak yani işte şu anda Türkiye'de müzik ne hale geldiyse o da o hale gelecek.

S.Ö.: Ben yaygınlaşacağına çok inanmıyorum yani.

A.A.: Yani bir yere kadar gidecek, bir yerden sonrası ...

22 Shinobi: Ninja. Japon mitolojisindeki doğüstü yeteneklere sahip bir savaşçı türü.

K.S.: Belli bir özelliği yayılacak, o özelliği geçemeyecek yani diğer şeylerini kimse görmeyecek. En fazla shounen yayılacak, seineni kimse bilmeyecek.

G.K.: Yalnızca elit bir kesim. Bu elit kesim.

K.S.: O şekilde kalacak.

G.K.: Ama biraz daha rahat ulaşılabilir, biraz.

K.S.: Ama bizde de var şimdi, bizim de bildiğimiz şey olsun, yani güzel serileri insanlara anlatmamız lazım. Hani söylüyorsun yine, adam shounen izliyor ama. Ben "Legends of Galactic Heroes"u kaç kişiye tavsiye ettim, kaç kişi izlemiştir? Hiçbiri izlememiştir mesela. Ha biri bu (Semiha'yı gösterir) niye? Çok politik.

S.Ö.: Çok ağır.

K.S.: 110 bölümlük bir OVA.

S.Ö.: OVA yalnız.

M.M.: OVA! 110 bölümlük!

U.Ç.: Ne? 110 bölümlük OVA mı?

K.S.: 1987'de filan başlıyor, 95'e kadar gidiyor.

M.M.: O da güzel.

S.Ö.: Ama diğerlerinin hepsini izledik biliyorsun.

K.S.: Code Geass'ı da izlemedim hâlâ.

S.Ö.: Tamam onu izlemedim.

U.Ç.: Çok kötü çizimler.

G.K.: CLAMP (Dört kadından oluşan bir mangaka grubu) parmağı var orada biraz.

K.S.: Ama CLAMP'ın işi güzeldir.

G.K.: Bu CLAMP'te... "xxxHolic"te bir şeye bayılıyorum, sürekli animelerde kıyafetler hiç değişmez ya, "xxxHolic"te bölüm başına üç kere falan değişiyor kıyafetler.

S.Ö.: Biraz daha gerçeğe yakın yapmışlar.

K.S.: "Tsubasa Chronicle", o da güzeldir, manga olarak ama. Anime olarak değil, çünkü her şeyden vardır onda, tama shounen geçer ama shoujo daha ağırdır mesela.

G.K.: Evet, kesinlikle.

U.Ç.:Zaten ben onu shoujo olarak algılıyorum, shounenden çok shoujo olarak algılıyorum, "Tsubasa Reservoir Chorinces"ı. Peki bir de şunu soralım, son olarak aklınızda kalan eklemek istediğiniz bir şey var mı şöyle bir nokta olarak.

K.S.: Yani olay yine bizlerde kaynaklanıyor. Bizim, bilen kesimin yayması lazım.

U.Ç.: Bizde mi bitiyor yani her şey?

K.S.: Yine biz biraz bir şekilde öğretmezsek, onu yaymazsak o zaten ilerlemez fazla.

G.K.: Ama bir de yayınevlerine de biraz baskı yapmamız lazım.

K.S.: Yayınevlerine baskı yapsak da yayınevleri yine tiraja bakıyo.

S.Ö.: Yani sonuçta kimse satmayacak bir şeye para vermek istemez, onlarda kendilerince haklılar.

G.K.: Ya da bir çevre yaratıp aslında...

S.Ö.: Yani çok iyi bir tanıtım olduktan sonra neden satmasın?

K.S.: Mesela şeydir "World of Warcraft"ın mangası var, var mı okuyan mesela?

U.Ç.: Okudum.

G.K.: Ben okudum.

A.A.: Ben okudum.

K.S.: Hah, mangasının çizimleri çok güzel mesela, manhwa²³ aslında o şey Kore yapımı galiba.

G.K.: Evet, çizeri Koreli.

K.S.: Ama "World of Warcraft" oynayan sadece okur.

G.K.: Ben oynamadım ama okudum.

U.Ç.: Zaten oynayanlar olarak biz... (Altay'ı gösterir)

A.A.: Çok kötü ya... Cataclysm bitti yani.Hiç beğenmedim.

S.Ö.: Nefret ediyorum bu muhabbetten.

M.M.: Kapat, kapat...

K.S.: Kimse ölmüyor değil mi?

23 Manhwa: Kore'de üretilen çizgi romanlar.

U.Ç.: Evet, hazır "World of Warcraft" muhabbetine girmişken kapatalım...

Yayınevi temsilcileriyle yapılan derinlikli yüz yüze görüşme:

1)Arunas Yayıncılık

Umut Çavdar: Şimdi öncelikle konumuzun manga ile ilgili olduğunu biliyorsunuz, sizin de yayınevini manga basıyormuş. O zaman şöyle bir başlayalım; sizce manga nedir?

Erkan Ovalı: Manga Japonlar'a ait bir kültür, 1700'lerde başlamış, çizgi roman sanatı diyebiliriz manga için. İşte nedir, çekik gözler, sivri hatların kullanıldığı, iri gözlerin kullanıldığı bir çizim tarzı.

U.Ç.: Peki siz manga basıyorsunuz, peki manga, sizce kimler manga okuyor? Yani kimlere yönelik olduğunu... Bir fikriniz var mı?

E.O.: Manga genelde, Türkiye'de 20'li yaş işte 15-20 yaş arası, bizim takip ettiğimiz kadarıyla bir okuyucu kitlesi var. Tabii bu yurtdışında durum böyle değil, özellikle Japonlar'da işte 40-50 yaşındaki insanlar bile manga okuyabiliyor ya da işte yayıncılar ona yönelik, şimdi bizim yaptığımız yayıncılar da zaten genelde bahsettiğimiz yaş seviyesinde yani 15-20 yaş seviyesindeki insanların okuyabileceği mangalar. Belki de diğerlerini de getirmiş olsaydık durum farklı olabilirdi, öyle bir kitle de bulabilirdik. Tam bilmiyorum onu denemediğimiz için.

U.Ç.: Aynı zamanda mangalarda bir de şey de var mesela bazı mangalar erkekler yönelik, bazı mangalar kızlara yönelik. Sizde bunlarda bir şey var mı? Hani erkeklere yönelik olanlar, kızlara yönelik olanlar şeklinde.

E.O.: Bizim çeşitlerimiz arasında mı?

U.Ç.: Evet.

E.O.: Çeşitlerimiz arasında mesela "Aptalların Altını" diye bir kitap var, bilmiyorum takip ettiniz mi, biliyor musunuz bizim çeşitleri, o mesela kızlara yönelik bir kitap, işte "Tüylü Şeftali" var, o da kızlara yönelik bir kitap. Ama daha çok işte dediğim gibi yaş ortalaması daha düşük onlara.

U.Ç.: Peki, bu sırada siz manga takip ediyor musunuz?

E.O.: Bu sıralar pek etmiyoruz çünkü mangada arzuladığımız, hedeflediğimiz şeyleri pek yakalayamadığımız için mangalara olan ilgimiz azaldı diyebiliriz.

U.Ç.: Peki neden en başta manga basmayı tercih ettiniz?

E.O.: En başta neden, bu zaten NTV'nin başlattığı bir çizgi roman furyası vardı, biliyorsunuz klaiklerle beraber, şimdi biz de farklı bir şey yapalım dedik, şimdi yurt dışında araştırdık, bize de önerdiler daha doğrusu mangaları, biz de araştırdık, baktık, Türkiye'de fazla bilinmediği için farklı bir şey yapalım istedik. Bu yüzden de biz ilk olarak mangayla başlayalım istedik. Çizgi klasiklerimiz de var bunun haricinde, bilmiyorum takip ettiniz mi, dünya klasiklerinin çizgi romanları da var ama biz mangaya ağırlık vererek başladık, pek de umduğumuz gibi

olmadı dediğim gibi.

U.Ç.: Peki bir de şunu sorayım, baktığımız zaman yayınlarınıza çoğunlukla amerimangalar var. Amerika insanların yazdığı mangalar, Japonlar'ın yaptığı mangalardan çok. Bunun özel bir sebebi var mı?

E.O.: Bunun şöyle bir sebebi var, zaten biz işte Tokyopop firması ile anlaşmalıyız, onların mangaları üzerinde durduk ikincisi izlenimlerimizden şöyle bir kanıya vardık, şimdi bu Japon mangaları yayımlandıktan hemen sonra Japonya'da, yayımlandıktan hemen sonra Türkçe'si İnternet'e düşüyor. Zaten bunu okuyorlar, çok takip edildiği için. Şimdi dedik ki biz bunu da böyle yapsak orada çıkan bir manga zaten Türkçe olarak İnternet ortamında okunmuş oluyor. Bu satışta bize problem yaratır diye düşündük o yüzden böyle farklı bir yola gittik.

U.Ç.: Ama şunu söyleyeyim, mesela biz fanlarla da görüşme yaptık bu şekilde, fanlar diyorlar ki mesela biz İnternet'ten okumuş bile olsak çok güzel serileri...

E.O.: Arşivimizde buldururuz.

U.Ç.: Arşivimizde buldururuz. Genelde manga takip edenler böyle arşivci insanlar oldukları için...

E.O.: Yani ne bileyim, öyle bir şey... Bir de Tokyopop ile bir başlangıç yapalım dedik, onlarla anlaşmamız olduğu için onların serilerinden gittik. Tabii bu işe başlarken çok da bilinçli başlamadık açıkçası. Yani mesela biz zaten ilk yayınladığımızda şeyden dolayı çok tepki aldık, işte "Neden Japon çizimler yok?" diye, bununla ilgili aslında tepki aldık o konuda haklısınız ama hani dediğim gibi çok da bilinçli yapmadığımız için ve işte Tokyopop tek bir firma ile anlaşım dedik. Bir de, ikinci bir sebebi de Japon firmalarıyla anlaşmak çok zor, çok inanılmaz prosedürleri var mesela bir Avrupalı yada Amerikalı bir yayıneviyle çok rahat anlaşabiliyorsunuz ama ne bileyim Japonlar ile de çok büyük sıkıntılar var. Bir kaç firmayla görüştük, şu an adını anımsamıyorum, onlarla beraber yeni çeşiti güçlendirecektik biz bu tepkilerden sonra ama şeye ulaşamadık, onlarda prosedür çok farklı, çok zor. Çok yoruyorlar.

U.Ç.: Peki ne kadar manga satıyorsunuz? Yani satışlar az dediniz ama...

E.O.: Yani satışlar şöyle ortalama işte bir yıl oldu biz onları çıkartalı. Biner tane seviyesinde. Yani 11, yok pardon ikisinden iki tane daha çıktı, 13 tane mangamız var, ortalama satış biner tane seviyesinde diyebilirim. Bu da bir yayınevi için düşük bir rakam.

U.Ç.: Peki sizce manga şu an Türkiye'de yaygın mı?

E.O.: Değil.

U.Ç.: Değil mi?

E.O.: Değil.

U.Ç.: Peki yaygınlaşacak gibi mi gözüküyor?

E.O.: Ya yaygınlaşacak diye düşünüyorum çünkü işte dediğim gibi mesela en son bir yerde okumuştum, İtalya'da manga satışları çizgi roman satışlarını geçmiş. Amerika'da da durum

böyle, zaten Japonya'da almış gitmiş, dünyada durum böyle olunca işte bazen Türkiye'ye gelmesi geç oluyor yada işte zamanlama olarak aynı zamanda da olabiliyor ama sonuçta dünyada bu böyleyse Türkiye'de de böyle olabilecek diye düşünüyorum.

U.Ç.: Peki bundan sonra manga basmayı düşünüyor musunuz daha? Devam etmeyi düşünüyor musunuz basmaya?

E.O.: Bundan sonra şöyle, başlattığımız mangaların ikinci üçüncü serilerine devam edebiliriz ama bu çok yakın zamanlarda olacak gibi değil, daha böyle boşluklarda, daha zamanımızın fazla olduğu zaman dilimlerinde yapabiliriz bunları.

U.Ç.: Peki diğer yayınevlerinin manga basmasıyla ilgili ne düşünüyorsunuz?

E.O.: Ya tabi ki ben, aslında ben manganın yaygınlaşmasını, daha fazla yayın, mangayla ilgili daha fazla yayın olmasını ben de diliyorum, tabi ki olsun ve mesela ben de, çıkardığımız mangaları ben de okudum, aslında keyifli, güzel o yüzden yaygınlaşması açısından olumlu tabi ki diğer yayınevlerinin de basması.

U.Ç.: Bir de bir şey daha söyleyeceğim, bazı yayınevleri kendileri manga basmaktan çok Amerika'da basılmış mangaları burada getirtip burada pazarlıyorlar.

E.O.: İngilizcesini.

U.Ç.: Evet, İngilizcesini. Siz bunu tercih etmediniz gördüğüm kadarıyla.

E.O.: Yani sebebini mi soruyorsunuz?

U.Ç.: Evet.

E.O.: Yani bilmiyorum aslında onunla ilgili bir düşüncemiz de olmadı, yani biz direk getirelim, Türkçe olarak çevirelim, okuyucuya da sunalım dedik.

U.Ç.: Bir çok insan çünkü hani, bayağı manga takip eden bir çok insan İngilizce tercih ediyor manga okumayı Türkçe'den ziyade.

E.O.: Tabi şimdi mesela bazı mangalarda çevirilerle ilgili de şey oldu yani mesela beğenilmeyenler oldu, beğenilenler oldu. Belki de ne bileyim İngilizce yapıp onun önüne de geçilebilirdi ama şimdi İngilizce de yaptığımız zaman çok fazla şeye ulaşamazsınız diye düşündüm, yani satışa. Çünkü hani Türkçe okuyan, İngilizce bilmeyen insanların da manga okuması gerektiğini düşündüm. Bu yüzden de böyle bir şey yaptık.

U.Ç.: Peki manga ile ilgili yurtdışı piyasasını takip ediyor musunuz?

E.O.: Ya işte ilk başladığımız dönemler takip ediyorduk ama şu anda dediğim gibi pek ilgili değiliz mangayla.

U.Ç.: Peki İnternet'in varlığı yayın politikanızı ne kadar etkiliyor?

E.O.: Tabi aktif olarak etkiliyor. İnternet sayesinde bir çok gelişmeden haberdar olup ona göre hareket edebiliyoruz yani İnternet daha çok sık takip ediliyor. İlk manga çıktığında işte

bu "anime.gen.tr" var, sanırım en büyük manga sitesi Türkiye'deki, orada İpek Hanım var, bilmiyorum tanıyor musunuz onları, görüşüyor musunuz?

U.Ç.: E-mail yoluyla konuşmuştuk.

E.O.: Yani mesela kendi siteleri, bayağı yardımcı oldu bize tanıtımında falan, sayfalarına falan koydular, haber verdiler insanlara, ilk başta bayağı onlarla çok sık görüştük, bayağı da yardımcı oldular. Tabi ki faydasını görüyoruz yani.

U.Ç.: Peki aynı zamanda hem mangalarda hem de animelerde, altyazılarda falan bazı telif hakkı problemleri olduğunu duymuştuk. Bu ne kadar etkili ve nasıl etkili, telif hakkı manga basılmasında?

E.O.: Telif hakkı zaten hepsinde var, etkili derken yani şöyle özellikle Japon firmaları çok yüksek bedeller istiyorlar mesela Tokyopop o kadar yüksek bedellerden bahsetmiyor. Bir de bizim Japon mangaları yayınlamamızdaki sıkıntılardan bir tanesi de odur. Yani yüksek telif hakları.

U.Ç.: Bunun dışında Japonya'da manga böyle cilt şeklinde basılmaktan çok dergiler halinde yayınlanıyor, biliyor musunuz bilmiyorum, bunun peki sizin yayınevinizde kitap yerine dergi basmak seçenek olabilir mi?

E.O.: Ya şöyle, mangadan arzu ettiğimiz satış rakamlarını yakalasydık, ite sanırım Naruto haftalık dergi olarak basılıyor, onunla ilgili bir çalışma yapmayı düşünüyorduk ama dediğim gibi mangadaki satışlar ve mangaya olan ilgi beklediğimiz gibi olmayınca yayınevi olarak biraz şeyimizi çektik, elimizi çektik mangadan. Ama yarın, öbür gün şey olduğunda yani hareketlendiğini gördüğümüzde tekrar bu konuya değinebiliriz.

U.Ç.: Peki manganın içeriğinden de bir bahsedeceğiz yani bu manganın içeriği alım, okuma ve takip etme gibi şeyleri nasıl etkiliyor? İçeriğine dikkat ederek mi getiriliyor mangalar?

E.O.: Mangaları mı? Ya mangaları tabii içeriğine dikkat ediyoruz zaten biz Tokyopop'tan mangaları alırken içeriğindeki sayfalardan örnekler sunuyor. İşte kitabın kapağı önemli oluyor burada, konusu nedir, bunların hepsine dikkat ederik getirdik. Mesela biz yaparken işte dediğim gibi bayanlar için veya kız çocukları için, erkek çocukları için, öyle mangalar ayırdık ve işte... şeyinde okuyabileceği mangalar şeklinde seçimlerimizi yaptık. İçeriklerine baktık, kapaklarına baktık çünkü kapaklar bütün kitaplar için böyledir; çocuk kitaplarında olsun, romanlarda olsun kitaplar satışta çok etkili rol oynar. Yani kapaklar da çok önem verdiğimiz bir konuydu burada.

U.Ç.: Beki bir şey daha soracağım, Seinen dediğimiz yetişkin insanlar için olan mangaları pek tercih etmemişsiniz. Bunun bir sebebi var mı?

E.O.: Ya şimdi şöyle, genelde İnternet'te şeye baktık, Türkiye'de mangayı takip eden kesim genelde gençler. Yurtdışında dediğim gibi bu durum farklı, mesela araştırmalarımnda, şeylerimde eğer daha yaş ortalaması büyük insanların manga takip ettiğini görseydim onlarla ilgili de bir çalışma yapabilirdik ama Türkiye'de malesef genelde yaşı küçük olan kişiler mangayı tercih ediyorlar. Biz de bunun üzerine seçimlerimizi yaptık.

U.Ç.: Peki aynı zamanda mangada şöyle bir durum var, mangada şiddet ve cinsellik bir tabu

değil genellikle çok yoğun olarak kullanılabilirdiği durumlar oluyor. Peki bunlar size bir şey oldumu, yani mangaları seçerken böyle bir şeyle arşılaştınız mı?

E.O.: Yoo, tamamen okuyucu kitlesiyle alakalı karar verdik biz. Yani bir de dediğim gibi çok fazla seçme şansımız yoktu. Tokyopop ile anlaşmış olduğumuz için onların çeşitleri üzerinde durduk. Mesela Tokyopop'un "Kamasutra", yok "Mangasutra" diye bir kitabı vardı. Mesela ben onu son anda listemden çıkarttım. Hani bir de dedim ki böyle yetişkinler için bir kitap yapalım dedik, ondan sonra baktık normal şimdi yapmış olduğumuz çeşit genelde çocuklar için olduğundan dolayı dedik ki hani bu çeşitle bunu ayrı tutalım, olmasın falan son anda iptal ettik mesela onu da. Çünkü baktım ki hep gençler ilgileniyor mangayla ya da işte 15 yaş, 16 yaş. Benim gözlemim bu yani ne kadar doğru bilmiyorum ama...

U.Ç.: Yani şöyle genelde gençler de Seinen okuyabiliyorlar.

E.O.: Öyle mi?

U.Ç.: Evet.

E.O.: Yani şimdi o çeşidin arasına dedik ki onu koymayalım, son anda iptal ettim mesela ben onu da.

U.Ç.: Peki kemikleşmiş bir okuyucu kitlesi olduğunu düşünüyor musunuz?

E.O.: Hayır.

U.Ç.: Oluşabilmesi mümkün mü?

E.O.: Mümkün ama zaman gerekiyor.

U.Ç.: Peki okuyucu kitlesi sizce nasıl genişletilebilir?

E.O.: Nasıl genişletilebilir? Şimdi mangayı tanıtmak lazım. Bu sene, geçtiğimiz sene zaten Türk-Japon yılıydı biz bununla ilgili işte Japon konsolosluğuyla da görüştük, onlarla da şey yaptık işte bir takım, Japon yılıyla ilgili Pera Müzesi'nde etkinlikler vardı, oraya mangalarımızı gönderdik. İşte ne bileyim tanıtılması lazım diye düşünüyorum çünkü mangayı mesela manga satan çok büyük kitabevlerine de gidiyorsunuz mesela manga var mı diyorsunuz, adam ne olduğunu bilmiyor işte diyor çizgi roman mı? Manganın farklı bir kültür olduğunu, dünyada ne kadar benimsendiğini, bunları Türkiye'ye anlatmak lazım çünkü bu bilinmiyor, belirli bir kesim tarafından biliniyor yani çoğu insan bilmiyor bunu. Şimdi yoldan bin tane adam çevirsek, manga nedir desek, yani eminim, çok zor, %99'u bilmez herhalde diye düşünüyorum. Bu böyle olduğu sürece de manga Türkiye'de yaygınlaşmaz ama nedir, zaman içinde yaygınlaşacaktır.

U.Ç.: Peki bazı etkinlikler yaptığınızı söylemişsiniz Pera Müzesi'nde, sanırsam Queenie Chan gelmişti bu "Okuldaki Sır", ona ben katılmıştım, peki sizce bu etkinlikler yaygınlaşmasında etkili mi manganın?

E.O.: Etkili tabii ki.

U.Ç.: Katılımları falan mesela, herhangi bir, katılımlar için herhangi bir çalışmanız var

mıydı?

E.O.: Yok dediğim gibi yani biz normal şeylere baktıktan sonra pek, çok ciddiyetle durmadık daha sonra manganın üstünde. Normalde biz de bununla ilgili etkinlikler yapabiliydik ama hani Türkiye'deki okuyucu kitlesinin kısıtlı, belirli bir kesim olduğunu düşündüğümüz için çok da eğilemedik üstüne. Ben daha fazla olacağını düşünüyordum mesela, daha fazla ilgi olacağını düşünüyordum ama, tabi burada bizim Amerikan, mesela en büyük ele... en çok eleştirildiğimiz konu Amerikan mangaları olması. Şimdi ben eminim Japon mangaları da olsaydı, güncel olanlar da olsaydı bu rakamların çok fazla üstüne çıkamazdı çünkü manga okuyucusu belli. Hani bilinmiyor. Bilen çok fazla olmadığı için üç aşağı beş yukarı yine rakamlarımız bu olurdu herhalde. Mesela bir sürü insan yine o kadar çok çeşit manga olduğu için beğenirse bile sadece kütüphanemde dursun diye alanlar var. Beğenir ya da beğenmez. Biz ne bileyim tercihlerimizi Japon mangalarından yana da yapsaydık çok fazla fark edeceğini zannetmiyorum çünkü Türkiye henüz hazır değil mangaya bana göre.

U.Ç.: Hazır değil.

E.O.: Evet.

U.Ç.: Peki manganın yerleştirilmesi konusunda ne düşünüyorsunuz? Yani Türkçe çevirinin yanında, bazı durumlarda mesela, karakterlerin Türkleştirilmesi. Hani manganın Türkiye'ye adapte edilmesi konu olarak.

E.O.: Yani şimdi biz mesela normal romanlarımızda, bestseller romanları da yapıyoruz, Türkçe çeviriler yapılırken çevirmen şuna da dikkat eder, yani Türk okuyucusunun anlayacağı şekilde şey yapar. Tabi ki belli bir, komple kültürü değiştirmez ama sonunda, sonuçta şeyin de anlaşılabilir olması lazım. Ne oluyor, böyle olunca da biraz aslını kaybediyor tabi ki. Şimdi öyle yapmadığınız zaman da tamamen bire bir Amerikan kültüründen çevirdiğiniz zaman da hani buradaki insana da bir anlam ifade edemeyebiliyor. Böyle hatalar olabilir çevirilerde.

U.Ç.: Peki Türkiye'de, şu anda, bir manga sektörü oluşmuş mu sizce?

E.O.: Yani değil bence oluşmadı, tam olarak değil yani. Sonuçta biz şimdi mesela Türkçe yayınlanan mangalara bakıyorum işte Tudem'in mangaları var, Everest Yayınevi'nin yapmış olduğu uyarlamalar var, onun haricinde bizim mangalarımız var. Son dönemde takip ettiğim bunlar. Yani onun haricinde fazla bir çeşit yok değil mi yani Türkçesini takip ettiğiniz var mı?

U.Ç.: Evet, Türkçe yok benim, ben hep İngilizce.

E.O.: Türkçe yok. Bak işte olması lazım ki bunun yaygınlaşması lazım. Yani baktığınız zaman işte üç tane yayınevi saydım size, burada da en ciddi çeşit biz 13 kitapla. Şeyin 5-6-7 falan her halde Everest'in, o da son dönemde bir kaç tane daha çıkarttı, onlarınkiler de zaten uyarlamalar, işte Shakespeareler, bilmem neler. Yani bu böyle olmadığı sürece de yaygınlaşmaz.

U.Ç.: Peki Türkiye'deki köklü yayınevleri manga üretimine nasıl yaklaşıyor? Yani gördüğümüz kadarıyla pek el atmıyorlar ama...

E.O.: Evet, pek, yani Türkiye'deki köklü yayınevleri bence genelde gelenekçi bir yapıdalar. Yani mesela normal standartların dışına pek çıkmıyorlar. Hani onları çok bir şeyin zorlaması

lazım ya da işte çok tutulacak bir şeyin oluşması lazım onlara göre. Mesela çok değişiklikten yana değiller. Mesela manga bana göre bir değişiklik. Dünyada çok popüler, hatta biz mangaya ilk girerken, Amerika'da işte bir tanıdığım, işte Beverly Hills caddesinde işte kuyumcular, işte en iyi butiklerin falan olduğu bir yerde manga satan bir dükkan var dedi. Mesela yeni serisi çıkınca insanların gecedan ikinci seriyi almak için kuyruğa falan girdiğini söyledi. Şimdi bilmiyorum bu durum ne kadar doğru ama Türkiye'de şimdi bunun olabilmesi için her halde bir 20 yıl falan geçmesi lazım.

U.Ç.: Yani Amerika'da çok hızlı ve çabuk yayıldı manga. Peki bu sizce Türkiye'de niçin olmuyor acaba? Manga niye yayılmıyor?

E.O.: Belki de, belki de bilmiyorum, kültür uymuyor, o kültür uymadı bize, belki de Türk insanı onu kabullenmedi. Bilemiyorum yani ne olabilir?

U.Ç.: Türkiye'de bir çizgi roman kültürü oluşmuş asklında yani eskiden de gelen bir çizgi roman kültürü var ama mangaya niye adapte olamadı acaba Türkler?

E.O.: Belki de o kültür uymadı ne bileyim o çizim tarzı belki de Türk insanının hoşuna gitmedi. Yani şimdi baktığınız zaman çizgi romanlarda çok iyi bir furya oldu, mesela geçen sene itibariyle, şu an çizgi roman satışları da çok düşük durumda.

U.Ç.: Genellikle çizgi roman tercih edilmiyor yani.

E.O.: Çizgi roman mangaya göre çok daha fazla satıldı ama şu an durdu. Bir de çizgi romanın gelişmesinde NTV'nin çok büyük katkısı oldu, reklam desteği televizyonda vesaire, çok etkili oldu tabi ki. Ama mangayla ilgili böyle bir çalışma yapılamadığı için, belki de yapılsaydı durum farklı olurdu. Ne bileyim yani manganın sorunu insanların bilmemesi, insanlara bunun ulaştırılmaması. Yani bunun da yapılabilmesi için işte NTV'nin yaptığı gibi bir televizyon desteği gerekebilir, bunlar çok büyük bütçeler. Yani ben inanıyorum şuna NTV bu gün yapsa mangayla ilgili bir çalışma, ya da Doğan Grubu, televizyonlarında yayınlatsa, insanlara manganın ne olduğunu anlatsa o zaman satış rakamları çok daha fazla artar ve manga okuyucusu, manga sever büyük bir kitle kazanır diye düşünüyorum. Yani problem o, bana göre temel problem o. İnsanlar manganın ne olduğunu bilmiyor.

U.Ç.: Peki manga takip eden insanlarla onların taleplerini almak için bağlantınız, o tarz şeylerini var mı?

E.O.: E tabi oldu mesela bizim çıkarttığımızda, bizim bir sürü öneriler, işte benim mail kutuma her gün bir sürü mail düşüyor, şunu da yayınlamayı düşünür müsünüz, bunu yapmayı düşünür müsünüz vesaire falan ama dediğim gibi biz çok fazla enerjimizi mangaya vermek istemiyoruz artık. Yani ben çünkü beklentimi karşılamadı benim. Bu tabii ben, mesela olayın bir de ticari boyutu var. Şimdi mesela nedir bunlar için telif hakları ödüyorsunuz, çevirmenlere para veriyorsunuz, dizgileri yapılıyor bunun burada işte kapakları yapılırken ajanslarla çalışıyorsunuz. Şimdi masraflı bir iş aynı zamanda kolay bir iş değil ve zaman gerektiren bir iş. Şimdi baktım mesela biz bunun karşılığını tam olarak göremediğimiz için ne bileyim şu an için o kadar şey yapmıyorum.

U.Ç.: Peki bu kültürün Türkiye'deki geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

E.O.: Geleceği hakkında? Yani dediğim gibi tanıtım, güzel bir tanıtım yapılırsa aslında

eğlenceli olabilir. Şimdi baktığınız zaman o çizgi filimlere, işte animelere daha doğrusu diyelim, işte "Tsubasa"lar vesaireler, aynı çizim tarzı ama çocuklar seviyorlar beğeniyorlar ama şimdi nedir bunun bence başarısı için daha üst gruplara taşımak lazım onu yani yaş ortalaması daha yüksek olan grubun da manga okuyabilmesi lazım, sevebilmesi lazım bunula ilgili. Bu başarılıdığı zaman bence manga Türkiye'de yer bulabilir diye düşünüyorum. Şu an bilinmediği için çok fazla kubullenilmedi, sahiplenilmedi diye düşünüyorum.

U.Ç.: Anladım, gerçi MTV'de yayınlanmıştı bazı üst yaşlar için manga "Hellsing" ve "Basilisk", belki görmüşsünüzdür. Peki Türkiye'de manga yayıncılığı ile ilgili son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

E.O.: Manga yayıncılığı ile ilgili dediğim gibi daha fazla çeşit olması lazım, yayınevlerinin, mesela ben nedir, çok fazla ticari boyutuyla düşünürsek hani bu işten evet kar etmiyoruz bazı ürünlerde zarar da ettik ama sonuçta benim bu serileri tamamlamam lazım. Ben bu serileri tamamladığım zaman piyasadaki manga serisi artacaktır. Mesela dediğiniz gibi köklü yayınevlerinin de birer tane, ikişer tane manga çıkartıp bu piyasayı biraz renklendirmeleri gerektiğini düşünüyorum. Sonuçta dünyada da kabul görmüş, az önce dediğim gibi İtalya'da çizgi roman satışlarını geçmiş, işte Amerika'da, Japonya'da böyle, işte Avrupa'da zaten bir çok yerde çizgi romanla kafa kafaya gidiyormuş. Yani köklü yayınevlerinin de bence birer, ikişer çeşitle falan bu şeyi renklendirmesi gerekir diye düşünüyorum, bu manga sektörünü. Bu böyle olduğu sürece manganın satışı daha da kolaylaşır ve daha fazla mangayla ilgili insan bulabiliriz diye düşünüyorum.

U.Ç.: Evet, teşekkür ederiz sorularımızı cevapladığınız için.

E.O.: Rica ederim.

2) Tudem Yayınları

Umur Çavdar: Evet öncelikle sizce manga nedir? Fikrinizi almak istiyorum.

Arden Köprülüyan: Bence manga çizgi romanın ta kendisi. Ama şey çizgi romanın ham hali aslında. Renklendirilmemiş hali beklide öyle görmek çok daha iyi. Çünkü sen kendi hayaline göre onun renklerini dolduruyorsun. Ve şey yani direk mürekkeple çizildiği için daha hatları keskin ve daha sert çizgi romandan bu yönüyle ayrılan bir tür ama aslen çizgi roman.

U.Ç.: Evet. Türkiye'de manga basan sayılı yayınevlerinden birisiniz. Peki Türkiye de gözlemlediğiniz kadarıyla kimler manga okuyor?

A.K.: Evet bu soruya gerçekten cevap verebilirim çünkü kimlerin manga okuduğu aslında belli değil. Biraz karışık bir durum. Bir kere bir trende göre takip zaten şimdi mangaya gelene kadar bir kere çizgi roman diyelim. Bu özellikle 2009 yılında patlayan çizgi roman furyasıyla beraber mangalarda tekrar göz önüne geldi. Türkiye'de manga çok sınırlı sayıda sizinde dediğiniz gibi sınırlı sayıda manga çok fazla basılmıyor .Ama buda bir gerçek ki manga okuyan gerçek bir genç kitle var. Bu genç kitlede işte MTV kuşağındaki kitle. Bu da nedir 14-15 yaş ile 20 yaşları arasında oluşan bir kitle. Ama bu da demek değil ki 20 yaş üstündekiler manga okumuyor. Okuyor. Gidin Kadıköy'e veya Beşiktaş'a çarşılar dolaşın oralarda da müptelalarını görürsünüz ama manga okuyanlar genelde koleje giden kolejde eğitim gören alım gücü yüksek bunu nereden söylüyorum diyeceksiniz çünkü bunu biz Pazar araştırması yaptığımızda da gördük. İşte Remzi Kitabevi kategorisindeki veya D&R gibi kitap satan

yerlerde yurt dışından çok fazla manga kitabın geldiğini görüyoruz. Ve bunlarında giderinin çoğunlukla kolej öğrencilerinin olduğunu geri dönüşünü aldık. Evet çünkü bu kitaplar hani Euro veya dolar üzerinden satıldığı için bir miktar daha yüksek Türkiye'de basılan kitaplara oranla. Ve de bunlar İngilizce yayımlar olduğu için bu çocukların İngilizce bildiğini varsayıyoruz. Lisede eğitim gören veya ilköğretimde 2. kademe eğitim gören çocuklarda devlet okullarında bu seviyede İngilizce bilemeyecekleri için otomatikman kolejde ve AB seviyesindeki öğrencilerin çocukların bu kitaplara ilgi gösterdiğini açıkça söyleyebiliriz çünkü şu an gittiğiniz zaman kitabevilerinde ciddi bir bölümü yurt dışından ithal edilmiş manga kitaplarıyla dolu olduğunu görebiliyoruz. Ama Türkiye'de yayınlanan manga kitapları da ticari kaygılar göz önünde bulundurularak satışa sunuluyor. Yayını hazırlanıyor. Çünkü her tutan şeyin Türkiye'de tutması söz konusu değil. Manga biraz gerçek anlamda Türk çizgi roman tadına sert geldiği için satışı sorun yaratıyor.

U.Ç.: Peki ilk başta manga basmayı neden tercih ettiniz? Burada ilk basılan manga "Gen" midir?

A.K.: Evet bu dizide basılan "Yalın Ayak Gen" basıldığında henüz Desen Yayınları yoktu. Tudem yayınlarından çıktı.

U.Ç.: Niçin basmayı tercih ettiniz bunu ya da nereden gördünüz nereden çıktı?

A.K.: Şimdi onun karar mercii tabii ki İzmir'den verildi. Bizim yayın kurulumuz şey yayın işleri sorumlumuzun verdiği bir karar ama sanırsam şey yüzünden verildi konusu yüzünden tercih edildi. Ve de çizerinin çok usta bir ve de dünya çapında tanınan bir çizer olmasından ileri geldi. Kataloğumuzda Tudem kataloğunda yer almasının bir artı kazanç kazanç demeyeyim de artı pozitif bir etki yaratacağı düşünülerek getirildi. O bizim yayınladığımız ilk çizgi roman aynı zamanda. Çizgi roman tarzında ilk kitabımız. İlk kitap serimiz beğenildi ama tabii satışlar öyle aman aman bir satışlar elde edilmedi açık söylemek gerekirse. Onu söyleyeyim çünkü konusu itibariyle herkesin ilgisini çekmeyeceği için satışlar öyle büyük ölçüde olmadı ama bu seriyi yayınlamak gerçekten iyi bir çalışma oldu. Çünkü manga meraklıları gerçekten takip ettiler okudular. Ama bu sayı tabii çok yüksek olmadığından dolayı satış nezdinde olağanüstü bir geri dönüş alamıyoruz.

U.Ç.: Anladım. Peki 5 cilt var değil mi şu anda?

A.K.: Evet 5 cilt var.

U.Ç.: Peki daha devam etmeyi düşünüyor musunuz?

A.K.: O yine ticari bir durum o. Eğer satışlar beklenenin üstünde olsaydı devam edilecekti ama şu an onun için yapılmış bir hareket yok.

U.Ç.: Peki sizce şu anda manga Türkiye'de yaygın mı?

A.K.: Yeni yayılmaya başlıyor diyebiliriz. Çizgi roman furyası bu kadar dağıldı. Onun içinde onu geçmesi mümkün değil. Ona eklenerek bir yerlere gidecek. Onun bir parçası olacak. Asla o çizgi roman furyasından ileri gidemez onu geçemez. Onun bir alt kültürü halen niş ve niş olmaya da Türkiye de olmaya devam edecek.

U.Ç.: Peki diğer yayınevlerinin manga basmasıyla ilgili herhangi bir fikriniz var mı?

A.K.: Herkes basabilir. Yani bu konuda bir sıkıntı yok. Zaten bu alanda uzmanlaşmış bazı firmalar var. Çizgi roman grafik novel şeyine hani basımı üzerine onlar tabii çok daha ağırlık veriyorlar bu konulara. Ama şey onlarda yine hani parayı çizgi romanla kazanacaklardır .Ama keyfi olarak da zevk olarak da o katalog zenginliği açısından da manga basacaklardır.

U.Ç.: Peki mangayla ilgili yurt dışı piyasasını takip ediyor musunuz?

A.K.: Yurt dışı piyasası basımlarda takip ediliyor. Ama ben şahsen takip etmiyorum ama basım ekibimiz basımına karar veren ekibimiz karar veriyor ama ne ölçüde onlar alıp getirme noktasında bir geri dönüşüm oluyor bilmiyorum ama mangalar hani hâlâ korkulan çekinilen basılmasına çekinilen yayınlar. Çizgi roman kadar kolay değil. Bu sebepten dolayı hani çok ince elenip sık dokunuluyor diyebilirim.

U.Ç.: Peki İnternet'in varlığı yayın politikanızı ne kadar etkiliyor?

A.K.: Oooo çok güzel bir soru. Şu an için etkilemiyor ama. İleride çok etkileyecek. Evet özellikle şeyler ne derler ee işte bu elektronik kitapların çıkması ve işte her şeyin İnternet'te daha fazla var olması, en kolay şeye gelecek olursak işte okuldaki sıv kitaplarına gelecek olursak okuldaki sıv kitaplarının bir kısmı örneğin İnternet'te vardı. Ve bunu bulmak çokta zor değildi. Ama işte bütün halde bulamıyorsunuz. Bazen de bulabiliyorsunuz ama tabii teliflerle ilgili bir şey bu. Hani bazen korsan bir kaydı da oluyor ama siyah beyaz olduğu için daha da kolay oluyor. Hatta çözümlük falan problemi daha da şey oluyor,zor olmuyor. Bu sebepten dolayı şimdilik bu sorun değil ama ileride olacağına eminim. Bir 5-10 yıl sonra.

U.Ç.: Peki manga basmakta telif hakkı ne kadar ve nasıl etkili yani mangalarla bir telif hakkı problemi olduğunu duyduk çünkü özellikle Japonya'dan gelen orijinal mangalarda.

A.K.: Onu ben de duydum. Şimdi biz genellikle bizim kataloğumuzdaki kitapları büyük yayınevlerinin kitapları olduğundan dolayı özellikle tokyo pop üstünden çalışılıyor. Bu sayıda Tokyopop yanılmıyorsam. Biz o konuda Tokyopop üstünden çalıştığımız için herhangi bir sıkıntı yaşamıyoruz. Ama diğer Japonya'da ki biliyorsunuz dünyanın mangası var orada. Onları gelip burada yayınladığınız zaman evet ciddi bir telif sorunu yaratabilir ama,sizi bilmeyebilirler. Yani o kitabı yayınlayıp yayınlamadığınızı .Ama piyasada çokça hani görüntü kalitesi iyi olmayan mangalarda bulmak mevcut. Onlarda korsan yollarla basılan mangalardır. Ama tabii eğer şeyiniz iyi bir yayıneviyle çalışmıyorsanız öyle bir şey illa olur. Yani şey değil çözümü yok onunda.

U.Ç.: Eee peki Japonya'da manga genellikle dergilerle yayılıyor. "Shounen Jump" dergileri. Peki kitap yerine dergi basmak bir seçenek olabilir mi Türkiye de manga için?

A.K.: Türkiye de dergicilik çok zor. Çünkü büyük dergilerin ve yurt dışından gelen haber dergilerinin bile satışı malum. İyi satışlar elde edilemiyor. Bu derece niş bir alanda birde çizgi roman dergimiz var biliyorsunuz. Doğan Kardeş. Onunda ne kadar sattığı malum. Evet bir kitlesi var ama ismi bile çok komik. O dergiyi okuyanlar "Doğan Kardeş" ismine kesin takılıyorlardır. Çünkü çok demode ve eski bir isim. Bence ona çok daha farklı bir isim bulunması lazım. Dergicilik çok zor ve Türkiye de dergi formatında manga basmanız ve satmanız cesaret gerektirecek bir iş. şu an için ona hiç kimse girişmez yani çok bir gönül işi olması lazım. Çok parası olacak birisi olacak keyfi yapacak bu işi.

U.Ç.: Peki manganın içeriği alımı okumayı ve takip etmeyi nasıl etkiliyor sizce?

A.K.: Manganın içeriğinden ziyade bir kere çizimleri çok önemli. Yani çizim çizimi ile içeriği paralel olmalı. Birebir örtüşmeli. Ve şey hikayesi çok iyi olan ama çizimi çok kötü olan mangalar da olabilir. Ve çok ta satabilir. Biraz isimle alakalı. Eğer çizeri yazarsa iyi bir kalemse ne ala,ama yazar ve çizer aynıysa zaten bu tarz sorunlar genelde olmuyor. Bazen çizim ön planda oluyor .Ama şey de değil ne derler nasıl diyeyim çoğunlukla artık yurt dışında bir trend var ki de bu işten çok ekmek kazanıyor. Çok tutmuş bir gençlik kitabının manga formatında yayınlanması mangaya uyarlanması çok ta pozitif bir etki getiri sağlıyor. Çünkü çocuklar batıda çocuklar Türkiye de dahil olmak üzere ki biz "Define Adası", "Tom Sawyer" klasiklerini bu sebepten dolayı çizgi roman haline getirdik. Klasik bir kitaba veya uzun uzun kitap okumaktansa onun çizgi romanını görsel olarak okumayı tercih ediyorlar. Görsel duyularını tatmin etmek istiyorlar.

U.Ç.: Peki sizce şu an Türkiye'de kemikleşmiş bir okuyucu kitlesi var mı?

A.K.: Evet var ama çok çok sınırlı ve çok küçük. Yani 70-80 milyonluk bir ülkede yani ne kadar.

U.Ç.: Peki sizce gelişecek mi bu?

A.K.: Gelişecek. Özellikle bir 10 yıl içerisinde çok gelişecek.

U.Ç.: Peki bu okuyucu kitlesi sizce nasıl genişletilebilir?

A.K.: Okuyucu kitlesi nasıl genişletilebilir? Bir kere bir eğitimle kaynaklı bir şey bir hani öğretmenler çizgi roman tarzında kitaplardan çok korkuyorlar ve kaçıyorlar. Bunu yüzde yüz söyleyebilirim size. Çünkü onların hiçbir edebi niteliği ve hiçbir kazanım sağlamadığını düşünüyorlar. Oysa ki yanılıyorlar. Çizgi roman çocukların görsel algısını ilk olarak zenginleştiriyor derinleştiriyor,görsel duyularını geliştirmelerine katkıda bulunuyor ve okuduklarından zevk almalarını sağlıyor. İki noktaya sesleniyor. Bir edebi bir de görsel ama bunu kaçırıyorlar. Çünkü onlar hiç bu tarz şeyler okumadıklarından dolayı veya çocukluklarında sadece Tommiks, Teksas gördüklerinden dolayı onları işte bu çizgi roman gelişen çizgi roman veya işte manga tarzından uzak durmalarının sebebi onların algılarında hala manga ve çizgi roman gazetelerde okudukları işte fotoromanlar veya şeylerden ibaret. Tommiks, Teksas'tan ibaret .Onun bir ötesine gitmekten çekiniyorlar ama eminim bundan 15-20 yıl sonra ilerinin öğretmenleri buna çok daha açık olacaklar ve şu anın iki misli bir okuyucu kitlesi olacak. Hatta 2-3 misli.

U.Ç.: Peki ayrıca sizin de yaptığımız bazı etkinlikler vardı. Bu etkinlikler sizce manganın yaygınlığında ne kadar etkili? Ya da katılımlar nasıldı bu etkinliklere?

A.K.: Şimdi katılımlar iyiydi .Çoğunluğu bilmeden katıldı. Çizgi, çizim yapmak için katıldılar. Çoğu insan klasik bir çizgi romanla manga arasındaki farkı bilmiyor. Bunu ellerinden geldiğince işte çizerlerin dağıtmaya çalıştığı çokta aman aman olmazsa olmaz farklılıklar yok ama tabii o prensip gereği belli uyguladıkları klişeler var. Ve bunları birebir göstermek istediler. Bizim atölyelerimize katılanların çoğu bizim uydurduğumuz bu çizim şeyine geldiler,atölyesi bahanesiyle bu atölyelere katıldılar. Pozitif bir etkisi oldu ama biz çocuklardan özellikle okullarda yaptığımız atölyelerde ki binlerce öğrenci katıldı bunlara. İşte

asıl atölye onlardı,bizim dışarıda yaptığımız atölyeler hiçbir şey değil onların yanında. Biranda 400-500 öğrenci sıraların bir kenarında veya yerlere inerek onu gerçekten görmeniz lazımdı. Ve dağıttığımız kağıt ve kalemlerle kendi manga karakterini çizmeye başladılar. Belli birkaç form gösterdi karakterin sahip olması gereken özellikleri nasıldır diye ve onları takiben çocuklar bir şeyler uydurdular. Ve başarılı oldular da. Çoğu insan atölyeden ayrıldığında bu binlerce çocuk oluyor en nihayetinde baktığımız zaman atölyenin sonunda bir manga karakterinin nasıl olmasına dair bir fikri olarak ayrıldı. Bu da bize bir şey pozitif bir dönüştü. Ve kitaplarda artı bir satış etkisi yarattı. Yani biz o atölyeleri yapmasak o kitapların satışı çok daha az olacaktı söyleyeyim. Atölyeler çok destekledi.

U.Ç.: Peki mangaların yerelleştirilmesi konusunda ne düşünüyorsunuz? Yani Türkçe çeviri dışında aynı zamanda karakterlerin Türkleştirilmesi gibi.

A.K.: Bence yanlış. Yapılmaması gerekir. Çünkü orijinalliğini bozuyor. Eminim sizde aynısını düşünüyorsunuzdur.

U.Ç.: Bu röportajların hepsi de aynı cevabı aldık biz?

A.K.: Yani çünkü yani "Harry Potter"ı bile "Hayri Pıtır" olarak çeviren bazı muhafazakar kesimlerin olduğunu düşünecek olursak ki evet bizde de böyle hitaplar var. Örneğin çocuk kitaplarında isim çok sorun teşkil ediyor ama belli bir yaştan sonra 13-14 yaşından sonra çocuklar MTV izlemeye başladıklarında ki bakın burada MTV bizim çocukluğumuzdan gelen 90'lardan, 90'ların başından beri gelen Türk kültüründe Türk gençlik kültürünün oluşmasında çok çok önemli bir şey var. Ne Number One TV'nin ne Dream TV'nin etkisi yok fakat MTV'nin çok ciddi bir şeyi var. Hatta Naruto filan da orada gösteriliyor galiba. MTV'nin özellikle işte grafiklerle oluşturulmuş kliplerinin dönmesi falan filan bunlar hep şey özendirici şeyler. Ve çocukların ufkunu açan şeyler şu an Türkiye'de yetişmekte olan çocukların hani batı kültürünü öyle veya böyle hani batının gençlik kültürünü alabilecekleri tek yer MTV halen. Ve o bu misyonu sürdürmeye devam ediyor ve en iyi şekilde de meyveleri toplanacak bunların ileri ki yıllarda.

U.Ç.: Peki Türkiye de sizce şu an oluşmuş bir manga sektörü var mı?

A.K.: Yok. Çizgi roman sektörü bile yok. Çizgi roman sektörü de halen yayınevlerinin alt markalarıyla yürüyen bir şey. Zaten oluşamaz da.

U.Ç.: Manga sektörü oluşamaz.

A.K.: Türkiye'de oluşamaz. Oluşur diyenler diyenler oldu mu?

U.Ç.: Oldu. Olumlu bakanlar oldu bu konuda.

A.K.: Hayal bence hayal. Belki 30 sene sonra olur. Ama yakın planda 5-10 sene içinde mümkün değil. Çünkü bir çizgi roman şeyi bile yok. Evet çizgi roman çok var piyasada ama baktığımız zaman künyelerinde hepsi roman yayınlayan firmalar tarafından yayınlanıyor. Evet birkaç tane uzmanlaşmış var.Ama çok sınırlı onların ne kadar satış yaptığı belli. Bu şu anda bile Türkiye de çizgi roman kitabı satan sadece çizgi roman üzerine odaklanmış kaç tane kitabevi var. Biz bir bakın etrafınıza. Şurada bu arada bir tane var. Buraya gittiniz mi? Şu hemen yan sokakta..

U.Ç.: Gitmedik biz. Çizgi roman üzerine yoğunlaşmış Gerekli Şeyler'e gittik.

A.K.: Burası da çizgi roman ve yer yer manga da var içinde. Oraya bir gidin. Hemen bu sokakta bir çizgi roman mağazası yan sokakta. Hemen bir gidip bakın. Ya bu sokak ya ondan sonraki sokak. İkisinden birisi. Kadıköy'deki merkezlerden birisi orasıdır. Gon var ya taksimdeki Gon buranın şeysi en kral şeyi Gon. Evet Taksim'deki Gon, Robinson Cruose'un şeysi.

U.Ç.: Orada yeri mi var?

A.K.: Burada yok. Kadıköy'de de ona benzer bir yer var. Tabi Gon çok ayrı bir formatta. O onda her şey var. Gon en iyisi tabii en pahalısı Gon çok zor bir kitabevidir. Oradan sık alışveriş yapanlar daha rahat yapabilirler. Dışarıdan gelen bir insan orada rahat etmez çünkü satış ekibi ilgilenmez. Çünkü eğer hani ben çizgi roman veya manga okumaya hevesliyim bir şey alacağım diye girersen küfrü yer dışarı çıkarırsın. Yada ilgilenmezler seninle.

U.Ç.: Peki Türkiye de köklü yayınevleri sizce manga üretimine nasıl yaklaşıyor?

A.K.: İşte yayınlıyorlar bizim gibi yani. Ama tabi direkt manga üzerine yoğunlaşmıyorlar. Çizgi romanlar arasına mangalar da yerleştiriyorlar. Bir seçki oluşturuyorlar. Bir tat katıyorlar.

U.Ç.: Peki manganın genellikle yayınevleri tarafından tercih edilmemesinin sebebi sizce nedir?

A.K.: Satış kaygıları. Çünkü çok niş hâlen.

U.Ç.: Evet doğru. Peki bu kültürün Türkiye'deki geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

A.K.: Geleceği parlak. Önümüzdeki 15-20 yıl içinde gerçek anlamda hak ettiği yeri bulacak bence. Çünkü bu gün yurt dışına gittiğimiz zaman, özellikle ilgili ülkelere, yani İngiltere, Fransa gibi ülkelere gittiğiniz zaman kitabevlerine baktığınızda veya multimedia storelarına baktığınızda ciddi bir manga dergisi sirkülasyonu görebiliyorsunuz.

U.Ç.: Peki Türkiye'de manga yayıncılığı ile ilgili eklemek istediğiniz bir şey var mı?

A.K.: Manga yayıncıları ile ilgili?

U.Ç.: Yani, manga yayıncılığı ile ilgili...

A.K.: Yayıncılığı?

U.Ç.: Eklemek istediğiniz bir şey, önermek istediğiniz bir şey?

A.K.: İyi projeler geldikçe, özellikle de batıda hani çok iş yapmış projelerin hani adaptasyonu, Türkçeye çevrilmesi ve satışa sunulması çok daha kolay olacak. Ama tabii dergicilik üstüne gittiği için biliyorsunuz biraz daha zor oluyor, hani kitap ne kadar varsa mümkün olduğunca hani paylaşılıyor içinde. Ama satış kaygıları nedeniyle biraz zor dediğim gibi. Hani biz de yayınladığımız kitaplarda bile bunu gördük, çizgi roman biraz daha kolay, satışı. Manga biraz daha zor oluyor algılamaları için bir de tabi yoğunluklu olarak

siyah beyaz olduğu için insanlar siyah beyaz bir şey okumaktan çok da keyif almıyorlar. Öyle bir durum da var. Ama bence 10 yıl içinde şu anki durumundan çok daha ileriye gidecektir.

U.Ç.: Çok teşekkür ederiz.

A.K.: Biz teşekkür ederiz.

3)Gerekli Şeyler Yayıncılık:

Göktuğ Korkmaz: Öncelikli olarak, sizce manga nedir?

Alişan Cengiz: Çok güzel soru, hiç bu şekilde düşünmedim, manga nedir diye düşünmedim. Manga benim zevk araçlarımdan bir tanesi kısaca ifade etmem gerekirse. Ama eğer açıklamamı istiyorsan, manga Japon çizgi romanı klasik olarak.

G.K.: Peki satan kişinin gözünden manga nedir sizce?

A.C.: Satan kişinin gözünden manga... Paylaşılacak zevkler...

G.K.: Sizce kimler manga okuyor daha çok?

A.C.: Bence herkes manga okuyor, yani herkes manga okumalı ama kimler daha çok manga okuyor, şöyle bir şey var, Tüyap'ta manga satışlarımıza bakarsak üniversite öğrencisi gençler ve özellikle kadınlar.

Umut Çavdar: Özellikle kadınlar!?

A.C.: Evet evet, inanamazsınız Tüyap'ta sattığımız mangaların, özellikle başı bağlı kadınlar.

U.Ç.: Başı bağlı!?

A.C.: İnanamazsın işte, Michel Bey de orada, böyle bir potansiyel olduğuna inanmıyordum ben.

U.Ç.: Ben hiç inanmıyordum yani.

G.K.: Böyle bir şeyin olabileceğini daha önce hiç düşünmedim yani.

U.Ç.: Aynı zamanda benim kafama takılmış bir şey var, onu da size sormak istiyorum. Şimdi şöyle, manga, mesela normal bir çizgi roman okuyucusu hani Marvel'da Spiderman'i takip eder, onun dışında diğer çizgi romanları da takip eder ama manga okuyan biri sadece manga okuyor, diğer çizgi roman alanlarına genelde yönelmiş olmuyorlar. Manga neden bu kadar, diğer alanlardan içine kapanık duruyor daha çok.

A.C.: Güzel bir soru, şunu da söyleyeyim, hani manganın en büyük özelliklerinden bir tanesi zaten tek çizgi üzerinden gitmesi, bu tek çizgi tarzı şeye, Amerikancılara hiç bazen çok basit geliyor, diğer çizimcilere, ama şimdi bakarsan, bu arada bayağı daha kafam karışmış vaziyette, tersinden bakarsak eğer, manga sevenler de Amerikanların karmaşık çizim tarzını reddediyorsa, çok karışık geliyorsa o şekilde olabilir diye düşünüyorum, ama ben hiç o şekilde algılamadım o olayı. Çünkü hepsi benim için zevk veren unsurlar oldukları için

manga da okuyorum Amerikani da okuyorum, Fumetti de okuyorum, yani o yüzden böyle bir genelleme yapmak benim gözümde abes!

G.K.: Anladım, neden manga satmayı tercih ettiniz burada?

A.C.: Bir kapitalist olarak mı söyleyeyim yoksa, şöyle söyleyeyim, burası Gerekli Şeyler, zaten insanların her türlü zevkini, her türlü hobisini tatmin edebilecek bir dükkan olarak kurulduğu için manga da bunlardan önemli unsurlarından bir tanesi olduğu için satılmaması abes olurdu. Satılmasa olmaz bir unsur. O yüzden aslında biz tercih, satmayı tercih etmedik, insanlar burada olmasını tercih ettdi diyebilirim çok rahatlıkla.

U.Ç.: Yani bir çok manga basan yayınevi mesela şey olarak manganın basmışlar, ondan sonra hiç satmamış, o yüzden bırakmışlar.

A.C.: Ama sattıkları mangalara bakmaları gerekiyor. Yani Türkiye'de basılan mangaların çoğu şey değil, yani manga bile değil, çoğu Tokyopop'un belli bir kitleye hitap edebilmesi için yaptığı çok maliyetin altına yatmadan, deneme usulü yaptığı eserler.

U.Ç.: Biz Arunas ile görüştük de, orda evet Tokyopop'la anlaşıp...

A.C.: Tokyopop anlaşılmaması gereken bir şirket zaten. Tokyopop'la bir ülkede manga kültürünü yaratmaya başlarsan o kültürü yaratma imkanın yok, zaten oluşacak kültür de manga kültürü olmaz, başka bir şey olur.

G.K.: Amerimanga kültürü olur.

A.C.: Garip bir şey olur. Olayı da ifade edemiyorum, çok da garip bir şey olur. O yüzden Tokyopop tamamen yanlış bir seçim. Türkiye'yi farklı bir yola doğru sürüklüyor şu an Tokyopop. Yani bayağı ciddi konuştum, hoşuma gitti.

G.K.: Şimdiki soru biraz alakasız duracak ama, ne kadar satıyorsunuz?

A.C.: Mangayı mı?

G.K.: Hı hım.

A.C.: Şöyle söyleyeyim, manga satışları hızlı, geldiği zaman, şöyle söyleyeyim, ayda bir kitap geliyor yurt dışından, burda Türkçelerden bahsetmiyorum, İngilizcelerden bahsediyorum otomatikman, Türkçesi zaten çok şey yapmıyor, ayda bir geliyor, 15 gün içerisinde gelen serilerin hemen hemen hepsi ya kırılıyor ya bitiyor. Yani satış oranlarımızı tam olarak veremeyeceğim, dükkanda çok durmadığım için uzun zamandan beri, ama satış oranları bayağı bayağı hızlı.

G.K.: Arunas bize tam tersini demişti çünkü...

A.C.: İngilizcelerden bahsediyorum, Türkçelerde çünkü, Arunas'ın bastığı mangalar, bir tanıtımları yok, iki tanıtımları olsa da bir kaç hikayeden sonra, bir kaç kitap, ciltten sonra, ..., insanı sürükleyebilecek eserler değil. Ne kadarını okudun bilmiyorum ama arunasın bastıklarından...

G.K.: Yani diyorsunuz ki biraz seçim konusunda...

A.C.: Aynen aynen, mesela ben de yayıncıyım, benim bastıklarım çizgi romanlardan, nasıl söyleyeyim ben size, şu an ben de basıyorum, bu seri hâlinde basılacak olan bir eser, eğer onun satacağına inanmasaydım buna girmezdim. Mesela şey var, "Young Evengis" var, "Young Evengis" gördüm daha belki daha ucuz, belki daha kolay erişimi olacak daha şey çevirisi daha basit bir eser ama "Young Evengis"ın satmasına ihtimal olmadığı için ben "New Evengis"i almışım. Aynı şekilde onlar da manga basmak için daha mantıklı eserler satın almış olsalardı şu anda çok farklıydı. Eminim bundan.

G.K.: Peki sizce manga yaygın mı? Yaygın değilse yaygınlaşacak mı?

A.C.: Bence manga yaygın, ben bunun bu kadar yaygın olacağını aklıma gelmemişti. Tüyük'ta dediğim gibi çok, inanılmaz bir kitle aldı, türbanlı kızlardan böyle yaşlı amcalara kadar, türbanlı kızlar da alıyormuş onları dolaylı olarak onu da söylemiş olayım, ve bunun en büyük sebebi de zaten şey anime. Bir fansub'un Türkiyede animenin indirilip belli bir kitle tarafından seyredilmesi otomatikman mangayı yaygınlaştırdı. Türkiye'de bunların arasında "Death Note"un çok önemli bir yeri var.

G.K.: Bundan sonraki soruyu geçsek iyi olabilir sanki. Bundan sonra manga basmayı düşünüyor musunuz diye bir soru...

A.C.: Çok isterim, manga basmayı çok isterim, öyle söyleyeyim. Yani isteklerim arasında. Ama mangayı basmak kolay değil. Çünkü adam gibi firmalarla anlaşmak hiç kolay değil. Ama gerçekten çok çok isterim.

G.K.: Diğer yayınevlerinin manga basmalarıyla ilgili ne düşünüyorsunuz?

A.C.: Ya şöyle söyleyeyim, ben de bir yayınevi olarak özellikle en iyi mangaları ben basmak isterim. Ama şimdi onları şey yapamıyorum, sonuçta diğer yayınevleri bir anlamda benim rakiplerim olduğu için daha kaliteli mangaları basmasını isterim. Piyasada "Yalın Ayak Gen" haricinde, bir kaç tane de adını şu an hatırlamadığım manga haricinde adam gibi manga yok.

U.Ç.: "Gon" diyebilir miyiz...

A.C.: "Gon"?

U.Ç.: "Gon" var benim bildiğim kadarıyla Türkiye'de basılmış, İthaki basmış benim bildiğim kadarıyla...

A.C.: Ona manga diyemeyiz. O mangadan çok uzak bir eser, o zaten bayağı bir Amerikan. O Amerikan ve Fransız esintileri taşıyan bir çizgi roman, okudunuz mu "Gon"u?

U.Ç.: Ben şöyle bir baktımı tam okumadım. Baştan sona okumadım.

A.C.: Sıfır dialog, ama grafik üzerinden çok çok iyi, bayağı grafik bayağı novel, grafik novel diyebiliriz. bayağı da maceraları, tek macerada bitmiyor o, bayağı da maceraları var. Ne düşünüyorum, umarım bir an önce adam gibi bir yayın politikasına girerler manga konusunda ki, elimde imkanım olsa ben de yapardım, biraz böbürlenerek konuşuyorum, ki manga kültürü Türkiye'de sevilmeğe çok yakın bir kültür, çünkü Japon kültürü ve Türkiye kültürü bir

anlamda örtüşüyor, bunu daha önce konuşmamda da, manga severlerle birlikte konuştuğum zamanda da ortaya çıktı, mesela Avrupa'da manga çok fazla yaygın değil, Amerika'da manga çok yaygın değil, bir yerden sonra bir kitle onları reddediyor, ama Türkiye'de ve Japon anime ve mangalarına baktığımız zaman bir şey var, özellikle erkekler için olan mangalarda, ne deniyordu onlara, shounen, shounenlerde ortaya çıkan özellikler irade, willpower, işte vazgeçmemek, bu gibi unsurlar Türkler için de çok çok önemli, yani bu bayağı insanları motive edici unsurlar, ve bunlar, Türk kültürü bunları kabul ediyor. Artı, işte Japonlar'ın en iyi mangaları ve animelerinin çıktığı unsurlardan bir tanesi spor konusu. Bu da Türkiye'de otomatikman işe yarayabilen bir unsur.

U.Ç.: Etrafta bir "Slam Dunk" mangası hiç görmedim ben.

A.C.: Ne kadar güzel olurdu değil mi?

U.Ç.: Muhteşem olurdu bir "Slam Dunk" şurada görsek.

A.C.: Mesela bu "Slam Dunk" buraya geldi, set hâlinde gelmedi, bir iki sayı geldi, bitti. Bir de "Slam Dunk"ın Türkiye'de yayınlandı biliyorsunuz. Ve animesi normalde bitmiyor, manga normalde devam ediyor ama animeyi kestiler, yayın şeyleri düştü diye. Ve çok çok çok iyiydi. Neydi adı, karakterin adı neydi, hatırlıyor musunuz?

U.Ç.: Şimdi ben onu, iki sene oldu, bir saniye...

A.C.: K ile başlıyordu ke, key...neyse, konuşma sırasında bunu düşünmeyelim.

U.Ç.: Evet, benim bayağı oldu "Slam Dunk" da..

A.C.: Devam edelim istiyorsan.

G.K.: Evet

G.K.: Manga ile ilgili yurt dışı piyasasını takip ediyor musunuz?

A.C.: Yurt dışı piyasasını açarsan çok daha iyi bir cevap verebilirim sana bu konuyla ilgili.

U.Ç.: Açtık. Yurt dışı piyasasıyla ilgili bir konu.

A.C.: Ya yurt dışı piyasasını açın, yani yurt dışı piyasasından kastınız hangi alan.

G.K.: Yurt dışında basılan mangalar olsun, yurt dışındaki topluluklar olsun...

U.Ç.: Ya bu sadece ama Japonya değil, Amerika'da şu anda bir manga furyası gidiyor yani, bu yok VIZ'lerin, Dark Horsela'ın falan manga işine girmeleri olsun, ya zaten VIZ bildiğim kadarıyla "Shounen Jump"ı aylık falan basmaya başladı.

A.C.: Biz şey, "Shounen Jump"ları basan firmanın adı Shuesha. Shuesha'nın Avrupa ve Amerika telif hakları VIZ'de. VIZ International diye, VIZ medya almış vaziyette ve bayağı danışıklı dövüş diyorlar, bayağı bayağı uyumlu şekilde gidiyorlar, yani iyi iş çıkarıyorlar, ama mesela VIZ'in Avrupa distirbütörleri çok şeyden memnun değil, Avrupa'daki manga konseptinden memnun değil, mesela benim en çok sevdiğim mangalar "One Piece",

"Berserk" bir numaraya şey yapıyor, paylaşıyor ama benim için "One Piece", en büyük şikayetleri, avrupalı kitlenin ciltlerinin sayısının çok fazla olmasının yüzünden belli bir yerden sonra takip etmeyi bırakmış olması. Sıkılmışlar. Anlatabiliyor muyum, o ciltlerin fazla olması ve konunun bu şekilde bir yerden bir yere gelmemesi, sanırım anladığım kadarıyla oradaki okur sonuç istiyor, süreç değil, mesela "One Piece"daki en güzel olay sonucun önemli olması değil, "One Piece"ın ne olduğu önemli değil, okuyor musunuz "One Piece"i, izlediniz mi, orada o süreç önemli, işte bu kültürü Avrupa anlayamadı, o yüzden bir, çok iyi bir ivmeyle başladıktan sonra bayağı düşmeye başladılar. Amerika'yı bilmiyorum, yani sanırım bir şekilde dış piyasaları takip ediyorum, onu da söyleyeyim, ya işte yeni çıkan mangaları takip etmeye çalışıyorum, ne kadar zamanım olduğu kadar, çünkü eskiden daha fazla zamanım vardı, yani böyle aylak olduğum zamanlar, ne, kendimi mutlu etmek için, işte bu manga ne, bu manga ne, bu anime neymiş falan dolaşıyordum şimdi biraz daha işim olduğu için eskisi kadar bilgili değilim ama Allhtan çevrem var, mesela şöyle bir telefon geliyor gecenin bir saati ben uyurken, abi şöyle bir manga çıkmış, okuman lazım, deyip kapatıyorlar . Hmm diyorum okuyorum, o şekilde takip edebiliyorum.

U.Ç.: Bu sırada, mangayı nereden takip ediyorsunuz, İnternet'ten mi?

A.C.: İnternet'ten, maalesef...

U.Ç.: Maalesef!

A.C.: Maalesef. Yani çok ne kadar güzel olur şu Türkiye'de Türkçe, ve Türkçe derken bu arada manga, normal manga kapağıyla, şu şekilde açılaca, böyle okunacak (**U.Ç.:** Tersten okunacak) (**G.K.:** VIZ'in bastığı şekilde) Evet, evet, aynen. (**G.K.:** O şeklin Türkçe'si) Türkçesi, hı hı.

G.K.: Bunun için, demin dediğiniz rekabetin artması ve diğer yayıncıların...

A.C.: Rekabetin artması değil, rekabet mangada artmaz.

G.K.: Rekabetin artması dediğim, diğer yayıncıların daha kaliteli mangalara yönelmesi..

A.C.: Evet, mesela rekabetina girdiğin zaman, eğer manga Türkiye'de şimdi, insanlar bunu para kazanmak için yapıyor, mesela örnek veriyim, NTV çizgi roman sektörüne girdi, bir miktar para kazandı, bir miktar kazanamadı, kendini tekrar tatmin edecek kadar para kazanmak için yavaşladı, anlatabiliyor muyum, mesela manga çok satmadığı için Türkiye'de şu anda, ki Arunas da çok satmıyor diyorsa çok satmıyor demektir şu anda, kolay kolay rekabet artmaz. Böyle manga basmak isteyecek yayınevlerinin sayısı bu şartlar altında 3-4 ya da 5tir. Ama büyük bir yayınevi, ne bileyim, Doğan gibi kalkıp da mangaya girmesi ya da MTV'nin mangaya girmesi şu an çok farklı olarak değiştirdi unsuru ama onlar da bu piyasanın payından çok fazla bir şey yemeyeceklerini düşündükleri için, zaten piyasanın kendisi, o kek, o pasta çok ufak olduğu için gerek duymuyorlar. O yüzden rekabet kolay kolay artmaz. Ama ufak yayınevlerinin bir çaba içerisine girmesi lazım ki gerçek kalitede mangayı almak da ufak yayınevleri için çok zor.

G.K.: İnternet'in varlığı yayın politikanızda ne kadar etkili?

A.C.: Ahh, İnternet'in varlığı yayın politikamızda ne kadar etkili, çok güzel soru, şöyle söyleyeyim, iki açıdan anlaticam ben bunu. Bir; ilk olarak şunu söyleyeyim, yayın

politikamıza önemli bir etkisi yok ilk açıdan baktığımız zaman. Çünkü biz bastığımız kitapları seçerken öncelikle şey diye bakıyoruz evet bu kitabı basarsak mutlu oluruz diye bakıyoruz. Anlatabiliyor muyum, bence çok iyi bir yayın politikası şekli, evet, satar, satmaz kısmı ikinci kısımda geliyor. İkinci açıdan baktığımız zaman İnternet'te maalesef Türkiye'de bunun bir şeyi olmadığı için korsan çizgi roman yayınlanabiliyor, İngilizceleri bıraktım, Türkçe de yayınlanabiliyor. Tabii burda "Warcraft"ı çıkarttığımız zaman en az 6 siteye haber göndermiştik sizi kapattıracağız diye, çünkü bayağı şey yayınlanıyordu, Türkçe'si yarım yamalak bir tercümeyle, ki bazılarının tercümesi itiraf edeyim gerçekten iyiydi bazıları yarım yamalak olmalarına rağmen, İnternet üzerinde duruyordu. O benim satışlarımı çok çok etkiledi. Hem benim çizgi romanım 30 lira, pahalı bir çizgi roman, çünkü daha da ucuz yapamıyorum, şartlar değil, vergisiyle şuyuyla buyuyla, basım adeti yüzünden aşağı inmiyor, hem orada bedava, düşünsenize hemen hemen aynı çizgiler, o yüzden otomatikman beni etkiledi, şimdi yayın politikası olarak İnternet'te olmayan çizgi romanları basmak istiyorum. İkinci olarak İnternet..

U.Ç.: Var mı İnternet'te olmayan çizgi roman!?

A.C.: Türkçeleri yok. Anlatabiliyor muyum? Şimdi e-book diye bir konsept oluşmaya başladı. Türkiye'de de gidiyor, yavaş yavaş gidiyor, yani bir 5 sene sonra şöyle bir şey olabilir bazı kitaplar sadece isteyenler için basılabilir hâle getirilecek yani normal okuyucu internetten indirebilecek formata gelecek kitapları, çizgi romanları, mesela koleksiyoncuysan diyeceksin ki ben bunun hard cypisini görmek istiyorum. Onun için yayıneviyle bağlantıya geçeceksiniz, yayınevi size şey yapacak, işte özel baskıyla gönderecek.

U.Ç.: Bir dünya para olur o zaman.

A.C.: Tabii bir dünya para olacak. Bu arada yayınevleri için hem maliyetler azalmış olacak, hem tüketiciye ulaşım artmış olacak, buna da inanılmaz karşıyım. Yani kitabın elektronik ortamda okunmasına karşıyım.

U.Ç.: Ben hayatım boyunca mangayı açıp da İnternet'ten okumadım, çünkü okuyamıyorum.

A.C.: Ben okuyabiliyorum.

U.Ç.: Elimde tutup da böyle okumam lazım, ben İnternet'ten okuyamam hayatım boyunca.

A.C.: Ben her şeyi okuyabiliyorum, şöyle oluyor, mesela oturuyorum, saat 9-10 gibi başlıyorum İnternet üzerinden okumaya, sonra 1-2-3'e kadar okuyorum çünkü bırakamıyorum, o kadar irade sahibi değilim, aa bundan sonra ne oldu, hadi bakalım bundan sonra ne oldu, sonra böyle yatağa yattığım zaman böyle konferans seyrediyorum, çünkü o kadar çok şeye bakmışım ki, ekrana bakmışım ki istemsiz hareketler falan yapıyorum. Ama o keyif, şu kitabı eline alıyorsun, ki manga, manga basarsam, ki inşallah basarım, saman kağıda basarım her hâlde, öyle güzel, böyle krem rengi, onun kokusuyla falan, onun dokusuyla falan, onun öyle olması gerekiyor.

G.K.: Alıştığımız manga stili...

A.C.: Aynen öyle. O insan bi kere girip bir kaç yeri karıştıracaklar, niye böyle yaptılar diyecekler, koku çünkü, bu niye böyle, ben bile bazen karıştırıyorum şöyle diyelim, sabahtan Fumetti okumaya başlıyorum, öğlenleyin Amerikan okuyorum, akşam da manga okuyorum.

Hadi bakalım, hepsi soldan sağa, manga sağdan sola.

G.K.: Manga basmakta telif hakkı ne kadar ve nasıl etkili?

U.Ç.: Bir telif hakkı problemi olduğuyla ilgili bir duyum aldık da biz...

A.C.: Telif hakkı, şöyle söyleyeyim, telif hakkı ücretleri tamam, normal kitapla manga arasında çok büyük bir fark olduğuna inanmıyorum ben, ama şöyle bir şey var Japonlarla iş yapmak zor. Japonlara kendinizi güvencendirmek zorundasınız, ki o gerçekten işin, size güvenecekler, telif hakkı ikinci planda, eğer size güvenirlerse size destek olur onlar, ama onları güvencendirene kadar, mesela manga telif hakkı alabilemek için mesela benim şu anda kalkıp Japonya'ya falan gitmem gerekiyor. Merhaba diyeceğim, ben buyum, benim güvenilir bir suratım var, ki ne kadar güvenilir bilmiyorum, işte ben bu işimi iyi yaparım, işte benim numunelerim bunlar bunlar bunlar, işte ben kendimi önce ikna edeceğim, sonra manganın Türkiye'de sevebilitesini ikna ettireceğim onları, ondan sonra bana telif hakkı konseptine geleceğiz, telif hakkı yani biraz daha pahalı olabilir, sonuçta daha, sunulsa çok çok daha büyük meblalar kazandırabilecek bir sistem, kültür, sistem ne ya, ama önemli olan telif hakkı değil önemli olan Japonlarla anlaşabilmek orada. Miktar olarak hiç bir fikrim yok bu arada. Yani gerçekten telif hakkı ne kadardır hiç bir fikrim yok.

G.K.: Türkiye'de manganın yaygınlaşması için kitap yerine dergi şeklinde basmak bir avantaj olabilir mi?

A.C.: Hayır kesinlikle dezavantaj. Mesela şöyle söyleyeyim, eskiden, mesela Türkiye'de Amerikanları basarken fasikül vardı, hatırlar mısınız bilmiyorum, "Batman", "Superman", fasikül hâlinde çıkıyordu. 22 sayfa mı 24 sayfa mı ne çıkıyorlardı. Fena değildi satışları, ama depremden sonra, büyük deprem var ya, 99'dan sonra fasikül tamamen öldü. Okuyucu şey istiyor, alacak cildi, hikayeyi sonuna kadar okuyacak, bitecek. O haftalık konsept bitti, bununla beraber ayı şeklide Doğan Kardeş de yapıyor, dergiden kastettiğiniz "Shounen Jump" tarzında bir dergiden kast ettiniz anladığım kadarıyla, mesela "Doğan Kardeş" bunu yapıyor, bir cildin içerisinde 8 ya da 9 hikaye anlatmaya çalışıyor ama çoğu okuyucu şikayetçi bundan. Onun yerine bizim Türk okurumuz bayağı cildi alıcak, böyle yan yana sıralayacak, birinci cildi okudum, ikinci cildi okudum, üçüncü cildi okudum mu okumadım mı diye hatırlamak için çekecek, kapağına bakacak, ha okumuşum diyecek beşinciye okuyayım o zaman diyecek. Bir de "Shounen Jump"ı, tarzında bir dergi ta ki de, "Shounen Jump" değil, bastığımız zaman haftalık basılması gerekiyor, haftalık dağıtımı yapılması gerekiyor, Türkiye'de dağıtım piyasasının şartları çok zor, yani bunun üzerinden gidebilmek için çok büyük adet dağıtacaksınız, basacaksınız, onu bayağı şeyle dağıtmak gerek, Yaysat gibi bütün marketlere dağıtmanız gerekiyor, onun külfetinin altına girebilecek yayınevleri de manga basmayı düşünür mü, sanmıyorum o yüzden tamam o şekilde imkansız, ikincisi Türk okuru bundan çok haz etmeyebilir.

G.K.: Yani burda Türk okuyucusu biraz sabırsız gibi bir şey mi ya da bir başladı mı devamını getirmek istiyor...

A.C.: Türk okuyucusunun yayınevlerine şu anlamda güveni yok, mesela bizim yayınevlerimizin en büyük hatalarından bir tanesi başladığımız hikayeleri bitirmememiz, mesela, ne biliyim, vakti zamanında X yayınevi A hikayesinden başladı, bayağı aritmetik düzlemde konuşma falan başladım, şey, ama sonu gelmedi, baktılar 1000 tane basılmış, 300 tane satmış, o yüzden gerisini basmaya gerek duymadılar, tamamen para kazanma kaygısı. Bu

Türk okuyucusunda bir güvensizlik doğurdu, yani çoğu okuyucu bir hikaye bitmeden o hikayeyi almıyor ve bu format, yani hemen 8 ya da 9 tane hikayenin hepsini yarımda, yarıda bırakacağı için tamamen Türk okuyucusu için şey, riskli bir format.

G.K.: Yani Türkiye'deki yayınevleri tamamen para işini mi düşünüyor?

A.C.: Hayır, bunu bu şekilde anladıysanız ben yanlış anlatmış olurum. Türkiye'deki yayınevleri tamamen para işini düşünmüyor, basım, mesela ben bir kitap basıyorum, bu beni inanılmaz mutlu ediyor, okunsun ya da okunlasın, onlar benim çocuklarım, ama ikinci kitabı basabilmek için iki ihtimal var, bir; hayatta kalmam lazım, yemek yiyip içmem lazım, bunun için para lazım, iki; bunun ikinci kitabının da parasının çıkması lazım ki ben bu süreçte, bu kendimi mutlu etme sürecine, bu kitleye ulaşma sürecine ulaşabiliyim, devam edebileyim, anlatabiliyorum, o yüzden para kaygısı olmadan yayıncılık yapılamıyor maalesef, ilk girdiğim zaman para kaygısı olmadan istediğim kitapları basardım diye girmiştim ama bir yerden sonra şey oldu, ee, olmayacak, yapamıyorsun, belli bir yerden sonra, bastığım bütün kitaplar sevdiğim kitaplardı, çok şanslıyım ben o konuda ortamla iyi anlaştığım için oluyor. Ama otomatikman ilk planda olmasa da ikinci planda şeyi düşünüyorsunuz, yani, evet, bu kitap satar, para kazandırır, fiyat oranını o yüzden kurmamış gerek diye düşünüyorsunuz çünkü bir şirket var, şirketin sürekliliği için, elemanı var, çalışanı var, maaşları var, mutlaka ama mutlaka bir para kazanmanız lazım, artı eğer çok zengin olsaydım, gerçekten bütün hayatımı güvenceye almış olsaydım, işte Allah biliyor neler yapardım, işte o zaman para kaygısı olmazdı.

U.Ç.: Getir "One Piece"i Türkçe'ye çevir..

A.C.: Onu yapamayabilirsin, işte dedim ya, Japonlar o kadar para olsa, sana güvenmeseler bile, telif hakkı değil, ücreti önemli değil o zaman, ama sana güvenmeseler vermezler o zaman.

G.K.: Yani Japonların güvenini kazanmak gerekiyor.

A.C.: Evet.

G.K.: Manganın içeriği, alım, okuma, takip etme gibi şeyleri etkiliyor mu?

A.C.: Tabi ki, işte bu işte şeye geldik yine, Arunas'ın bastığı Tokyopop mangaları, Tamam bazıları gerçekten, "CSI" falan Arunas basmıştı değil mi, yok (**U.Ç.:** CSI'ı Arunas basmıştı), o fena değildi mesela, çok az fena değildi, yani, bilemedim nasıl ifade edeceğimi, mesela Türkiye'de iyi içerikli mangalar basılmış olsaydı çok farklı olurdu, mesela şey çok çok çok iyi, satışları da iyi, "Yalın Ayak Gen" in.

U.Ç.: İyi mi onun satışları?

A.C.: Evet fena değil.

U.Ç.: "Yalın Ayak Gen" bende var. Hani Türkçe falan diye aldım, iyi... hikayesi falan da güzel. Çevirisi de güzel. Ama "çevirilmiş", yani böyle açılmıyor kapağı, normal açılıyor.

A.C.: Normal kitap formatında, e satıyor. Çizimleri mesela benim gözümde çok çok iyi çizimler değil, çok eski çizimler zaten. O yüzde. Ama içerik bayağı bayağı etkili olduğu için

satıyor ve ben insanlara manga okumaya geldikleri zaman şeyi tavsiye ediyorum, "Yalın Ayak Gen"i okuyun diyorum. Ki bazılarının baskısı bile bitti, bazı sayıların. O yüzden mesela ismi lazım değil bazı mangaları basmış olsak Türkiye'de bayağı bayağı iyi satacağını düşünüyorum. İyi bir tanıtımla. Zaten bazı mangaların tanıtıma da ihtiyacı yok, animeler yüzünden tanınmışlar.

G.K.: Mesela "Naruto", "Death Note", "Bleach" falan yayınlansa bunlar...

A.C.: "Bleach"ten ziyade, "Naruto" ve "Death Note"... Kendi kendilerine...

U.Ç.: "Death Note", ben direkt "Death Note"u savunuyorum.

A.C.: "Death Note" daha da mantıklı çünkü çabuk bitiyor.

U.Ç.: 12 ciltte bitiyor.

G.K.: "Death Note"un konusu biraz daha kaliteli bana göre.

A.C.: Ben de işte ilk başta çok çok çok muhteşem , çok iyi gidecek diye başlamıştım ama yaklaşık 12. bölüm mü 13. bölümden sonra, animesinde, inanılmaz bir hayal kırıklığına uğradım, (**U.Ç.:** Fillerlar) mangasını da okumadım doğruyu söylemek gerekirse.

U.Ç.: Onun mangası fillersızdır ama.

G.K.: 25. bölümden sonra biraz sıkmaya başladı.

A.C.: Ondan sonra da bitti zaten. Ben bir de şey, kız Miya mıydı, (**G.K.:** Misa) Misa, doğru hatırlıyorsam, onunla çıkmasıyla zaten ortalık benim gözümde karıştığı için, o gayet güzel giden bir hikayenin, bayağı farklı kulvarlara gitti, o yüzden mangasını okumadım. Ayıp mı ettim bilmiyorum, mutlu olmayacağım şeyi yapmam.

G.K.: Okumanızı tavsiye ederim ben.

A.C.: Mangasını mı tavsiye ediyorsunuz?

U.Ç.: Evet, fillersız bir kere dediğim gibi yani, hani o animede...

G.K.: Kemikleşmiş bir okuyucu kitlesinin olduğunu düşünüyor musunuz?

A.C.: Kemikleşmiş bir okuyucu kitlesi var. kesinlikle ve kesinlikle olduğunu düşünüyorum, ama mesela kemikleşmiş okuyucu kitlesi Türkiye'de manga basmak için yeterli mi, değil, çünkü kemikleşmiş okuyucu kitlesinin kemikleşmiş bir huyu var, mangaya para verilmez, çünkü İnternet üzerinden okudukları için o kitle, çünkü biliyorum mesela buraya bir kitle geliyor, manga alanların haricinde ki manga alanlar bu kitlenin içinde değil, geliyorlar, şey yapıyorlar, evet bu manga böyle, konuşuyoruz, konuşuyoruz, konuşuyoruz, almadan gidiyorlar. Çünkü o kemikleşmiş kitle İnternet üzerinden bunları okumaya alışmış, ve işte kemikleşmiş huyları var, mangaya para verilmez.

U.Ç.: Ben veririm direkt, full "Death Note" var, full "Gantz" var bende...

A.C.: Ne mutlu sana...

G.K.: Harçlığım yeterince olsa ben de...

A.C.: Bazı kitle büyüyor. O kitleden de büyüyenler var. Sonuçta ben de mesela, ben de o kitleden miydim, hayır mesela ilk mangaya şöyle girdim, "The Lone Wolf and Cub", aa 28 kitabın hepsi gelmiş mi, o zaman eksik olmasın, hepsini alayım, kucak dolusu, ondan sonra Assasins, "Assasins Blade" bir de "Samurai bilmem ne" ben onlarla girdim, sonra Dark Horse'un Immortal, "Blade of Immortal"la girdim, ondan sonra zaten işte "One Piece" in mangası, İnternet üzerinden ama o doğruyu söylemek gerekirse, sonra arada geldim hep buradan karıştırdım falan, mesela evimde başka ne mangalar var benim, evde, kendi koleksiyonumun içerisinde, "Berserk"ler var, gene Dark Horse'dan çıkmış, çok iyiler bu arada, manga...

U.Ç.: Ben "Berserk"i bulamadım...

A.C.: Şey değil mi, Türkiye'de... Geliyor buraya, özellikle ben getirtiyorum yani.

U.Ç.: İşte ben bulamadım.

A.C.: Mail adresini bırak istiyorsan, şey yaparız. Ondan sonra, hatırlamadım şimdi yemin ediyorum, ama "One Piece", "Death Note", "Trigun", "Cowboy Beebop", "Cowboy Beebop"un mangası var değil mi?

U.Ç.: Var var.

A.C.: Gibi klasikleşmiş, çok sevdiğim animelerin mangaları bende yok. Çok enteresan, buraya daha kolay geldiği için şeyleri daha çok, Dark Horse'ları almışım, evet.

U.Ç.: Siz bu manga şeyinde çok olumlu düşünüyorsunuz, ya biz yani diğer yayınevlerinden hep kitle, okuyucu kitlesi yok, yani gelişme şeyi çok az, alan yok, bilen yok, tanıyan yok falan gibi, siz hep kemikleşmiş kitle var, manga yaygın falan gibi düşünüyorsunuz yani.

A.C.: bayağı öyle, düşünmüyorum hatta inanıyorum ya, o çok çok karamsarlar ve sanırım benim şu onlardan farklı avantajım olarak böyle bir dükkan içinde olmak.

G.K.: Evet, siz bu kesime daha yakın bir noktada duruyorsunuz, onlar daha uzak bir noktada duruyor.

A.C.: Çok daha enteresan bir şey söylüyüm, mesela ben dışarıya çıkıyorum, arkadaşlarımla buluşmaya, bir arkadaş ortamında arkadaşlarımı beklerken tanıştığım kişilerle şey olabiliyor, manga konusu açılabilir, çok enteresan mesela geçen gün bir yere gittim, orada DJ şey çalıyordu, "Naruto"nun, "Naruto Shippuden" değil, "Naruto"nun combat müziğini, davulları olan var ya dın dın dın diye giden, onun için dedim, gittim DJ'in yanına "Ne alaka şimdi, ne çaldığının farkında mısın?", dedi "Evet, çok seviyorum ben." dedi, abaaa dedim böyle iyi iyi yere gelmişim ben, böyle şeyler vardı, o yüzden, bi de hangi, şöyle söyleyeyim, gittiğiniz yayınevi, Arunas'taki insanlardan kaç tanesi manga biliyor? Aşağılamak için söylemiyorum, yanlış anlamayın, kaç tanesi manga, "One Piece"i "Death Note"u şunu bunu sonuna kadar hazmetmiş, ya da daha doğrusu kimin mangayı ilgilendiğini görebilecek ...lara sahip, emin değilim. Bu arada, tanımıyorum adamları o yüzden şey, biraz önyargıyla yaklaştığımı kabul

ediyorum. Hiç olmazsa o kadar insan göre göre evet bu adam mangayı sever, bu adam mangayı sevmez ya da hiç bir haberi yok diyebilecek bir potansiyele sahip olmaya başladığımı düşünüyorum. Şaka maka 11 sene falan oluyor her hâlde.

G.K.: Okuyucu kitlesi sizce nasıl genişletilebilir?

A.C.: Televizyon, kesinlikle ama televizyon. Yani manga okuyucu kitlesinin gelişmesinin tek tek, tek unsuru, tamam bu kaliteli yayını falan geçtim, televizyonda animenin yayınlanması. Çünkü Türkiye'de bir kanal Türkçe anime yayınlayacak ki o zaman manga okuyucusu kitlesi nasıl artacak göreceğiz.

U.Ç.: Şu an "Naruto" var mesela.

A.C.: Yayınlanıyor mu şu anda?

G.K.: Evet, MTV'de yayınlanmaya başladı iki hafta önce.

A.C.: NTV!

G.K.: MTV'de.

A.C.: MTV'de

G.K.: Müzik kanalı olan.

A.C.: İlk bölümden itibaren mi?

U.Ç.: İlk bölümden itibaren.

G.K.: O kadarını bilmiyorum. Sadece yayınlandığını biliyorum.

A.C.: Shippuden değil ama, normal "Naruto" değil mi?

U.Ç.: Muhtemelen normaldir.

G.K.: Normal.

A.C.: Hmmm, bak mesela ben bunu bilmiyordum, tamamen televizyonla alakam olmadığı için hiç bir fikrim yok yani. İyiymiş.

G.K.: Gene aynı kanalın zamanında "Hellsing", "Basilisk", "Last Exile" yayınlandı.

A.C.: Onları biliyorum ama çok mantıklı şeyler değildi. Mesela şey de yayınlandı, 12 Samuray, ondan sonra "Basilisk"i yayınladılar falan... Ama Naruto MTV'de başlamış yayınlanmaya.

Michel: Öyle mi?

A.C.: Ha ha.

M.M.: E iyi.

A.C.: Hangi saatler arasında yayınlanıyor?

U.Ç.: Saatlerini hiç bilmiyorum ama s...

G.K.: Salı 10 gibi

A.C.: Akşam.

G.K.: Akşam.

U.Ç.: Akşam.

G.K.: Bunun dışında MaxiTV'nin yayınladıkları vardı.

U.Ç.: Evet, MaxiTV'de "Samurai Champloo", "Ergo Proxy", "Gungrave"...

A.C.: "Ergo Proxy" ile "Samurai Chaploo" da çok iyidir, "Gungrave" çok iyidir, çok severim, özellikle bitiş jeneriği..

M.: (uzaktan bağırarak) Hangi TV'de?

U.Ç.: MaxiTV'de. Çizgi film kanalı, akşam 4 tane anime peş peşe gösteriliyor. Bir de şey var, "Tenjou Tenge" gösterildi.

M.M.: MaxiTV nereden alınıyor yayın?

G.K.: Uydu.

A.C.: Sanırım... Uydu mu?

M.M.: Uydu sadece galiba

U.Ç.: Cine5'in olduğu mu?

M.M.: Şeyde yok, kabloda mabloda bilmem nede yok. Hiçbir şeyde yok.

A.C.: "Gungrave" in bitiş şarkısı inanılmazdı, böyle yürüyerek, sonra koşmaya başlıyorlar ya. Süperdi yani. Evet başka?

G.K.: Mangayla ilgili etkinlikler manganın yaygınlaşmasında ne kadar etki eder sizce?

A.C.: Bayağı etki eder ama bunun için en önemli şey bence üniversitelere düşüyor. Üniversitelere belki liselere gidilebilir yani çok, çok faydalı olur mesela şey var geldi biliyorsunuz, Shueisha geldi, Sho.. shr.. shouaaaa.. söyleyemedim, İstanbul Modern'de sergi açtı o farkettirdi yani ben bir ara Taksim'de yürürken ellerinde hepsinin, üzerinde Lufthy'nin resmi olan tişört.. şeyler görüyordum torbalar görüyordum. İnsanlar "Aa bu ne?" diye gittiler baktılar zaten.

G.K.: Mangaların yerleştirilmesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Yani Türkleştirilmesi Türkçe çevirinin yanında.

A.C.: Bunun için öncelikle bir manga kültürünün oturmuş olması lazım öyle o aşamaya çok, çok, çok, çok fazla var.

U.Ç.: Yaygınlaşmasında etkili olur mu ama belki?

A.C.: Manga kültürü olmaktan çıkar o kültür. Farklı bir şey olur.

U.Ç.: Aynı cevap, herkesten gelen aynı cevap.

A.C.: O yüzden ı-ih farklı bir şey yaratmaya çalışıyorsanız oradan da kopya çekmiş olursunuz, biliyorsunuz manga sadece Japonya'ya özgü değil, Japon mangasına örnek olarak Kore de var, Tayvan da var böyle Japonya'dan esinlenip ortaya çıkan farklı manga kültürleri var ve onlara manga demiyor farklı bir adları var.

U.Ç.: Manhwa diyorlar mesela Kore'ninkilere.

A.C.: Yani öyle bir şey olur ki bence ı-ih şu anda zaten Türkiye'de çizgi roman kültürü çok fazla yerleşmiş bir vaziyette değil çünkü Türkiye'de çizgi roman bir dönem için işte ders çalışılması yerine okunan "eser" olarak kabul edildiği için herkes tarafından, daha doğrusu ebeveynler tarafından soğutuldu maalesef. Ben şahsen azınlıktayım. O yüzden böyle bir şeyin oluşması için önce manga kültürünün yerleşmesi sonra kendi orjinal eserlerimizi bulmamız lazım.

G.K.: Sizce Türkiye'de bir manga sektörü var mı?

A.C.: Türkiye'de bir manga sektörüüüüüüüüüüü, kitle var dedim...

U.Ç.: Sektör.

A.C.: Satışlar oluyor dedim, türbanlı kadınlar bile alıyor dedim. Türkiye'de manga sektörü ama oluşturulmaya çalışılıyor ama yok.

G.K.: Peki ileriye dönük olarak oluşabilir mi?

A.C.: Oluşabilir.

G.K.: Ne kadar bir süre tahminen?

M.M.: 5 sene.

A.C.: Vallahi süreyi veremem, birisinin adam gibi manga basmasına bağlı. Mesela bu şey MTV'nin "Naruto" yayınlaması bir yerde bir başlangıç olmuş oluyor olabilir yani.

U.Ç.: Biz bu süreci somut bir şekilde çıkartmaya çalışıyoruz bu projeye. Acaba ne kadar alır?

G.K.: Evet.

A.C.: En az 6 ayla Michel Beyin dediği gibi 5 sene arasında değişir ama her an her şey olabilir.

G.K.: Türkiye'deki köklü yayınevleri sizce manga üretimine nasıl yaklaşıyor? Daha önce de demin bir noktada anlattınız...

A.C.: Anlattım zaten, eğer kâr, biraz daha kâr payına bakılıyor çünkü köklü yayınevlerinin hemen hemen hepsinde mangadan anlayan yok. Böyle bir pozisyonda zaten dışarıdan yarım alacaklar, onun maliyeti olacak zaten manganın işte pasta da çok büyük bir pasta olmadığı için bu, o efektif iş gücünü oraya kanalize etmek yerine başka alanlara kanalize etmeyi daha mantıklı buluyor tamamen işletme mantelitesi.

G.K.: Peki ufak yayınevleri sizce ne düşünüyor?

A.C.: Ufak yayınevleri istiyor, mesela ben istiyorum, ben ufak bir yayıneviyim ve gerçekten istiyorum. Yani biraz daha heyecanlı, amatör ruhunu kaybetmemiş yayınevleri bunu denemek istiyor ve denemek de zorunda çünkü başarıya gidecek olan yol daha önce denenmemiş şeylerdir ki kendilerine bir sektör yaratabilsinler.

G.K.: Bu kültürün Türkiye'deki geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

A.C.: Türkiye'de hiçbir şeyin sağı solu belli olmaz doğrusunu söylemek gerekirse o yüzden evet bu kültürün Türkiye'de geleceği var demek çok isterdim ama yanlış bir adım her şeyi ortadan kaldırmış, evet MTV'nin, çok sevindim, "Naruto"yu yayınlamasına ama bu aynı zamanda bir kıvılcım olmuş olmasına rağmen, olabilesine rağmen hiç bir şey ifade etmiyor da olabilir. Yani dediğim gibi birinin adam gibi bir mangayı yayınlıyor, yayınlamaya başlaması lazım ve şu an yayınlanması gereken manga bayağı "Naruto" olmuş bu durumda yani.

G.K.: Türkiye'de manga yayıncılığı ile ilgili söylemek istediğini son bir şeyler var mı?

A.C.: BEN MANGA YAYINLAMAK İSTİYORUM!!!! Şey ııııııı... Çok güzel olurdu yaa gerçekten adam gibi mangalar çıksa ve şey gibi, eskiden hatırlar mısınız, siz hatırlamazsınız, nasıl hatırlayacaksınız ki böyle ben Samsunluyum, ufak bir kasabadan geliyorum, orada gazete bayiiilerine çizgi romanlar geliyordu, o şekilde yayınlanabilse çok, çok mutlu olurum her halde. Yani böyle en ufak, en uzak yerlere bile gidebilecek şekilde dağıtımı yapılsa...

G.K.: Gazete bayiiinde çizgi roman olayını biraz hatırlıyorum.

A.C.: Çok güzeldi, çok güzeldi böyle 30 yaşında adamlarla beraber gidiyorum 7 yaşında, 8 yaşında, onlarla beraber Conan'ın sayısını almaya çalışıyordum falan böyle "Sen alacaksın." "Hayır, ben alacağım." "Abi benim 11. sayı var 12. sayıda ben almam lazım." falan gibi şeyler vardı. Çok güzel günlerdi yaa. Sonra şey yaparlardı mesela o esnaf adamlar da, ne bileyim kasaptı mesela Conan'ın sayısını alan, sonra senin çocuk okumamış diye babamın dükkanına bırakırdı 12. sayıyı, ben orada okurdum sonra gelip alırlardı falan. Öyle güzel günlerdi.

U.Ç.: Evet, teşekkür ediyoruz sorularımızı cevapladığınız için.

A.C.: Ben teşekkür ediyorum keyif aldım.

SONUÇLAR:

Yapılan görüşmelerden hareketle genellemeler yapılarak şu sonuçlara varılmıştır:

Hayranlara göre:

- Manga Japon çizgi romanıdır. Türkiye'deki hayranlar manganın varlığını animeler aracılığıyla öğreniyorlar ya da çizgi romanla başlayıp daha sonra mangaya geçiş yapıyorlar. Animelere ise televizyon ya da DVD filmleri üzerinden ulaşıyorlar. Yetişkinlerin anime izlemesi çevrelerindeki kişiler tarafından önyargıyla karşılanabiliyor. Mangaların hayranlara çekici gelme nedenleri gereksiz bölümlerin olmaması, var olan bölümlerin detaylı bir biçimde işlenmesi, konuların gerçekçi bir biçimde ele alınması ve belli bir yaş kitlesine hitap etmemesidir. Okuyacakları mangayı seçerken türler, çizim, kapak, kurgu, okuduğu cildin ilk bölümünün etkileyciliği gibi öğelere ve arkadaş çevresinin önerilerine bakarak hareket ediyorlar. Mangada içerik anlamında tabuların olmaması önemli. Hayal gücünün sınırsızlığına bağlı olarak konularda da sınır olmamalı. Şiddet ve cinsellik gibi öğeler yetişkinler için üretilen manga ve animelerde var.
- Mangalara İnternet üzerinden erişiliyor, okumalar yapılıyor, metinler indiriliyor. Forumlara üye olunuyor, sohbet ediliyor. Çok sınırlı da olsa yabancı yayınevlerinin yayınladığı mangaların İngilizce basımlarını Türkiye'deki kitabevlerinden alıyor ya da kitabevlerine sipariş veriyorlar. Türkçe olarak basılan Amerimangalar genellikle tercih ediliyor. İnternet manga tanıtımları için de önemli.
- Manga okuyuculuğu bir yaşam tarzına dönüşmemiş. Ancak forumlar ve çeviri gruplarına üyelikler, kostüm gösterilerine katılım yoluyla sosyalleşiliyor. İnternet siteleri üzerinden tanışmalar oluyor, bir araya geliniyor, dışarıda buluşuluyor. Sadece manga üzerine değil farklı konular üzerine de konuşuluyor. Yurt dışındaki sitelere de üye olunuyor, okul veya projeler yoluyla yurt dışına çıkıldığında da arkadaşlıklar oluşabiliyor. Günlük yaşamda diğer hayranlarla sohbetlere konu oluyor. Ancak bunun dışındaki farklı yaşam alanlarında (iş yeri, okul...) karşılığı yok. 2010 Japon yılı etkinliklerinde film gösterilerine katılım oldu ancak sergiler popüler ürünler üzerinden olduğundan katılım sınırlıydı. Farklı etkinlik olarak tür ve çeşidin tatmin edici düzeyde olduğu fuarlar düzenlenmesini istiyorlar. Manganın yaygınlaşması için reklam, yayınevlerinin araştırmalar yaparak satabilecek serileri getirmesi, televizyonda animelerin orijinal olarak yayınlanması gerekli.
- Manga okumak hayranları yazmaya, kurgu ve çeviri yapmaya sevk ediyor. Mangalar İngilizce okunuyor, çünkü Türkçe çevirilerde orijinalliğinin bozulduğu düşünülüyor. Mangaların yerleştirilmesini, karakterlerin Türkleştirilmesini istemiyorlar. Bu durumda orijinal metinlerin sansüre uğrayabileceği düşünülüyor. Genç erkekler için üretilen shounen ve yetişkinler için üretilen seinen türü mangalar daha çok tercih ediliyor. Aynı zamanda shounen türü parodiler de çok takip ediliyor.
- Manga kültürünün Türkiye'de yaygın olmadığını düşünüyorlar. Bu kültürün yaygınlaşmasını rahat ulaşılabilirlik anlamında istiyor ama kültürün popülerleşmesini istemiyorlar. Hayranlara göre manganın yayılması İnternet, arkadaş çevresi, MTV adlı müzik kanalının yayınladığı animelerin izlenmesi yoluyla oluyor. Okuma

alışkanlığının gelişmesine bağlı olarak mangalara daha çok ulaşılabilineceğini düşünüyorlar. Okuyucular okuma eylemini seven ve hayal gücünü daha çok çalıştırmak isteyen kişiler. Animeyle tatmin olmayıp mangaya yöneliyorlar. Okuyucu tipi tür ve cinsiyete göre değişiyor. 14-20 yaş arası erkekler shounen, 14-20 yaş arası kızlar shoujo, 16 yaş üzeri yetişkin kadın ve erkekler ise sheinen okuyor. Hayranlara göre Türkiye’de en çok shounen okunuyor. Nedeni kolay anlaşılır olması, hızlı okunması ve okuyucuların rekabet, özgürlük ve hırsla ilgili duygularını tatmin etmesi. Ancak mangalarda cinsiyetçilik söz konusu. Erkekler aktif kadınlar ise pasif olarak var oluyor.

Yayınevleri temsilcilerine göre:

- Manga Japon çizgi roman sanatıdır. Manga kültürü yaygın değil. 14-20 yaş arası çoğunluğu üniversiteli kadın ve erkekler okuyucu kitlesini oluşturmakta. Çizgi roman furyası, yayıncılıkta farklı arayışlar yayıncıları manga yayınlamaya yönlendirdi.
- Ortalama satışları 1000 adet. Serilerin yayınlanması sürecektir. Diğer yayınevleri de manga yayınlamalı. İnternet tanıtıma yardımcı oluyor ancak korsan yayınların olumsuz etkisi var. Yurt dışı piyasası takip ediliyor. Telif hakkı bedelleri yüksek, Japonlarla anlaşmak zor. Dergi basmak zor. Maliyetler yüksek, satışlar düşük. Köklü yayınevleri maddi kaygılar sebebiyle manga basmayı tercih etmiyor. Kurgu ve çizimlerin zenginliği kitap seçiminde önemli.
- 1000 civarında kemikleşmiş bir okuyucu kitlesi var ancak manga satın almayı tercih etmiyorlar. Okuyucu kitlesi, tanıtım ve kaliteli serilerin yayınlanması ile genişletilebilir. Etkinlikler satışa, tanıtıma olumlu etki ediyor. Manganın yerleştirilmesi orijinalliği bozmaktadır.
- Henüz sektör oluşmadı. Sektörün 10-20 yıl içerisinde oluşması mümkün. Anime yayını, kaliteli çeviriler ve tanıtım sektörün geleceğini olumlu etkiler.

Konuyla ilgili daha ileri çalışmalar yapmayı düşünecek arkadaşlara İnternet'in manga kültürüne etkilerini daha ayrıntılı olarak araştırmalarını ve manga okuyucularını yaş ve cinsiyete göre gruplandırarak derinlikli odak grup çalışması yapmalarını öneririz.

TEŞEKKÜR:

Öncelikle odak grup görüşmesine katılan manga hayranlarına ve derinlikli yüz yüze görüşme yaptığımız yayınevi temsilcilerine, ayrıca danışman öğretmenimiz Serkan Parlak'a, projemizin ana hatlarıyla ilgili fikirler veren Bilgi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi Beril Sönmez'e ve geçmiş yıllardaki tecrübelerini bize aktaran MEF Okulları öğretmenleri Nihat Ayber ve Serap Suvaroğlu'na teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA:

- Binark, Mutlu, (2004), Neden Japon Popüler Kültürü? Neden Manga?, Çizgili Hayat Kılavuzu, sayfa 429-452
- Çavaş, Raşit-Akman, Deniz-Cevahir, İpek-Aydın, Burak-Tellan, Bülent-Ölek, Tuğberk, (2007), Manga ve Anime Üzerine Bir Tartışma, Sanat Dünyamız, sayı 105, sayfa 117-135
- Gravett, Paul, (2004), Manga: Japon Çizgi Romanın Tarihi, Türkçesi: Rüstem Baksoy, Plan B Yayıncılık
- Öztekin, Mehmet Korkut, (2008), Bir Kültürel Direniş Aracı Olarak Japon Çizgi Romanı (Manga)'nın İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Tellan, Bülent, (2007), Gon'dan Gen'e Türkiye'de Manga, Sanat Dünyamız, sayı 105, sayfa 35-41